

# JURISTEN

NR 5 / 2018

MAGASINET JURISTKONTAKT

WWW.JURISTEN.NO



Lene og Heidi fulgte gründerdrømmen

## Er sine egne sjefer

Rettsikkerhetsprisen // Robot på kontoret  
Dommerne som slåss mot klokka // Cruisesjef



Carl Wilhelm Tyrén  
**Plan- og bygningsloven**  
 Lovkommentar, 2. utgave



Bård Sverre Tuseth og Nikolai K. Winge  
**Masteroppgaven i juss**  
 Kort forklart, 2. utgave



Odd Jarl Pedersen, Per Sandvik,  
 Helge Skaaraas, Stein Ness og Audvar Os  
**Plan- og bygningsrett**  
 3. utgave  
 Del 1 Planlegging og ekspropriasjon  
 Del 2 Byggesaksbehandling,  
 håndhevelse og sanksjoner



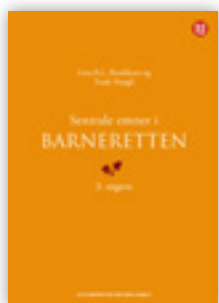
Per Kåre Sky og Øystein Jakob Bjerva  
**Innføring i jordskifterett**



Ingvild Bruce og Geir Sunde Haugland  
**Skjulte tvangsmidler**  
 2. utgave



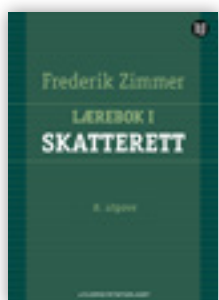
Morten Ruud og Geir Ulfstein  
**Innføring i folkerett**  
 5. utgave



Lena R. L. Bendiksen og Trude Haugli  
**Sentrale emner i barnereetten**  
 3. utgave



Thor Falkanger, Hans Flock og Thorleif Waaler  
**Tvangsfullbyrdsloven**  
 Lovkommentar  
 5. utgave ved Christopher Haugli  
 Sørensen og Vibeke Irene Løvold



Frederik Zimmer  
**Lærebok i skatterett**  
 8. utgave



Arne Fanebust  
**Offentlig arbeidsrett**  
 Rettigheter og plikter.  
 Tilsetting og opphør.

# Innhold

- 6 Gründerne
- 16 Siden sist
- 18 Ny jobb for politiadvokat
- 19 Gatejuristen
- 20 Valg i Juristforbundet
- 22 Anette Fjeld
- 23 Juristdagen
- 24 Rettssikkerhetsprisen
- 28 Digitalisering
- 34 Cruisesjef
- 36 Oslo byfogdembete
- 40 Bekymret over avhørsregler
- 42 Samtykkekompetanse
- 43 Sivile politijurister
- 44 Yngve Svendsen
- 46 Ny leder i Dommerforeningen
- 47 Jurister og NAV
- 48 Førerkortbeslag
- 50 Curt A. Lier mener
- 51 Jussbuss kommenterer
- 52 Arbeidslivet
- 55 Meninger
- 64 Karriereråd
- 65 Stilling ledig
- 66 Nytt om navn

6



## **Egne sjefer**

Lene Harling Nilsen og Heidi Langseth fulgte gründerdrømmen.

22



## **Nye utfordringer**

Anette Fjeld har fått ny jobb og er nominert til plass i Juristforbundets hovedstyre.

24



## **Prisvinner**

Lagdommer Nils Asbjørn Engstad er årets vinner av Rettssikkerhetsprisen.

28



## **Robotkollega**

Morten Fæste har fått roboten Lucy som kollega på advokatkontoret.

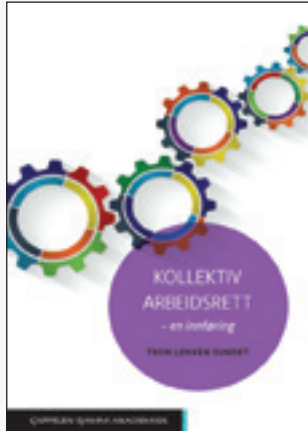
36



## **Kamp mot klokka**

Inga Merethe Vik er sjef i en domstol hvor hastesakene dominerer.

**//** *Jeg skulle ønske vi hadde valgkamp i Juristforbundet*  
*Susanne Eliassen, side 57*



### **Kollektiv arbeidsrett** - en innføring

Tron Løkken Sundet

Pris: 349,-  
Sider: 232  
ISBN: 9788202574307



### **Passivitet**

Maria Veia Lund

Pris: 1 099,-  
Sider: 742  
ISBN: 9788202528874



### **Kontraktsrett og obligasjonsrett**

Kåre Lilleholt

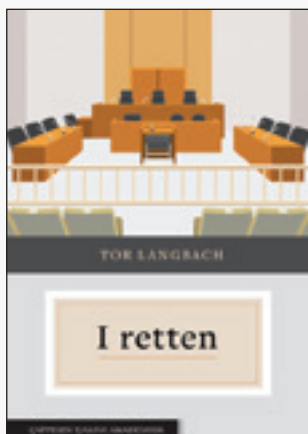
Pris: 839,-  
Sider: 706  
ISBN: 9788202558086



### **Gjeldsordningsloven med kommentarer**

Ernst Moe

Pris: 990,-  
Sider: 462  
ISBN: 9788202549282



### **I retten**

Tor Langbach

Pris: 349,-  
Sider: 200  
ISBN: 9788202595395



### **Faste eiendommers rettsforhold**

Einar Mo

Pris: 499,-  
Sider: 256  
ISBN: 9788202515881

# Inspirerende oppstartere

I denne utgaven presenterer vi jurister som har startet opp sin egen virksomhet. Det finnes spennende muligheter innen mange rettsområder – som Lene Harling Nilsens og Heidi Langseths rådgivning i anbudsprosesser. Også har vi den unge advokaten som startet eget firma allerede dagen etter at han fikk advokatbevilgningen – han synes flere unge burde kaste seg ut i det og starte noe eget. Eller advokaten som angret på at hun ikke startet for seg selv mye tidligere. Og sier at mange ønsker seg mer frihet enn rammene et stort firma setter.

Dersom du går med en gründerdøm og tanker om å starte ditt eget firma håper vi historiene kan være til inspirasjon og at du samtidig kan få noen tips. Selv for erfarne jurister med lang arbeidserfaring kan oppstart av egen virksomhet by på helt nye utfordringer. En av dem er å tørre å promotere seg selv, sier «oppstartslos» Mads Andersen. Det hjelper jo ikke å være flink på det du driver med hvis ingen vet at du finnes. Men det største hinderet for å starte opp er naturlig nok inntektsusikkerhet, viser en rapport utarbeidet av Menon Business Economics i 2015. For mange betyr gründervirksomhet at man må gi fra seg en sikker inntekt, uten noe garanti om at oppstarten blir en suksess og pålitelig inntektskilde. Det nest største hinderet er at man ikke har kompetanse på hvordan man skal drive en bedrift. Et annet hinder for oppstart er tilgang på kapital. Alt dette kan være temmelig tøft og derfor trengs en kultur for å heie frem dem som satser. Rapporten peker på at gründermentaliteten blir viktig i de omstillingene samfunnet står overfor. Det gjelder også for juridisk sektor.

De to unge juristene som har startet med juridiske rådgivning i anbudsprosesser oppfordrer flere studenter og unge jurister til å følge en drøm om å starte for seg selv og mener det ikke nødvendigvis trenger å være et mål å komme inn hos et av de store advokatfirmaene. Og som de sier: I stedet for å fokusere på det som kan gå galt har vi hele tiden prøvd å tenke; «Tenk om dette går skikkelig bra!»

## Vi lanserer juristen.no

- Midt i september lanserer vi et nyoppusset og forbedret nettsted – juristen.no. Det betyr mer aktuelt stoff på nett.
- Samtidig endrer papirmagasinet navn til *Juristen – magasinet Juristkontakt*.
- Redaksjonen er også styrket med en ny journalist: Tuva Bønke Grønning. Hun har tidligere jobbet i Hus og Bolig, E24 Dine Penger og Dagbladet. Nå skal hun ha spesielt ansvar for juristen.no

Ole-Martin Gangnes  
redaktør



### Redaktør

Ole-Martin Gangnes  
omg@juristen.no



### Annonseansvarlig

Per-Olav Leth – 07 Media  
perolav@07.no  
Tlf.: +47 918 16 012



### Journalist

Tore Letvik  
tl@juristen.no



### Design / layout

Inge Martinsen – 07 Media  
inge.martinsen@07.no



### Journalist

Tuva Bønke Grønning  
tbg@juristen.no



### Tips redaksjonen

omg@juristen.no  
mob. 48 24 83 52

### Ved adresseendring

Logg inn med ditt medlemsnummer på [juristforbundet.no](http://juristforbundet.no) for å endre.

Andre – send ny adresse til [medlem@juristforbundet.no](mailto:medlem@juristforbundet.no)

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere eller forkorte innlegg.

Juristen arbeider etter redaktørplakaten og er en del av



### Forsidefoto

Hampus Lundgren

### Teknisk produksjon

07 Media – 07.no

Innsendt stoff til neste nummer må være redaksjonen i hende innen 15. oktober 2018.

Redaksjonen avsluttet 28. august 2018.

### Utgiver

JURISTFORBUNDET



# Tilfeldige gründere

# Fra skolebenken til bedriftseiere

Da de oppdaget et «hull i markedet» bestemte Lene Harling Nilsen (26) og Heidi Langseth (28) seg for å starte eget firma etter kort tid i arbeidslivet. Les oppstartsekspertens råd til jurister og advokater som vil starte noe eget.

*Tekst: Tuva Bønke Grønning  
Foto: Hampus Lundgren*



I syvende etasje i et kontorhotell midt i Oslo sentrum har Lene Harling Nilsen og Heidi Langseth i over et halvt år jobbet på spreng frem mot lanseringen av «Anbudsjuristen», som tilbyr juridisk rådgivning i anbudsprosesser.

De to unge juristene forteller at de ofte får kommentarer som går på at de er tøffe som starter eget firma i så ung alder. Selv synes de prosessen har gått veldig fint, men kan fortelle at det hele skjedde ganske brått og uventet.

– Hadde noen fortalt meg at jeg skulle drive eget firma bare ett år etter studiene så hadde jeg nok ikke trodd på dem. Det har aldri vært et mål under studiene, men det har nok vært en fjern drøm, forteller Harling Nilsen.

– I studietida drømmer mange om å jobbe med strafferett i et stort firma, men veldig få ender opp med å gjøre det. Det var helt tilfeldig at vi begynte å jobbe med offentlige anskaffelser. Det finnes mange spennende muligheter innen de mer utradisjonelle rettsområdene, og der tror vi sjansen for å lykkes med noe eget er større, sier Langseth, og fortsetter:

– Det er helt herlig å jobbe for seg selv, og vi trenger ikke strebe for å passe inn i et stort miljø. Her sitter diskusjonene løst og ideene flyr fritt. I tillegg følger vi vår egen dresscode.

### Så muligheter i markedet

På det lille rommet i kontorfellesskapet har Langseth og Harling Nilsen brukt utallige timer de siste månedene. På glassveggen ut mot gangen henger et virvar av Post-It-lapper i forskjellige farger. På en rosa lapp står det skrevet «LinkedIn» med et hjerte på. De har måttet sette seg inn i mye nytt, og har spart penger ved å gjøre det aller meste selv: designet logo og nettside, satt seg inn i markedsføring og bedriftsøkonomi.

– Vi synes hele prosessen har vært utrolig givende. Bare det å ha designet vår egen logo gir et sterkere eierskap til hele konseptet, sier Harling Nilsen.

De to møttes da de begge startet i selskapet Tenders våren og sommeren



Lene Harling Nilsen.

2017. Som de eneste ansatte i Norge så de store muligheter i markedet og hadde etter hvert mange ideer til hvordan et slikt selskap kunne gjøre det bedre.

**|| Jeg vil slå et slag for at karakterjaget ikke er så viktig som alle skal ha det til**

I januar i år hadde de spart opp litt penger, sa opp jobbene og var klare til å starte opp for seg selv. En liten tvist på planene ble det da de fikk forhandlet frem muligheten til å kjøpe selskapet de hadde jobbet i.

På den måten fikk de fordelene av å beholde regnskapsfører, datautstyr og en liten portefølje. Ulempen var at de tok over et firma med røde tall. Nå har de snudd underskudd til overskudd og er klare for lansering av nytt navn og konsept.

– Vi så muligheter for å kutte kostnader og øke omsetningen. Det var jo vi som var selve tjenesten, forteller de.

### – Blitt selgere

Selv om verken Harling Nilsen eller Langseth vil beskrive seg som spesielt



Heidi Langseth.

kreative forteller de at ideene kom på løpende bånd når de først hadde tatt avgjørelsen om å starte for seg selv.

– Vi har måttet kaste oss ut i det. Vi kunne jo ikke noe om økonomi eller markedsføring, og nå har vi i realiteten blitt selgere, sier Langseth, som mener en mulighet for å ha litt bedriftsøkonomi på jusstudiet kunne gitt flere unge jurister og advokater «guts» til å starte noe eget.

Langseth oppfordrer flere studenter og unge jurister til å følge en drøm om å starte for seg selv og mener det ikke nødvendigvis trenger å være et mål å få A i alle fag for å komme inn hos et av de store advokatfirmaene. Hun forteller om en bedriftspresentasjon i studietida hvor de fikk høre at de bare kunne glemme å søke jobb i det aktuelle firmaet med mindre de hadde «ren laud» (gammelt karaktersystem hvor 2,15 og bedre på jusstudiet var «ren laud», eller «rosverdig fremfor andre»).

– Det satte en støkk i meg. Jeg vil slå et slag for at det karakterjaget ikke er så viktig som alle skal ha det til. Du kan være utrolig god i det du driver med selv om du ikke har A i alle fag. Når du kommer ut i jobb er det andre ting, som personlig egenskaper, som er vel så viktig, sier hun.

– I tillegg finnes det utrolig mange muligheter til å kombinere jussen med noe annet, for eksempel jus og teknologi.



**– Hodet ditt er tjenesten**

Selv om både Langseth og Harling Nilsen synes prosessen har vært både morsom og lærerik, har de også hatt sine tvil underveis. Vil det fungere? Vil det bli for mye jobb? Hva med privatlivet?

– Selv om vi har startet for oss selv og er opptatt av karriere skal vi også kunne ha et liv ved siden av jobben. At vi er to kvinner er selvfølgelig ikke noe hinder for å lykkes med eget selskap, mener Langseth.

– Det er absolutt ingen grunn til at vi skal tenke annerledes. I stedet for å fokusere på det som kan gå galt har vi hele tiden prøvd å tenke; «Tenk om dette går skikkelig bra» sier Harling Nilsen.

De to mener det er en fordel å være ung når man starter for seg selv fordi man ofte har mindre å tape.

– Å starte eget firma med juridisk rådgivning har nok også noen fordeler fremfor en del annet. Det er hodet ditt



**– Vi har aldri følt behov for et større miljø. Man blir mer selvstendig når man må finne ut av ting selv, sier de to gründerne.**

som er tjenesten, så du slipper store produksjonskostnader, påpeker Langseth.

Ulempene er mye jobb og lite stabilitet i startfasen. Det er ingen garanti for lik lønn hver måned. Å skaffe nye kunder er en kontinuerlig jobb.

– Vi tar jo med oss en del jobb hjem – det er klart. Men det handler om noe som er ditt eget, og det blir en del av livsstilen din. Du brenner jo litt ekstra for det da, sier Harling Nilsen.

## Utfordrende å markedsføre seg selv

En av de største utfordringer for advokater og jurister som skal starte opp for seg selv er å tørre å promotere seg selv.

– Det hjelper ikke å være en flink på det du driver med hvis ingen vet at du finnes, sier «oppstartslos» Mads Andersen.

*Tekst: Tuva Bønke Grønning*

Tanken på å starte egen advokatvirksomhet, juridisk rådgivning eller kanskje noe helt nytt kan virke spennende, men for mange blir det med tanken. Slik trenger det absolutt ikke å være, men de mange problemstillingene og spørsmålene som dukker opp kan for mange virke utfordrende da



**– I bransjer hvor det er et mer begrenset antall som kan tilby en tjeneste er det flere som lykkes. Jurister er helt klart i den siste kategorien, sier Mads Andersen (Foto: DNB)**

det ofte dreier seg om ting de vanligvis ikke jobber med.

– En generell utfordring er at folk som starter for seg selv er gode på tjenesten de skal tilby, men nå må bruke mye tid på å administrere en bedrift

og ting de kanskje ikke er så gode på. Jurister har som regel valgt å studere jus fordi de er genuint interessert i faget, men når du starter for deg selv er du nødt til å være litt «tusenkunstner» i starten, sier Mads Andersen.

Han jobber som «oppstartslos» i DNB og gir daglig råd til gründere og andre som vil starte egen bedrift. Han påpeker at som jurist er tiden din ekstremt verdifull, og på sikt vil du naturlig nok ønske å bruke minst mulig tid på det ikke-fakturerbare arbeidet. Han har imidlertid oppløftende statistikk for deg med en liten oppstartsdrøm i magen.

– De bransjene hvor det er vanskeligst å lykkes er bransjer det er lav terskel for å gå inn i. Nettbutikker og små restauranter har for eksempel skyhøy konkursrate. I bransjer hvor det er et mer begrenset antall som kan tilby en tjeneste er det flere som lyk-

kes. Jurister er helt klart i den siste kategorien, sier han.

### Hvem er kunden?

Er du jurist eller advokat vet du gjerne hva du skal holde på med, og du vet kanskje allerede at det er et behov for den type tjenester. Andersen anbefaler likevel å tenke godt gjennom og få et klarere bilde av hvem kundene dine er og hvordan du skal nå dem. Tenk på hvem de er og hvordan du skal snakke til dem. Undersøk og se hvordan andre profilerer seg.

For å finne ut om det finnes et marked for dine tjenester bør du snakke med folk. Ta kontakt med eldre og erfarne advokater.

– Du kan også få en pekepinn ved å søke på nett, spesielt hvis du spesialisierer deg innenfor et område. Begynn med å søke på relevante ord, og hvis det dukker opp mange andre advokater som driver med dette tyder det på at behovet er der. Finner du ingenting kan det hende at du er først, men det er kanskje mer sannsynlig at det ikke er noe å hente, sier Andersen.

Han forteller at mange sliter med markedsføring av egne tjenester.

– De synes det er pinlig å snakke med folk og å promotere seg selv. Mitt råd er at det må du bare venne deg til. Husk at du har noe å bidra med – du kan hjelpe folk, men det hjelper ikke å være flink på det du driver med hvis ingen vet du finnes. Dette er desidert den største utfordringen for de fleste som starter for seg selv, sier han.

### Vær pedagogisk

En god start er å skaffe seg en god webside. Den trenger ikke å være kjempestor og omfattende, men den må være stilren og profesjonell, påpeker Andersen. Den skal reflektere merkevaren i tillegg til å fortelle hvem du er, hva du gjør og hvordan folk kan komme i kontakt med deg.

– Et godt tips er å skrive artikler og bloggposter om juridiske problemstillinger på en god og pedagogisk måte som folk forstår. Det vil gi deg



**Selv for erfarne jurister med lang arbeidserfaring byr oppstart av egen virksomhet på helt nye utfordringer, forteller karriereveileder Inger-Christine Lindstrøm (Foto: Juristforbundet)**

flere besøkende, etablere autoritet og du får vist frem hva du kan. I tillegg vil det si noe om din evne til å forklare ting på en god måte.

Oppstartslosen understreker at det er viktig å forberede seg godt slik at du har realistiske forventninger. Sett av penger så du har noe å leve av frem til inntektene kommer, og sett opp gode systemer for å gjøre ikke-fakturerbart arbeid så enkelt som mulig.

## // De synes det er pinlig å snakke med folk og å promotere seg selv

– Et godt datasystem kan være dyrt og vanskelig å sette seg inn i, men dette er noe du kan sette deg inn i før du sier opp den gamle jobben.

Før du setter ordentlig i gang bør du også lage en liten forretningsplan og et budsjett. Andersen pleier å anbefale å først sette opp et budsjett du mener er realistisk før du setter opp et budsjett hvor du ser mer pessimistisk på det hele.

– Vi pleier som regel å si at det siste faktisk er det mest realistiske. Nå er jurister kanskje litt mer kritiske av natur enn en del andre, men det er en fin øvelse likevel, sier han.

### Mange som drømmer

Inger-Christine Lindstrøm er karriereveileder hos Juristforbundet og er ofte i kontakt med jurister som går med en drøm om å starte for seg selv. Selv for erfarne jurister med lang arbeidserfaring byr oppstart av egen virksomhet på helt nye utfordringer.

Finnes det et marked for akkurat dine tjenester? Hvordan skal du gjøre deg synlig i markedet? Skal du starte opp helt alene eller sammen med noen? Hva vil det koste og hvordan skal du skaffe kapital?

– Det er mange spørsmål som melder seg i en slik prosess. Det ene er jo det rent praktiske som må ordnes, men så er det jo også dette med selve forretningsideen: hvem skal kjøpe tjenestene dine? sier Lindstrøm.

En utfordring med å ikke ha et anerkjent firma i ryggen er at du i enda større grad er avhengig av kundenes tillitt. Det er helt avgjørende at folk opplever at du er god på det du leverer.

– Å starte opp for seg selv krever både tid og utholdenhet, og du bør nok være innstilt på å jobbe mye og kanskje ikke tjene så godt i oppstartsfasen. Du må også være innstilt på å gjøre deg selv synlig og tilgjengelig i en mye større grad enn når du er «vanlig ansatt» et sted, sier Lindstrøm.

### Snakk med folk!

Går du rundt med en gryende tanke om å starte for deg selv skader det i alle fall ikke å utforske mulighetene litt videre. Karriereveilederen anbefaler i liket med «oppstartslosen» å oppsøke mennesker som har gjort noe lignende. Snakk med mennesker og orienter deg godt i markedet. Kanskje dukket tanken opp i utgangspunktet fordi du så et udekket behov i markedet eller har en ide ingen andre har hatt før deg?

Jurister og advokater som starter for seg selv vil i mange tilfeller ha noen klienter fra før.

– Det er ikke noe galt i å be klientene sende andre med lignende behov til deg. Vær tydelig på hva du er inter-

# Aktuelle fagtilbud høsten 2018 – meld deg på!

## Ajourføringskurset

Det årlige ajourføringskurset, Oslo	3.–4. DES.
Det årlige ajourføringskurset, Bergen	15.–16. NOV.
Det årlige ajourføringskurset, Tromsø	1.–2. NOV.

## Andre kurs

Writing Modern Legal English	6. NOV.
Økonomiforståelse	18.–19. OKT.
Oslo Legal Hackathon	21.–22. SEP.

## Arbeidsrett

EU-/EØS-basert arbeidsrett, Brussel	24.–25. SEP.
Sentrale arbeidsrettslige emner	9. OKT.
Det årlige pensjonskurset	13. NOV.
Personopplysninger i arbeidsforhold	27. NOV.

## Alternativ tvisteløsning

Meklingakademi i regi av JUS og Advokatforeningen	7.–13. NOV.
---	-------------

## Asyl og utlendingsrett

Det årlige kurset i asyl og utlendingsrett	12. OKT.
--	----------

## Bank, finansiering og valuta

Finansdagen	13. NOV.
-------------	----------

## Barnerett

Barnerettsdagen	1. NOV.
-----------------	---------

## Bistandsadvokater

Praktisk bistandsadvokatarbeid	25. OKT.
--------------------------------	----------

## Bolig- og eiendomsrett

Det årlige bolig- og eiendomsrettskurset	25.–26. OKT.
--	--------------

## Bygnings- og reguleringsrett

Det årlige plan- og bygningsrettskurset	23.–24. OKT.
---	--------------

## Byggekontrakter og entrepriserett

Grunnkurs i byggekontrakter og entrepriserett	8.–9. NOV.
---	------------

## Børs- og verdipapirrett

Sentrale emner i børs- og verdipapirrett	10. OKT.
--	----------

## Compliance

Fagforum i compliance I	26. SEP.–12. DES.
Compliance – grunnleggende metodikk og rettslige rammer	15. OKT.
Det årlige kurset i compliance	1.–2. NOV.

## Energi- og miljørett

Utbygging av vindkraft	14. NOV.
------------------------	----------

## Eiendomsmegling

Oppdatering for eiendomsめglere	26.–27. NOV.
--------------------------------	--------------

## Erstatningsrett

Erstatningsrett, forsikringsrett og trygderett	27. SEP.
Det årlige personskadeerstatningsrettskurset	8.–9. NOV.

## Familie-, arve- og skifterett

Ektefellers og samboeres formuesforhold	13.–14. SEP.
Det årlige Sandefjordkurset i familie og arverett	11.–12. OKT.

## Forhandlinger

Profesjonell forhandling – vanskelige forhandlinger	16. OKT.
Kontraktforhandlinger – håndtering av kontraktsrisiko	29. NOV.

## Forvaltningsrett og statsrett

Habil eller inhabil?	23. OKT.
----------------------	----------

## Helse- og trygderett

Det årlige helserettskurset	25.–26. OKT.
-----------------------------	--------------

## IKT

Frokostkurs: Tingenes Internett (Internet of Things)	4. SEP.
Future Lawyer	19. OKT.

## Juristkongress

Fagspor: Arbeidsliv, ledelse, teknologi, forhandlinger, eierstyring, menneskerettigheter	20.–21. NOV.
--	--------------

## Konkurranserett

Det årlige konkurranserettskurset	20.–21. SEP.
-----------------------------------	--------------

## Kontraksrett

Det årlige kontraktskurset	15.–16. OKT.
Drafting Contracts in English	7. NOV.
Drafting and Negotiation	29.–30. NOV.
International Contracts in English	

## Medie- og markedsrett

Det årlige medie- og markedsrettskurset	12. SEP.
---	----------

## Menneskerettigheter

Praktisk ajourføringskurs i EMK-rett	24. SEP.
--------------------------------------	----------

## Offentlige anskaffelser

Innføring i offentlige anskaffelser	4.–5. DES.
-------------------------------------	------------

## Patent-, varemerke- og designrett

Det årlige patent-, varemerke- og designrettskurset	30.–31. OKT.
---	--------------

## Personvern

Det årlige personvernkurset	18.–19. OKT.
Personvern i praksis	31. OKT.
Innføring i personvern	25. SEP.

## Selskapsrett

Praktisk styrearbeid	11. OKT.
Sentrale selskapsrettslige emner	8.–9. OKT.
Selskapsrettskonferansen	22.–23. OKT.

## Skatterett

Skatt og mva på eiendomstransaksjoner	15. NOV.
---------------------------------------	----------

## Sivilprosess

Ankeforberedelse og prosedyre for Høyesterett	15. OKT.
Argumentasjon og prosedyreteknikk	1. NOV.
Sivilprosess – gjennomføring av rettssaker	14.–22. NOV.

## Shipping og offshore

Det årlige shipping- og offshorekurset	28.–31. OKT.
--	--------------

## Utdanningsrett

Det årlige kurset i utdanningsrett	7.–8. NOV.
------------------------------------	------------

essert i og kan. Ta også kontakt med relevante aktører som kan sende henvisninger, som interesseorganisasjoner, fagforeninger og lignende. La dem vite at du finnes og hva du kan hjelpe med, råder Andersen.

Skal du starte opp helt alene vil du også være avhengig av et nettverk og en mulighet til å kunne diskutere med andre. Å holde kontakt med tidligere studievenner og kollegaer er derfor også viktig.

– Hvis du skal bruke jusen som grunnlag for å selge tjenester, og hvis du er en person som skal leve av kompetansen din, så trenger du et nettverk. Du trenger folk du kan spørre om ting – mennesker som komplementerer din kompetanse. Sjekk om det finnes et miljø du kan være en del av, og ikke bare tenk på hva de kan gjøre for deg, men også på hva du kan bidra med, sier Lindstrøm.

### Mye arbeid

Lindstrøm tror stadig flere jurister vil vurdere å starte noe eget. Mange opplever kanskje press og store endringer

på jobben, eller ser et behov i markedet. Selv om mange velger å starte opp for seg selv etter noen år med erfaring som ansatt, ser også Lindstrøm at stadig flere kaster seg ut i det helt i starten av karrieren.

– Du bør kjenne markedet du skal inn i ganske godt. Er det realistisk for deg å bygge seg opp på egenhånd? Mitt inntrykk er at mange starter for seg selv etter å ha jobbet i større eller mindre firmaer en stund først. De ser kanskje et spesielt behov og vet at de har tilgang på kunder, sier hun.

Mads Andersen sier han har inntrykk av at de fleste jurister ønsker å spesialisere seg innenfor ett felt, men at du også må tenke på hvor du skal starte firma.

– Det er vanskelig å være god på alt og å kommunisere effektivt hvis du driver med alt. I tillegg ønsker folk ofte spesialister. På mindre steder vil det være litt vanskeligere å spesialisere seg, men til gjengjeld er konkurransen ofte mindre og det er lettere å nå frem til både beslutningstakere og kunder, sier han.

### «Oppstartslosens» 6 trinn mot gründerdrømmen

1. Test ideen din
2. Lag et budsjett
3. Finn de rette folk
4. Skaff deg kapital
5. Gjør deg synlig i markedet
6. Kill your darlings  
– juster ideen underveis

(Kilde: DNB)

Han avslutter med å påpeke at en fallgrube for nesten alle gründere og folk som vil starte eget firma er at de er en smule overoptimistiske.

– En utfordring er at mange undervurderes hvor lang tid det tar å få nok klienter, hvor mye man må jobbe og hvor mye tid man må bruke på administrative ting i startfasen.

## Startet karrieren med eget advokatfirma

Allerede dagen etter at han fikk advokatbevilgningen startet Preben Justin Askø (29) sitt eget advokatfirma i Drammen.

Tekst: Tuva Bånke Grønning

– Jeg tror nok ikke det er veldig mange som kaster seg rundt så raskt som jeg gjorde. Tilsynsrådet hadde ikke engang systemer for å håndtere en forespørsel om oppstart av advokatvirksomhet én dag etter bevilling, forteller 29-åringen.

Han synes flere unge advokater burde kaste seg ut i det og starte noe eget i stedet for å vente til de har jobbet noen år.



– Tilsynsrådet hadde ikke engang systemer for å håndtere en forespørsel om oppstart av advokatvirksomhet én dag etter bevilling, sier Preben Justin Askø.

– Det er en myte i bransjen at du må jobbe i de store firmaene for å få spennende jus og vanskelige saker. Hos oss er det en rekke eksempler på saker vi har håndtert som jeg tidligere trodde at kun de største firmaene kunne håndtere. Starter du noe eget får du virkelig gjort mye forskjellig, og du slipper å bare gjøre mindre ting som unge advokater ofte må, sier han.

– Men du kommer deg jo ikke unna å være slaven til noen i en periode som advokatfullmektig.

### Flere ansatte

Veien frem mot egen oppstart beskriver Askø som litt tilfeldig. Det var først da han begynte å jobbe som



JURIST  
FORBUNDET

Juristdagen

§  
SPØR MEG,  
JEG ER JURIST!

# Bli med på Juristdagen – årets store dugnad

Lørdag 15. september 2018 fra klokken 11 til 14 står engasjerte jurister og advokater på stands i mange byer for å svare på juridiske spørsmål.

Følgende byer deltar hittil på Juristdagen 2018:

Alta	Harstad	Oslo (Grønlands torg)	Tromsø
Bergen	Hol	Sandefjord	Tønsberg
Fredrikstad	Kongsberg	Sandnes	Molde
Høylandet	Larvik	Sortland	Verdal
Hamar	Lillestrøm	Stord	

**Vil du stå  
på stand?**

Send en e-post til:  
[juristdagen@  
juristforbundet.no](mailto:juristdagen@juristforbundet.no)

Les mer på [www.juristforbundet.no/juristdagen](http://www.juristforbundet.no/juristdagen)

## // Jeg har faktisk lært mye om regnskap og andre ting som jeg får bruk for i min rådgivning

advokatfullmektig at han virkelig så at det var mulig.

– Jeg har alltid vært flink til å skaffe nye nettverk rundt meg og opprettholde kontakter. Det var da jeg etter hvert dro inn en egen portefølje som advokatfullmektig at jeg begynte å se mulighetene, forteller han.

Omtrent ett år etter oppstart kan Askø nå fortelle at det har gått over all forventning. Han har ambisjoner om å bygge noe stort og hadde allerede fra start med seg en advokatfullmektig på laget. I dag er de to advokater og to advokatfullmektiger, og skal snart ansette enda flere. De har også så smått

begynt å kikke på lokaler i Oslo med tanke på utvidelse.

### Tidkrevende

Selv om Askø stortrives og synes det aller meste ved jobben er spennende, legger han ikke skjul på at det har vært tidkrevende og til tider stressende. Det har blitt mange lange dager på kontoret. Han mener det har vært en stor fordel å ha en ansatt allerede fra start som har hjulpet til å dra lasset.

– Du må være innstilt på å sette av mye tid. Du må rett og slette brenne for det. Men det er klart det er kjedelig innimellom. Det er ikke kjempemoro å sitte i timevis med en regnskapsfører og å holde på med alle de administrative tingene, sier han, men peker likevel på noe positivt med akkurat det også:

– Det er jo veldig lærerikt å gjøre alle disse tingene. Jeg har faktisk lært mye om regnskap og andre ting som jeg får bruk for i min rådgivning.

### Finansiell risiko

Det lille advokatkontoret tilbyr et bredt utvalg av juridiske tjenester for privatpersoner i tillegg til eiendomsaker for bedrifter. Ved oppstart lånte Askø selv inn 500.000 kroner til bedriften for å få på plass kontorene med møbler og utstyr. Et år senere er gjelden nedbetalt og driften god, forteller han.

Askø tror mange kvier seg for å starte for seg selv på grunn av den finansielle risikoen.

– Det er klart det er en risiko som du må være villig til å ta. Du må ha en tanke om hva som skjer hvis du ikke har de inntektene du ønsker deg i startfasen. Det er ikke sikkert du får noe lønn den første tiden, og du har hele tiden risikoen for å ikke få nok å gjøre, sier han.

Til tross for mye arbeid og høyt tempo har 29-åringen ikke angret seg et sekund det siste året.

– Jeg er så fornøyd. Det har virkelig gått over all forventning.

## Ville vekk fra de store

– Ikke hør på de som sier «er du sikker?», sier advokat Jane Veivåg Ulset. Selv hadde hun lang fartstid som advokat da hun startet sitt eget advokatfirma, men oppfordrer flere unge til å hoppe i det.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

Foto: Hampus Lundgren

Nærings- og energidepartementet, Økokrim, advokatfirmaet Schjødt, advokatfirmaet Lynx og advokatfirmaet Hjort er bare et utdrag av tidligere arbeidsgivere på advokat Jane Veivåg Ulsets CV. Ulset beskriver karrieren sin

så langt som full av spennende jobber og utfordringer, men forteller at hun etter hvert har følt at noe manglet. Høsten 2016 hoppet hun i det og startet sitt eget advokatfirma.

– Jeg ville drive det som jeg selv vil, sier hun og forteller at hun var drevet av en ide om hva som er god advokatvirksomhet og hva som er en bra arbeidsplass. Jeg ville også ha det mer gøy på jobb, og da må man sette rammene selv, sier hun og fortsetter:

– Hos de store firmaene er inntjening i fokus og tøffe timesbudsjetter råder grunnen. Folk jobber på spreng for å klare budsjetter, og det blir mindre tid til faglig utveksling og andre ting. Jeg har ikke noe mål om å vokse raskt og bygge noe stort. Størrelse er ikke en kvalitet i seg selv. Jeg vil ikke ligne på de store firmaene i det hele tatt.

### Ryddig overgang

Tanken om å starte for seg selv fikk vokse og gro i godt over et halvt år før Ulset endelig bestemte seg for å ta steget. Hun tror den største bøygen for mange er å bestemme seg rett og slett.

– Det er klart det kan virke skremmende, men når du først har hoppet i det erstatter som regel iveren frykten for å ikke få det til. I tillegg mener jeg at man ikke kan tenke for mye på hva som kan gå galt i oppstarten. Du må tro på deg selv og kjøre på. Ikke høre så mye på de som sier «Er du sikker?» sier hun.

Hun trekker frem tid, overskudd og energi som nødvendigheter hvis du ønsker å starte noe eget.

– Du må sette av mye tid, og du må ha orden fra første dag. Stålkontroll på alt fra økonomi til datasystemer er viktig. Markedsføring er også ekstremt vik-



// *Det er flere og flere damer som kaster seg utpå, og jeg tror unge kvinner tenker annerledes enn da jeg startet i yrket*

tig. Det er fort gjort å bli litt bortskjemt hvis du har mye å gjøre en periode, men du må alltid huske at det kan komme roligere perioder, sier hun.

Er du ansatt et sted når du bestemmer deg for å starte for deg selv, er det viktig at prosessen med overgangen går ryddig for seg. Alt som har med å knytte klienter til seg må unngås for man har sluttet og firmaet er oppe og går, påpeker Ulset.

– Det er viktig å være veldig ryddig i en slik overgang. Du tar en risiko og mange ønsker selvfølgelig å få med seg klienter videre, men her er det viktig å være ekstremt ryddig og ikke forsøke seg på det.

Selv informerte hun sine daværende klienter om at hun skulle slutte og tilbød seg å finne en annen advokat i firmaet som de kunne bruke.

– Ofte vil likevel klientene ønske om å følge deg, for selv om de store firmaene har et godt grep om markedet er klientene ofte knyttet opp mot en enkeltadvokat.

#### Flere damer

I dag har Ulset ansatt en advokatfullmektig, men har ingen konkrete planer om flere ansettelser med det første. Ei heller et mål om å vokse veldig.

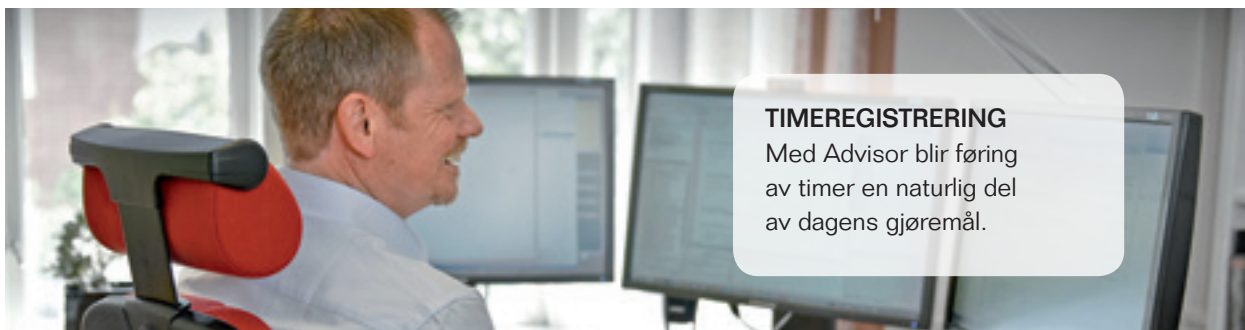
– Jeg ansetter flere når tiden er inne, men det er ikke et mål i seg selv.

Jeg tror det er en forskjell på menn og kvinner i bransjen der. Mennene har ofte ambisjoner om å vokse og bygge et stort firma, mens kvinnene tenker litt annerledes.

Hun forteller at hun ser stadig flere kvinner som også velger å starte for seg selv.

– Det er flere og flere damer som kaster seg utpå, og jeg tror unge kvinner tenker annerledes enn da jeg startet i yrket. De vil ikke nødvendigvis tilpasse seg de rammene et stort firma setter, men ønsker seg mer frihet, sier hun.

– Skulle jeg gjort noe annerledes, så skulle jeg startet for meg selv mye tidligere.



#### TIMEREGISTRERING

Med Advisor blir føring av timer en naturlig del av dagens gjøremål.

# Siden sist

## Snakket om forsvarerrollen under Arendalsuka

Hvordan går en strafferettsadvokat frem for å håndtere forsvarer av gjerningspersoner som har begått forbrytelser som vekker sterk avsky og forakt i befolkningen? Det snakket advokat Ida Andenæs i advokatfirmaet Elden om i et foredrag under Arendalsuka. Foredraget hadde tittelen: Hvordan forsvare et «monster»?

– Det er viktig å ta utgangspunkt i at retten trenger bistand til å treffe en riktig og rettferdig avgjørelse i saken. Det er derfor samfunnet sikrer seg at alle tiltalte har en advokat som belyser saken fra den tiltaltes side, sier Andenæs til Juristen. – Det er ikke handlingen som forsvarer. Det er den tiltaltes interesser som ivaretas. Kanskje betegnelsen «forsvarer» bidrar til en uriktig oppfatning av hva arbeidet består i? Ida Andenæs er, og har allerede vært, forsvarer i flere høyt profilerte saker.



Ida Andenæs (Foto: Juristforbundet)



INNOVATIVT  
SAMARBEID OM  
EIENDOMS-  
OPPGJØR

FRIGJØR  
RESSURSER  
OG KAPITAL

ØKT  
FORTJENESTE  
OG MINDRE  
ANSVAR

## ADVOKAT PAKKEN

VI TILBYR TRE SAMARBEIDSMODELLER FOR ADVOKATER

1

Ved kontrakts-/oppgjør oppdrag tar advokaten seg av kontraktsmøte og trenger ikke eiendoms-meglerbevilling. **Weboppgjør** eier klientregnskap/klientkonto, tar kontroll på pengeheftelser, foretar tinglysing og gjennomfører sluttoppgjøret.

2

Advokaten sørger for hele salgsprosessen til og med kontraktsmøte. **Weboppgjør** eier klientregnskap/klientkonto, tar kontroll på pengeheftelser, foretar tinglysing og gjennomfører sluttoppgjøret.

3

Ordinær systemleveranse fra websystemer med eller uten oppgjørstjeneste fra **Weboppgjør**. **Weboppgjør** vil da foreta oppgjør i advokatens klientregnskap og benytte advokatens klientkonto.

**W·weboppgjør**

morten@weboppgjør.no | 55 50 85 90 / 934 22 790 | www.weboppgjør.no



## Tok farvel med Tor Erling Staff



Tor Erling Staff ble bisatt i Frogner kirke fredag 3. august (Foto: Tore Letvik)

Under bisettelsen i Frogner kirke fredag 3. august tok familie, venner og kollegaer av Tor Erling Staff et verdig farvel med mannen som beskrives som en av landets beste forsvarsadvokater. Gjennom flere tiår satte han sitt preg på norsk rettspleie som aktiv forsvarer i «skranken» og ikke minst som debattant for ulike temaer i debatter på tv, i radio og i aviser. Tor Erling Staff døde 22. juli, 85 år gammel.

Blant de tilstedeværende under bisettelsen var hans to sønner, Trygve og Tor Christian. Trygve Staff holdt minnetalen og la ikke skjul på hvilken betydning deres far hadde for sønnene. – Forholdet til ham var nært og ekte, han var en inderlig kjær

mann. Tor Erling var ekte og oppriktig opp-tatt av mennesker, og skilte ikke mellom den enkeltes utseende eller status, sa Trygve Staff. Blant flere beskrivelser av sin far trakk han fram hans valg av skjorter. – Generelt sett var han meget forfengelig. Når det gjaldt skjorter så likte han å gå i smårutete skjorter, og gjerne med noe blått i. Og det kan jeg forsikre om at han også har på seg inn i den siste reisen, sa Trygve Staff som beskrev sin far som ærbødig og korrekt i retten. – Og alltid med et glimt i øyet. I tillegg til å kunne sin juss var han – de gangene jeg så ham i retten – svært god til å eksaminere vitner, sa Trygve Staff som også er advokat.

## – Snart overvekt av de som ønsker å skille politi og påtale

Sverre Bromander



snart en overvekt av de som ønsker å skille mellom politi og påtale, sier Sverre Bromander, leder for Politijuristene til NRK. – Påtalemyndigheten får ikke ressurser og blir rett og slett glemt, sier Bromander.

– Flere og flere stemmer hos oss er så fortvilet over situasjonen og det systemet som ikke fungerer lenger. Det er nok

Riksadvokaten sier til NRK: – Jeg registrerer at det er flere som snakker om det nå. Jeg tror det er feil medisin. Det er veldig mange fordeler med den ordningen vi har i dag etter mitt syn. – Å skille politi og påtalemyndighet er et spørsmål som kommer opp med ulike mellomrom. Vi i Politidirektoratet mener det tosporedede system, hvor påtalemyndigheten er en del av politietaten, er den beste løsningen for befolkningen og samfunnet, sier fagdirektør Atle Roll-Matthiesen i POD til NRK.

### 50 år siden

«For ung mannlig jurist med laud er ledig stilling som sekretær.»

(Stillingsannonse)

### 40 år siden

«Stilling som dommerfullmektig er ledig. Hybelleilighet disponeres.»

(Stillingsannonse)

### 30 år siden

«Underdirektøren tilstås uniform mot slikt fradrag i lønn som til enhver tid er bestemt.»

(Stillingsannonse)

### 20 år siden

«Erfaring i bruk av EDB vil være en fordel.»

(Stillingsannonse)

Neste magasin kommer 31. oktober.

**Annonsefrist  
19. oktober**

Ring: 918 16 012 eller  
e-post: perolav@07.no

# Profilert påtalejurist blir advokat

André Lillehovde van der Eynden begynner som advokat i advokat-firmaet Campbell & Co i Hamar.

Tekst: Tore Letvik

André Lillehovde van der Eynden slutter dermed i sin stilling som politiadvokat i Innlandet politidistrikt.

Den profilerte påtalejuristen har hatt det øverste juridiske ansvaret for etterforskningen av drapet på Janne



Jemtland i Brumunddal. En oppgave han har høstet anerkjennelse for, og som Juristen tidligere har omtalt.

van der Eynden, har tidligere vært jurist i Utlendingsnemnda, og juridisk rådgiver for fengselsledelsen ved Ila fengsel og forvaringsanstalt, før han begynte som politifullmektigt i Elverum i 2013. Deretter ble han politiadvokat i Hamar.

van der Eynden begynner i sin nye jobb som advokat i Campbell & Co i september.

André Lillehovde van der Eynden begynner i sin nye jobb som advokat i september. (Foto: Tore Letvik)

## Ditt testamente – en gave til livet!

En testamentarisk gave til forskning er en gave til fremtidige generasjoner. Du etterlater deg en investering i livene til dem som kommer etter deg.

Foto: Paal Audestad

Du setter igjen varige spor ved at du bidrar til ny og bedre behandling for dem som rammes av hjerte- og karsykdom eller demens. Å planlegge for tiden etter deg sikrer at din arv brukes slik du ønsker det.

Du velger selv hvilken sak som står ditt hjerte nærmest.

Nasjonalforeningen  
for folkehelsen



Vil du vite mer? Ta kontakt med oss på tlf. **23 12 00 00**. Vi hjelper deg gjerne!  
[www.nasjonalforeningen.no/testamente](http://www.nasjonalforeningen.no/testamente)

# Roste innsatsen for rettshjelp

Justisministeren takket de frivillige i Gatejuristen da han kom på rettshjelptiltakets høststart.

Tekst: Ole-Martin Gangnes  
Foto: Tuva Bønke Grønning

Det var mottak av et rekordstort antall frivillige da Gatejuristen i Oslo tok imot studenter som gjør en innsats for rettshjelp.

Mandag 20. august ble femti nye frivillige jusstudentene ønsket velkommen under et møte i Jusshuset i Skippergata.

Møtet markerte også avslutningen på Gatejuristens sommerpatrulje.

Gatejuristen hadde invitert justisminister Tor Mikkel Wara til møtet. Han roste innsatsen som hadde blitt lagt ned i sommer. I sommer har Gatejuristen gjennomført en sommerpatrulje for å fange opp flere unge rusavhengige.

– Jeg vil takke dere for den innsatsen som er gjort. I justissektoren er det mye fokus på politi og annet som er veldig synlig i media, og det kan være lett å glemme dem som ikke er så synlige – selv om vi ser mange av dem på gata. Innsatsen som gjøres her er nyttig for samfunnet, i tillegg til at det er nyttig for dere å ta med denne erfaringen videre i alle mulige jobber som jurister, sa Wara til de nye frivillige studentene.

– Dere har lært mye på de utdanningsinstitusjonene dere har gått på, og da plikter dere på mange måter å dele noe av kunnskapen dere har som jusstudenter og jurister, sa Wara.

## Rettshjelpsordningen

Han viste til at regjeringen skal i gang med å vurdere rettshjelpsordningen. Det skal settes ned et utvalg som i



F.v. Gatejuristens leder Cathrine Moksness, justisminister Tor Mikkel Wara og Caitlin Doan-Tran.

løpet av 2020 skal komme med forslag til en ny rettshjelpsordning.

Ordningen har ikke vært gjennomgått siden 2008-2009. I mandatutkastet skriver Justisdepartementets sivilavdeling blant annet følgende:

«Erfaringer viser at det er et udekket behov for rettshjelp i befolkningen. Økt rettsliggjøring og økte økonomiske og sosiale forskjeller i samfunnet understreker viktigheten av å utvikle rettshjelpsordningen i takt med samfunnsutviklingen og borgernes behov.»

– Det er viktig at rettshjelpsordningene treffer de som er mest sårbare. Samfunnet endrer seg og derfor er det nødvendig å evaluere en gang i blant. De erfaringene Gatejuristen gjør er viktige. Dere kan hjelpe oss i

det arbeidet vi skal i gang med, sa Wara.

Møtet markerte også avslutningen på Gatejuristens sommerpatrulje. Gjennom siste del av juni og hele juli har Gatejuristen gjennomført patruljer i sentrumsområdene.

Teamleder Caitlin Doan-Tran, som har ledet sommerpatruljen, forteller at det ble gjennomført veiledningssamtaler med 175 unge rusavhengige.

– Vi har drevet veiledning og rådgivning om rettigheter innen helse, bolig, gjeld, utledningsrett og sosiale tjenester. Vi nådde mange av de unge brukerne - flere enn vi trodde vi skulle nå. De fleste spørsmålene dreide seg om bolig, gjeld og sosiale ytelser, forteller hun til Juristen.

---

# Dommer eller advokat kan bli ny president i Juristforbundet

---

Valgkomiteen har to kandidater til presidentvervet.

*Tekst: Ole-Martin Gangnes*

Juristforbundets president Curt A. Lier går av i november og ny ledelse av forbundet skal da velges på landsmøtet. Juristforbundets valgkomité leverte i juni sin innstilling til valg av blant annet president, visepresident og to styremedlemmer.

Det har knyttet seg spenning til hvem som ville foreslås til presidentvervet. Her har valgkomiteen delt seg i et flertall og et mindretall.

- Flertallet foreslår lagdommer Håvard Holm som president.
- Mindretallet foreslår advokat Sigurd Knudtzon som president.
- Det er enighet om å foreslå Katrine Bratteberg som visepresident. Når det gjelder dette vervet peker komiteen på at visepresidentens rolle ikke er avklart og at den kan være definert annerledes etter landsmøtet i november.

Valgkomiteen har bestått av Hanne Gillebo-Blom (leder og valgt av landsmøtet), Benedikte Rørvik Nilsen (utnevnt av seksjon kommune), Stein Arne Hammersland (utnevnt av seksjon stat), Nils Asbjørn Engstad (utnevnt av Dommerforeningen) og Lucie Christensen Berge (utnevnt av seksjon privat) frem til mars 2018 og deretter av Jørn H. Hammer fra mars 2018.

*Flertallet, som består av Gillebo-Blom, Hammersland og Engstad, har innstilt følgende kandidater:*

Håvard Holm – president  
Katrine Bratteberg – visepresident  
Anette Fjeld – styremedlem  
Lars-Marius Heggberget – styremedlem  
Karoline Dystebakken – varamedlem

*Mindretallet, som består av Hammer og Rørvik Nilsen, har innstilt følgende kandidater:*

Sigurd Knudtzon - president  
Katrine Bratteberg – visepresident eller varamedlem  
Lars-Marius Heggberget – styremedlem  
Torstein Frantzen – styremedlem  
Anette Fjeld – varamedlem

*I sin presentasjon av de ulike kandidatene skriver valgkomiteen om Håvard Holm (62 år):*

Han avla sin juridiske embetseksamen i 1983, og har i tillegg befalsskolen, bedriftsøkonomstudiet og møterett for Høyesterett. Holm har en variert yrkesbakgrunn, fra blant annet militæret, politiet, banksektoren, advokatfirma, Økokrim og fra 2004 som lagdommer i Borgarting lagmannsrett. Holm har i hele sin karriere vært engasjert i tillitsvalgt- og organisasjonsarbeid, og har i flere år vært styremedlem i og fra 2010-2014 leder av Den norske Dommerforening. Han har i den anledning også sittet 4 år i Juristforbundets hovedstyret som Dommerforeningens representant.

«Som person er han troverdig, tydelig og inkluderende, med gode lederegenskaper samt evner som vil kunne få hovedstyret til å fungere godt som et strategisk og overordnet organ. Valgkomiteens flertall mener Holm vil fremstå som en samlende president som vil favne hele forbundet. Etter flertallets oppfatning vil han være en tydelig og trygg leder for

alle i systemet, uavhengig av faglig tilknytning», skriver komiteen.

*Om Sigurd Knudtzon (62 år):*

Han avla sin juridiske embetseksamen i 1982, har en MBA i international management fra Arizona, USA og har gjennomført «Program of negotiations» ved Harvard law school, USA. Knudtzon har arbeidet som advokat/partner i ulike advokatfirmaer i hele sitt yrkesaktive liv. Han har blant annet arbeidet med selskapsrett, virksomhetstransaksjoner, styrearbeid og prosedyre – med betydelig grad av internasjonalt arbeid.

Knudtzon ser for seg presidentvervet som et deltidsverv, kombinert med å drive en begrenset advokatpraksis, ifølge innstillingen.

«Mindretallet har vektlagt at Knudtzon vil representere en fornyelse og revitalisering av forbundet. Knudtzon har bakgrunn fra privat sektor og advokatvirksomhet, en sektor som trenger Juristforbundets oppmerksomhet. Samtidig fremstår Knudtzon som engasjert også i andre sektorer og på overordnet samsunnsmessig plan. Knudtzon er spesielt engasjert i digitalisering og utvikling av forhandlingsløsninger / meklingsinstituttet, noe som valgkomiteens mindretall ser som positivt for videre utvikling av forbundet», heter det i innstillingen.

*Om Katrine Bratteberg (53 år):*

Arbeider i NAV. Hun har vært tillitsvalgt lokalt i flere år og jobber nå som tillitsvalgt på heltid med en kombinasjon av tillitsvalgt for Akademikerne i NAV og nestleder i Juristforbundet Stat.

«Valgkomiteen har lagt vekt på hennes tillitsvalgterfaring og engasjement for å få til mer aktivitet på tvers av seksjonene. Videre at hun har bidratt til nyskapende arbeid i Juristforbundet stat, samt hennes fokus på juristprofesjonen som felles for alle medlemmer. Valgkomiteens flertall mener også Bratteberg og Håvard Holm vil fungere godt som et team og utfylle hverandre», heter det i innstillingen.



Lagdommer Håvard Holm (t.v.) eller advokat Sigurd Knudtzon kan bli ny president i Juristforbundet (Foto: Thomas Haugersveen / Foto: Simonsen Vogt Wiig)

### De andre kandidatene:

Anette Fjeld (36 år) har bakgrunn hovedsakelig fra privat sektor, herunder fra forsikring, men har også vært dommerfullmektig og leder av dommerfullmektiggruppen. Fjeld har tiltrådt stilling som partner i prosessavdelingen for skatt og avgift i Deloitte. Fjeld har det siste året ledet «Forum for privatansatte jurister», et forum under seksjon Privat som arbeider med lønns- og arbeidsvilkår for privatansatte medlemmer av Juristforbundet.

Lars-Marius Heggberget (45 år) har i flere år arbeidet hos Kommuneadvokaten i Oslo, og har vært engasjert som tillitsvalgt der siden 2005. Heggberget har søkt om permisjon fra Oslo kommune, og tiltrer i løpet av kort tid stilling som advokat i Sands advokatfirma i Trondheim. Han har sittet flere peri-

oder i seksjonsstyret til Juristforbundet kommune, og har fra 2016 vært leder av seksjonen.

Karoline Dystebakken (32 år) jobber i Arbeidstilsynet. Dystebakken har hatt tillitsverv i hele sin yrkesaktive karriere, og har vært leder av Juristforbundet i Arbeidstilsynet fra 2012, i tillegg til at hun er hovedtillitsvalgt for Akademikerne.

Torstein Frantzen (49 år) har doktorgrad, har vært professor i Bergen og har fra 2013 arbeidet som lagdommer i Gulating. Frantzen har vært tillitsvalgt i domstolen, og har sittet i Dommerforeningens lovutvalg for privatrett. Han er også varamedlem i styret i JUS.

*Les også Susanne Eliassens leserinnlegg på side 57.*

# – En stilling og utfordring jeg ikke kunne si nei til

Lederen for Forum for privatansatte i Juristforbundet er blitt ny partner i Deloitte. Og til høsten kan hun få plass i forbundets hovedstyre.

*Tekst: Ole-Martin Gangnes*

Anette Fjeld er leder av Forum for privatansatte jurister i Juristforbundet. Dessuten er hun innstilt til styreverv i Juristforbundets hovedstyre foran forbundets landsmøte i november.

Nå har hun gått inn i ny jobb som partner i Deloitte Advokatfirma AS.

– Deloitte satser ytterligere på skatte- og avgiftsprosedyre og har derfor opprettet en ny stilling som leder for skatte- og avgiftsprosedyre. Jeg ble ansatt 1. juni for å bygge opp og lede satsingen på prosedyre for domstolene, forteller Fjeld.

Hun har erfaring fra begge sider av dommerbordet, som konstituert lagdommer i Borgarting lagmannsrett, dommerfullmektig i Oslo tingrett og som prosedyreadvokat.

– Jeg har erfaring med prosedyre for alle rettsinstanser, og fra begge sider av dommerbordet i lagmannsrett og tingrett. Dette er en stilling og en utfordring jeg ikke kunne si nei til.

– Det er sjelden man får komme inn et sted å starte og bygge noe. Prosedyre er et fag jeg lever og ånder for så dette synes jeg er veldig spennende, sier hun.

– Deloitte har masse skatte- og avgiftskompetanse og har over tid fått en ledende posisjon i markedet. Stra-



**Deloitte-partner Anette Fjeld er innstilt til styreverv i Juristforbundets hovedstyre. – I arbeidet jeg gjør i Juristforbundet er jeg opptatt av å gjøre forbundet relevant også for jurister som ikke er ansatt på tariffavtale, sier hun. (Foto: Deloitte)**

tegien nå er å parre den kompetansen med særskilt prosedyrekompetanse. Satsingen innebærer å tilby klientene våre det beste fra to verdener når vi prosederer sakene for retten.

Anette Fjeld er leder av Forum for privatansatte jurister i Juristforbundet. Foran forbundets landsmøte i november er hun innstilt til styreverv i Juristforbundets hovedstyre.

– I arbeidet jeg gjør i Juristforbundet er jeg opptatt av å gjøre forbundet relevant også for jurister som ikke er ansatt på tariffavtale.

## – Benyttes av alle

Forum for privatansatte jurister har blant annet laget webcaster med advokater som er dyktige innen forhandlinger om individuelle lønnsforhandlinger - og det arrangeres fagkvelder for å øke kompetansenivået på områder som er særlig viktig i det private.

– Blant annet skal vi til høsten arrangere forums-kvelder om kommunikasjon og nettverksbygging og en tech-kveld om morgendagens arbeidsmarked for jurister, sier Fjeld.

– Tilbudene vi lager skal kunne benyttes av alle medlemmene, når det passer dem best. Det innebærer at vi der vi kan tar i bruk teknologiske hjelpemidler for å inkludere medlemmer som ikke er basert i Oslo. For eksempel skal alle fagkvelder streames til andre byer og senere legges ut på nett, forteller hun.

– Webcastene ble laget fordi lønnsforhandlinger i det private skjer på svært ulike tidspunkter, og det er ulikt når medlemmene har behov for å tilegne seg kunnskaper for å forberede seg best mulig til lønnsforhandlinger.

Hun mener Juristforbundet må få økt relevans for privatansatte jurister.

– Mange jurister er ikke medlemmer i dag fordi de har et inntrykk av at Juristforbundet er et fagforbund, sier hun.

Dessuten vil hun øke forbundets relevans for medlemmer som ikke har tilhold i Oslo - ved å øke bruk av teknologi slik at alle medlemmer inkluderes i Juristforbundet tilbud.

# Etterlyser flere deltakere til Juristdagen

– Advokater og jurister i Tønsberg, hvor blir det av dere?, spør Yasue Lee.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Lørdag 15. september fra klokken 11 arrangeres Juristdagen 2018. Dagen, som arrangeres av Juristforbundet hvert år, samler engasjerte jurister på stands over hele Norge for å svare på juridiske spørsmål.

I år er det atten byer som deltar. En av dem er Tønsberg, der jurist og rettshjelper Yasue Lee er prosjektleder for Juristdagen.

Men interessen i Tønsberg er så langt laber forteller hun. Nå henvender hun seg til byens advokater og jurister for å få flere til å delta – slik at hun ikke blir stående på stand alene.

– I flere år har jeg prøvd å få andre jurister og advokater til å stille på stand på juristdagen, men uten hell. I Tønsberg har det ikke vært arrangert denne type dugnad siden 2010, mens det i de mindre nabobyene, som Sandefjord og Larvik, stadig er blitt arrangert stands, sier hun til Juristen.

## Behov

– Tidligere arrangementer bekrefter at det er stort behov for rettshjelp blant befolkningen i Norge, så hvorfor skulle behovet for dette være mindre i Tønsberg?, spør hun.

– Her i byen er det rundt 160 advokater og jurister. Men hvor er dere?

Lørdag 15. september fra klokken 11 til 14 skal hun uansett stå på stand på Carl E. Paulsens plass, utenfor Farnmandstredet mot torvet.

– Og det selv om jeg blir stående alene. Men om jeg får med minst to jurister eller advokater til, har Curt A. Lier, presidenten i Juristforbundet lovet meg å stå på stand med oss. Så brett opp ermene og bli med, oppfordrer hun.



Gjennom mer enn 10 år har frivillige jurister og advokater besvart over

20 000 henvendelser fra publikum på Juristdagen

– Det er dessverre forskjell på å ha rett og få rett. Langt fra alle vet hvor de kan få hjelp til juridiske spørsmål eller har råd til å søke tradisjonell juridisk bistand. Mange vet ikke hvilke rettigheter de har. Dette bekymrer oss sterkt, sier president, Curt A. Lier i Juristforbundet.

Den som har du lyst til å stå på stand eller å få Juristdagen til sin hjemby kan kontakte Juristforbundet på: [juristdagen@juristforbundet.no](mailto:juristdagen@juristforbundet.no)



**VI TILBYR:**

- TAKST OG VERDISETTING AV TRÆR OG SKOG I ERSTATNINGSSAKER:

**Vi ser at det i økende grad foregår hogst og trefelling uten samtykke fra grunneier. En takst eller verddivurdering av slike hendelser styrker kravet om erstatning.**

- TREFELLING OG HOGST:

**Vi utfører trefelling og hogst i by og bygd. Prosjektering av tomterydding.**

**Christoffer Askheim  
Askheimvegen 48  
2080 Eidsvoll**

**epost: [chris\\_ask@hotmail.com](mailto:chris_ask@hotmail.com)  
telefon: 41686799**

---

# Rettsikkerhetsprisen til lagdommer Nils Asbjørn Engstad

## – Selv om rettsstatskulturen er god i Norge må vi løfte regelverket til samme nivå

---

Rettsstatskulturen er sterk i Norge, men vi må løfte regelverket og styrke dommernes uavhengighet også her i landet, mener vinneren av Rettsikkerhetsprisen.

*Tekst: Ole-Martin Gangnes  
Foto: Tore Letvik*

Rettsikkerhetsprisen for 2018 tildeles Nils Asbjørn Engstad for hans «langvarige, frivillige arbeid for domstolenes uavhengighet, både nasjonalt og internasjonalt.»

Engstad er til daglig dommer i Hålogaland lagmannsrett, og leder av Utmarksdomstolen for Finnmark. Han har tidligere blant annet arbeidet som advokat og vært statssekretær i Justisdepartementet. Siden 2004 har han vært Norges representant i Europarådets konsultative råd av dommere (CCJE), og var rådets president i 2016-2017. CCJE har en sentral rolle i vurdering og utforming av anbefalinger og retningslinjer for rettsystemene i Europa. Han sitter også

i Domstolkommisjonen, som utreder domstolenes organisering her i landet.

– Dette var jeg helt uforberedt på og jeg er temmelig overveldet, sier en glad prisvinner til Juristen.

– Jeg er en ydmyk og stolt mottaker av prisen. Det er en anerkjennelse av et arbeid som ikke bare er mitt, men også domstolenes, Dommerforeningens og Europarådets. Prisen er en stor inspirasjon til å holde fram med arbeidet. Det er en pris som betyr mye for å rette oppmerksomhet mot viktige rettsikkerhetsproblemer, sier han.

I juryens begrunnelse heter det blant annet:

«I en tid rettsstaten er under press også i våre nære omgivelser, synes juryen det er prisverdig at representanter for dommerstanden bruker egen tid og ressurser på å arbeide aktivt for å forebygge denne utviklingen og for å bidra til å skape oppmerksomhet hos politikere og blant allmenheten om betydningen av uavhengige domstoler, som rettsstatens fundament.

Nils Asbjørn Engstads særlige innsats over mange år gjør ham, etter juryens syn, til et lysende eksempel til

inspirasjon og etterfølgelse», skriver juryen for prisen.

### – Bryter ned rettstaten

Juryen mener både rettsstaten og menneskerettighetene er under økende press - også på vårt eget kontinent.

«Selv i land vi liker å sammenligne oss med, bygges grunnleggende rettsikkerhetsinstitusjoner ned eller om for å tilpasses politiske regimer med ambisjoner som er uforenlige med rettsstatlige rammer», skriver juryen.

Nils Asbjørn Engstad er enig i beskrivelsen.

– Vi har eksempler fra Ungarn, Polen og Tyrkia, men det er tendenser også i andre land hvor vi ser at en politisk fraksjon eller et politisk parti kommer til makt gjennom populistiske valgkamper og at de deretter setter i gang med å bryte ned rettstaten innenfra for å få mer politisk kontroll over domstoler, påtalemyndighet, medier og sivilsamfunnet, sier han.

– I Ungarn skjedde det raskt. Partiet Fidesz fikk grunnlovsflertall ved valget i 2010 og endret grunnloven. Leder av Høyesterett ble avsatt. Dette





- Prisen er en stor inspirasjon til å holde fram med arbeidet. Det er en pris som betyr mye for å rette oppmerksomhet mot viktige rettssikkerhetsspørsmål, sier Nils Asbjørn Engstad.

ble tatt til EMD, der Ungarn ble dømt for krenkelser. Og i Polen er Lov- og rettferdighetspartiet i gang med å ta kontrollen over domstolene.

– I Polen ble det først tatt politisk kontroll over den viktige grunnlovsdomstolen, og deretter over domstolsrådet, organet som innstiller dommere. Så ble det vedtatt en lov som senket pensjonsalderen for høyesterettsdommere, noe som ga mulighet til å skyve ut nær 40 prosent av dommerne. Så kom det regler som gjorde det mulig for justisministeren å avsette domstolledere i de alminnelige domstolene. Alt dette førte til store protester i Polen, noe jeg fulgte tett som leder av CCJE. Protestene førte til noen kosmetiske endringer, men de nye lovene ble stort sett vedtatt med det opprinnelige innhold, sier han.

I sommer skulle landets høyesterettsjustitiarius vært fjernet, men hun viste til at avsettelsen krenket grunnloven og nektet å gå av.

– Det har endt med at landets høyesterett har rettet en henvendelse til EU-domstolen for å få en vurdering og situasjonen er spent, sier Engstad.

– Jeg tolker dette som at regjeringspartiet ønsker å gjennomføre dyptgående endringer i samfunnet uten å bli plaget med rettsstatens domstolskontroll.

### Uavhengighetsgarantier

I fjor mottok han det polske domstolsrådets medalje «Bene Merentibus Iustitiae» for sitt arbeid for dommers uavhengighet i Polen og Europa.

– Jeg var flere ganger i Polen i fjor høst, i møter med leder for landets høyesterett og leder for domstolsrådet. Viljen til å stå opp for rettstaten imponerte meg. De bruker nå de siste virkemidlene de har i den kampen.

– Men vi har jo ikke en slik situasjon her i Norge – hvorfor mener du dommers uavhengighet må styrkes her i landet?

– I Skandinavia har vi kanskje de sterkeste demokratiene i verden og en sterk rettsstat. Vi har i det hele tatt en

sterk rettsstatskultur. Men vi mangler viktige uavhengighetsgarantier i lov og regelverk. Selv om rettsstatskulturen er god i Norge må vi løfte regelverket til samme nivå. Det er i tider med ro og stabilitet at vi har muligheter til å bygge domstolens uavhengighet på lang sikt. Vi lever i en verden som er mindre forutsigbar og vi ser at endringer kan skje raskere enn tidligere.

## // Regjeringen har for sterk innflytelse i dag

Engstad, som lenge vært en pådriver for å evaluere det rettslige rammeverket for å sikre domstolens uavhengighet, sitter i den nye Domstolkommisjonen. Mandatet omfatter blant annet å vurdere om det bør gjøres endringer i systemet for styring av domstolene – blant annet hvilket forhold det bør være mellom Stortinget og regjeringen på den ene siden, og domstolene som statsmakt og Domstoladministrasjonen på den andre.

Utvalget ble nedsatt i fjor høst skal levere sin utredning innen august 2020.

– Den forrige Domstolkommisjonen leverte et imponerende arbeid i 1999. Viktigheten av uavhengige domstoler med stor tillit i samfunnet ble tydeliggjort. Kommisjonen gikk så langt som det var mulig den gang i å forskyve makt og å etablere et nytt institusjonelt rammeverk rundt domstolene. Jeg har alltid rost arbeidet som ble gjort. Nå må vi gå videre i dette arbeidet. Systemet som ble etablert den gang er ikke godt nok for en mer usikker fremtid, sier han.

– At den nye domstolkommisjonen er opprettet er gledelig. Mange gode krefter har jobbet lenge for å få det til. Den forrige kommisjonen var i arbeid for over 20 år siden. Det var i en tid der muren hadde falt for ti år siden og man så at demokratiet var i en oppblomst-

ring i Europa. Men siden har vi sett en utvikling der rettstaten angripes innefra, mener Engstad.

### Regjeringens rolle

Han ser regjeringens samlede og sterke rolle ved utnevning av dommere i Norge som problematisk. Regjeringen har kontroll over sammensetningen av de formelle institusjonene som utgjør rammeverket rundt domstolene og dommers virke, det vil si Innstillingsrådet for dommere, tilsynsutvalget for dommere samt Domstoladministrasjonens styre.

Det er i dag Kongen i statsråd som utnevner dommere etter forslag fra Innstillingsrådet for dommere. Regjeringen er ikke bundet av Innstillingsrådets forslag. Og det er Kongen i statsråd som oppnevner samtlige medlemmer i Innstillingsrådet, herunder også Innstillingsrådets leder.

Dessuten bestemmer Regjeringen hvilke dommere som skal være medlemmer av Domstoladministrasjonens styre.

– Utnevelser av dommere, også av Høyesterettsjustitiarius, må gjøres mer uavhengig. Vi bør vurdere en form for domstolsråd. Detaljene er jeg åpen på, men uavhengigheten må styrkes. Regjeringen har for sterk innflytelse i dag.

– Når det gjelder domstolens struktur, er jeg skeptisk til felles domstolledelse. Det kan bli for lang avstand mellom ledelse og de utøvende dommerne.

### Statssekretær

Engstad, som opprinnelig kommer fra Storfjord i Nord-Troms, studerte i Bergen og har vært advokatfullmektig der og advokat i Tromsø. Han arbeidet også en periode som avdelingsdirektør på Norsk Polarinstitutt.

Dessuten har han vært politisk aktiv i Arbeiderpartiet med varaplass på Stortinget, politisk rådgiver for daværende utenriksminister Thorvald Stoltenberg og statssekretær under justisminister Grete Faremo.



Engstad har vært opptatt av dommernes uavhengighet i mange år. Her fra en dommerkonferanse i 2016. (Foto: Fartein Rudjord)



I fjor mottok Engstad det polske domstolsrådets medalje for sitt arbeid for dommernes uavhengighet i Polen og Europa.

Han ga seg i partipolitikken for mer enn tyve år siden, men har beholdt engasjementet på andre arenaer og tar seg tid til innsats utenfor det daglige virket som lagdommer. I tillegg til arbeidet i CCJE har han påtatt seg ekspertoppdrag for vurdering av domstolsreformene i

Ukraina. Han har også vurdert prosedyrene for utnevning og evaluering av dommere i Bosnia og Hercegovina.

Engstad har vært medlem av Den norske Dommerforenings menneskerettighetsutvalg som jobber med høringsuttalelser, kurs og undervisning om menneskerettigheter, nasjonalt – og også internasjonalt gjennom Den Internasjonale Dommerunion (IAJ).

I menneskerettighetsutvalget arbeider dommere på frivillig basis for å fremme rettsstatlige verdier i land der domstolsuavhengigheten er truet. For tiden jobber utvalget med

dommernes uavhengighet i Guatemala og dommernes situasjon i Tyrkia.

– Alt slikt arbeid tar tid og man får jo ikke noe mindre å gjøre i den daglige jobben som dommer. Men det er viktig å engasjere seg i disse spørsmå-

lene og vi ser at arbeidet som gjøres har en betydning.

Juryen for Rettssikkerhetsprisen beskriver innsatsen hans slik:

«Når dommeres faglige integritet og domstolenes uavhengighet trues, kveles demokratiet. Vi trenger kanarifugler som varsler oss når uavhengigheten svinner, og vi trenger arbeidshester som utrettelig jobber for å forklare den, verne den og bygge

den opp. Det er derfor en glede å kunne tildele årets rettssikkerhetspris til en person, kanarifugl og arbeidshest som ved siden av sitt daglige virke som dommer, har utvist et helt særlig engasjement for domstolene hjemme og ute, og dermed for å styrke rettssikkerheten og demokratiet i Europa.»

Prisen deles ut under Rettssikkerhetskonferansen i Oslo 26. september.

### Rettssikkerhetsprisen

- Rettssikkerhetsprisen er opprettet av Norges Juristforbund og ble første gang utdelt i 2006. Prisen er i 2018 et stipend på kr 75 000,-.
- Juryen for Rettssikkerhetsprisen 2018 har bestått av Anine Kierulf (leder), ph.d, fagdirektør i Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter, Anders Anundsen, advokatfullmektig i Advokatfirmaet Lønnum DA, tidl. justisminister, Sven Ole Fagernæs, nestleder i Gjenopptakelseskommisjonen, tidl. regjeringsadvokat og sysselmann på Svalbard, Guri Hjeltnes, dr. philos, direktør ved Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter, professor II ved Handelshøyskolen BI, Jon Wessel-Aas, partner/advokat (H) i Bing Hodneland advokatselskap DA, medlem av hovedstyret i Den norske advokatforening og styremedlem i den norske avdelingen av Den internasjonale juristkommisjon (ICJ)

---

# Advokat har fått ny robotkollega

---

Chatboten «Lucy» tilbyr juridisk rådgivning på enkle boligspørsmål, og rundt om i verden får stadig flere forbrukere hjelp av kunstig intelligens til å sende klager på parkeringsbøter og kansellerte fly.

*Tekst: Tuva Bønke Grønning*

Stadig flere bedrifter tar i bruk såkalte chatboter for å raskere og enklere kunne tilby kundene sine den hjelpen de trenger. Førstemann ut i Norge til å tilby juridiske tjenester ved hjelp av en slik chatbot var Huseiernes Landsforbund (HL) da de i juni lanserte «Lucy».

– Det er veldig mange som bruker den allerede. Vi opplever at mange av medlemmene våre kastet seg over den, og det er imponerende hva den klarer svare på allerede, sier Morten Fæste, advokat i HL og leder for prosjektet.

Rundt om i verden har det dukket opp flere interessante «digitale advokater» de siste årene. Et eksempel er DoNotPay, som er utviklet av Stanford-student Joshua Browder. Chatboten hjelper kunden å klage på parkeringsbøter og forsinkede og innstilte fly.



– Det er imponerende hva den klarer svare på allerede, sier advokat Morten Fæste i HL om chatboten «Lucy» (Foto: HL)

I Danmark har flyhjælp.dk hjulpet over 70.000 passasjerer med å klage på forsinkede og innstilte fly.

I fjor kom DoNotPay med nok en chatbot, denne gangen en som hjelper flyktninger med immigrasjonssøknader i USA og Canada, og asylsøknader i England. Chatboten, som er intergrert i Facebook Messenger, stiller brukeren en rekke spørsmål for å finne frem til det rette søknadsskjemaet før den deretter stiller enda flere spørsmål og fyller inne skjemaet for søkeren.

Chatboten sletter automatisk detaljene fra samtalen når skjemaet er sendt inn, skriver The Law Society Gazette.

## Husleie og nabokonflikter

Huseiernes «Lucy» er betydelig mindre avansert, men er fortsatt under opplæring. I flere uker i forkant av lanseringen satt to advokater og en ansatt fra medlemsservice og matet henne med informasjon de mente medlemmene ville ha.

– På et tidspunkt måtte vi bare gå «live». Det er ingen begrensninger på

hvor god vi kan lage den og det er en kontinuerlig prosess, sier advokat Morten Fæste.

Foreløpig har det vært mye spørsmål om husleie, nabokonflikter, trær og lignende, temaer HLs advokater er godt vant til å hjelpe folk med.

– En utfordring er rett og slett hvordan spørsmålene stilles. Naturlig nok er ikke folk flest vant til å snakke med chatboter. En del prøver seg med korte stikkord som man typisk ville valgt når man googler, mens andre skriver lange avhandlinger.

– Et spørsmål kan jo stilles på uendelig mange måter, og vi må bygge opp en database som gjør det enklere for «Lucy» å forstå hva folk spør om, sier Fæste.

– Hva er en god måte å snakke til en chatbot på? Har du et eksempel?

– Bruk gjerne en setning eller to, og ikke legg igjen personlige opplysninger. For eksempel «Jeg har oppdagget fukt på badet. Hva er mine rettigheter?»

### Økonomisk og teknisk rådgivning

På sikt ønsker HL at «Lucy» også skal kunne gi økonomisk og teknisk rådgivning til medlemmene.

– Vi ønsker at chatboten skal bli medlemmenes primærkilde. Dette blir en alternativ kommunikasjonsmåte på et område hvor vi opplever veldig stor pågang, og medlemmene vil kunne få svar raskere og til enhver tid på døgnnet. Det er likevel viktig å understreke at vi ikke fjerner en kommunikasjonsmåte – vi bare legger til en ny. «Lucy» vil ikke kunne erstatte en advokat, sier Fæste.

For det er en del ting chatboten ikke kan svare på. Den skal også kunne identifisere ting den ikke skal svare på. Hvis brukeren legger ut om en konkret sak de trenger hjelp til skal de henvises til en advokat.

– Chatboten konkluderer aldri i saker. Det er viktig for oss at ingen tar ut søksmål på bakgrunn av noe en chatbot har sagt, sier Fæste.



– Det har vært en veldig konservativ bransje, som nå begynner å åpne seg litt mer for ny utvikling, sier direktør Bård Myrstad i Simplifai om juridisk sektor.

### – Konservativ bransje

Bård Myrstad er administrerende direktør i Simplifai, som jobber med chatboter og kunstig intelligens for arbeidsplasser. Han forteller at de ser på juridisk sektor som en bransje med store muligheter.

– Det har vært en veldig konservativ bransje, som nå begynner å åpne seg litt mer for ny utvikling. En chatbot vil ikke kunne ta jobben fra en jurist eller en advokat, men kan være et godt supplement. Jeg mener at de selskapene som er flinke til å implementere slike supplementer vil kunne oppleve både økt lønnsomhet og effektivitet, sier han.

Han mener en chatbot i mange tilfeller vil kunne være god til å svare på enkle juridiske spørsmål. En chatbot kan også kobles opp mot bakenliggende systemer, og kan fungere som en slags resepsjonist.

– I et stort advokatfirma kan kanskje en chatbot rute henvendelser til riktig ledd. På den måten kan man unngå telefonkø og ekstra arbeid, og kunden får raskere hjelp. Kanskje kan chatboten finne riktig person og sette opp tid til en avtale, sjekke status på en sak, eller svare på et spørsmål om faktura, ved at robo-



– Mulighetene er enorme, spesielt rettet mot forbrukere, sier førsteamanuensis Morten Goodwin ved Universitetet i Agder og nestleder ved Senter for forskning på kunstig intelligens.

ten arbeider i bedriftens IT systemer på samme måte som en vanlig ansatt, sier Myrstad.

– Er det snakk om et firma som har mange praktikanter kan kanskje en chatbot læres opp til å svare på alle de «dumme» spørsmålene som ofte melder seg i starten.

Myrstad forteller at de for en tid tilbake fikk en henvendelse fra et advokatfirma som hadde sparket sekretæren sin og mente at jobben var så banal at den kunne gjøres av en robot. De kunne foreløpig ikke hjelpe dem med å erstatte alle arbeidsoppgavene til en sekretær.

– Det er fortsatt fryktelig mye som ikke kan automatiseres, og dette gjelder i høyeste grad også i juridisk sektor. For at brukerne skal bli fornøyd er det viktig at det er en myk overgang fra maskin til menneske – altså at chatboten oppdager når den ikke strekker til eller når kunder trenger mer avansert hjelp og henviser videre til en jurist.

### Kunstig intelligens i rettsalen

Morten Goodwin er førsteamanuensis ved Universitetet i Agder og nestleder

ved Senter for forskning på kunstig intelligens. Også han peker på at juridisk sektor tradisjonelt har vært konservative og ikke de første til å kaste seg over ny teknologi. Han mener likevel det er mange muligheter der ute som bør utforskes.

– Chatboter kan absolutt bli en god løsning og gi god juridisk rådgivning, spesielt når det gjelder enkle spørsmål som mange trenger svar på, som for eksempel hjelp med selvangivelse eller regler rundt sykemeldinger og lignende, sier han.

Han trekker frem Ross Intelligence i USA som tilbyr hjelp med for eksempel arbeidskontrakter og leiekontrakter basert på kunstig intelligens. Det er imidlertid viktig å påpeke

## // Det er fortsatt fryktelig mye som ikke kan automatiseres, og dette gjelder i høyeste grad også i juridisk sektor

at også roboter gjør feil, og gjerne feil vi mennesker ikke alltid kan forutse.

Goodwin trekker frem at en dommer i Wisconsin i 2016 dømte en mann til seks års i fengsel delvis basert på hjelp fra kunstig intelligens som skal forutsi mulig tilbakefall av voldelig kriminalitet i løpet av to år med en nøyaktighet på 73 prosent. I 2016

skrev ProPublica om hvordan et slikt verktøy oftere plasserer fargede amerikanere i kategorien «høy risiko» for tilbakefall.

– Verktøyet baserte seg på tidligere dommer og bakgrunnsinformasjon, og selv om det med vilje ikke var lagt inn informasjon om hudfarge var det lagt inn både inntekt og hvor i byen dømte og tiltalte bodde. Så det er masse fallgruver, forteller Goodwin.

Han tror vi er et godt stykke unna å bruke lignende former for kunstig intelligens i rettssystemet i Norge.

– Men mulighetene er enorme, spesielt rettet mot forbrukere. Det er mange fagfelt vanlige mennesker ikke kan så mye om, og jus er helt klart et sånt eksempel, sier han.

# Vil bruke mindre tid på juridiske skjemaer

Hun sa opp advokatjobben for å starte «legal tech»-firma. Nå vil Merete Nygaard redusere behovet for juridisk hjelp til enkle utfyllinger av kontrakter og skjemaer.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

«Skal husleien inkludere strøm?» Det kan være et spørsmål i en dokumentgenerator som skal hjelpe enten deg eller dine kunder å skreddersy juridiske dokumenter. Hvis svaret er nei, kan kanskje neste spørsmål være «Skal leier tegne eget strømabonnement?»

– Hovedforskjellen fra å fylle ut et vanlig skjema på nett og å bruke vårt verktøy er at vi tilbyr en selvbetjeningsløsning hvor du kan legge inn mer logikk og alternativer i løsningen. Alt dette henger sammen med hvordan avtalen vil bli seende ut til slutt, sier Merete Nygaard.



Det er snart to år siden Merete Nygaard sa opp advokatjobben og startet «legal tech»-firmaet Lawbotics (Foto: Lawbotics)

Det er snart to år siden hun sa opp advokatjobben og startet «legal tech»-firmaet Lawbotics. Siden den gang har

hun ansatt flere og jobbet på sprekke frem mot lanseringen av en ny softwaretjeneste for dokumenthåndtering. Målet er å gi jurister et verktøy hvor de selv bestemmer reglene, og å redusere behovet for juridisk hjelp til blant annet utfylling av juridiske kontrakter og skjemaer.

– Først må du gjøre jobben med å definere logikken på en avtale. Med vårt produkt skal det være så enkelt som mulig å lage disse malene, så kan du deretter legge inn så mye logikk du ønsker, forklarer Nygaard.

## Mindre feil

Tjenesten består av to hovedfunksjoner: en malbygger og en dokumentgenerator. Man skal kunne bygge egne dynamiske maler, og deretter tilpassede dokumenter på malene. Brukeren skal også kunne forhindre menneskelige feil og individuell formatering i de ferdige dokumentene ved å definere begrensninger. Et viktig poeng er også at hjelpetekst skal kunne guide

brukerne til å fylle ut dokumenter korrekt og derfor redusere behovet for juridisk hjelp.

– Dette vil være nyttig i store selskaper som har in-house avdelinger, men også hos store og små advokatfirmaer og offentlig sektor, sier Nygaard, som ser store muligheter i akkurat offentlig sektor.

Hun forteller at de foreløpig bare har solgt til de som kontakter dem, men at de også har vært i dialog med offentlige aktører.

– Jeg skulle nok ønske det var mer tilrettelagt for at det offentlige kunne bidra til innovasjon og at gründerselskaper lykkes ved å bruke sin innkjøpskraft. For eksempel kunne et forslag være at det offentlige måtte dedikere 1 % av innkjøpsbudsjettet sitt til å kjøpe nye løsninger av oppstartsselskaper. Dette ville kanskje bidratt til at det offentlige fikk et større incentiv til å tenke nytt og ta i bruk nye løsninger, sier hun.

### Kontraktutfylling

I slutten av august lanserte Lawbotics det nye systemet etter å ha latt flere pilotkunder prøve det en stund. De fleste kundene bruker det internt, mens Huseiernes Landsforbund skal bruke produktet til å redusere behovet for juridisk hjelp hos deres medlemmer. Advokat Morten Fæste forteller at de har mange ulike kontrakter og at de bruker mye tid på å hjelpe medlemmene med å fylle ut disse riktig.

Han forteller at programmet skal gjøre det mye enklere for medlemmene å både forstå og fylle ut kontraktene riktig.

– Brukeren skal egentlig bare svare på noen spørsmål. Systemet vil så bruke informasjonen til å fylle inn de ulike punktene i kontrakten, forteller han.

– Vårt mål er selvfølgelig at færre skal ringe og spørre om hjelp med kontraktene. Det skal bli nesten umulig å fylle ut feil, sier han.

### Frykter for arbeidsoppgavene sine

I møte med ny teknologi dukker nesten alltid spørsmål om hvordan dette vil påvirke hverdagen og jobbene til menneskene i den aktuelle sektoren opp.

Det siste arbeidslivsbarometeret fra YS viser at fire av ti er redd for at roboter og digitalisering vil kunne ta jobben fra dem.

43 prosent sier de tror ny teknologi kan ta over deler eller mesteparten av arbeidsoppgavene deres. Det er 13 prosentpoeng flere enn for bare to år siden, skriver NTB.

– Det er tydelig at vi begynner å få øynene opp for konsekvensene av teknologiutviklingen. Norge har en avansert økonomi, og tiden for de enkle og manuelle arbeidsoppgavene er for lengst forbi, sier leder i Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS), Jorunn Berland, til NTB.

## Jobber papirløst

Hos BAHR blir stadig flere av advokatene papirløse. Det er et element av arroganse i å ikke ville prøve nye digitale løsninger, mener advokat Jon Christian Thaulow.

*Tekst og foto: Tuva Bønke Grønning*

– Vi er opptatt av å være fremoverlent når det gjelder digitale løsninger. Vi tester mye nytt gitt at det er sikkert og trygt, og er åpne for å la ansatte prøve nye digitale løsninger om de ønsker, sier Henrik Fagerholt.

Han er CTO i datterselskapet til advokatfirmaet BAHR, BAHR LEAP, som ble opprettet i april i år. Selskapet

skal sørge for at advokatfirmaet ligger i forkant av den teknologiske utviklingen, som kommer til å påvirke konkurranse-situasjonen i betydelig grad.

– Å sette seg inn i nye ting i en hektisk hverdag er vanskelig og for advokatene vil alltid klientene og advokatvirksomheten komme først. BAHR LEAP ble opprettet for å kunne sette av både tid og folk for å jobbe spesifikt med digitale løsninger, sier han.

### Alt på iPaden

Tidligere i år inngikk selskapet en avtale med det norske teknologiselskapet Ayfie om programvare som skal gi smartere søk. En av målsetningene er at advokatene skal få bruke mer tid på jusen og mindre tid på å finne frem i dokumenter og tradisjonelt «papirarbeid».

Henrik Fagerholt forteller at han opplever at de aller fleste medarbeiderne hos BAHR er positive til nye digitale løsninger og at mange også engasjerer seg mye i mulighetene som finnes.

En av de mest ivrige er advokat Atle Skaldebø-Rød, som i hovedsak jobber med tvisteløsning. Skaldebø-Rød forteller at han nærmest aldri har med seg fysiske papirer i retten lenger og at han har jobbet mer eller mindre papirløst siden 2013. Han har alltid med seg en iPad hvor han har alle saksdokumentene.

– Jeg kunne ikke klart meg uten iPaden. Å ha alle dokumenter elektronisk gjør det enklere å bearbeide notater og søke opp ting, sier han.

Å møte i retten uten papirdokumenter er ikke noe hokus pokus, mener tvisteadvokaten, som har brukt Aktør-



Jon Christian Thaulow, Henrik Fagerholt og Atle Skaldebø-Rød forteller om mange fordeler ved å slippe dokumenter på papir.

portalen i flere år. Nå som den i løpet av september blir obligatorisk for alle er det nesten ingen grunn for noen advokater å ha med seg papirer lenger, mener han.

– En utfordring kan muligens være at det ikke finnes så gode løsninger for å tegne på iPad som passer inn i vår infrastruktur, og det kan man jo ha behov for.

– En annen utfordring kan være at informasjonstilgangen svulmer litt opp. Du har så store mengder med dokumenter og notater tilgjengelig at det kan være vanskelig å finne frem, påpeker Skaldebø-Rød.

### – Arrogant å ikke ville

Også advokat Jon Christian Thaulow har de siste årene blitt glad i iPaden sin, og forteller at behovet han tidligere følte på for å lese eller jobbe på papir i dag er helt borte.

– Det viktigste er at verktøyene vi har passer vår måte å jobbe på, og at programmer og systemer snakker

sammen. Det nytter ikke å ha en hel haug med ulike apper for alt du skal gjøre, sier han.

Både Skaldebø-Rød og Thaulow er opptatt av ny teknologi og prøver gjerne nye løsninger. De opplever begge at kollegaene i BAHR er positive og villige til å sette seg inn i nye digitale løsninger. Også i retten er det stadig flere advokater som jobber på iPad, selv om mange fortsatt har med seg den gamle papirbunken.

– Det er viktig å faktisk sette seg ned å prøve før du avfeier noe nytt, sier Skaldebø-Rød.

– Du må utfordre din egen arroganse litt. Det er et element av arroganse i å ikke ville, mener Thaulow.

### Hektisk hverdag

Henrik Fagerholt forteller om positive medarbeidere som heller ikke blir demotivert hvis noe ikke fungerer så godt. Det er ikke alt som passer alle like godt.

– Det er helt klart en utfordring at alle naturlig nok har sin egen måte å jobbe på. Vi gjør ikke ting helt likt, og det jobbes med mange forskjellige juridiske områder hos oss, sier han.

Fagerholt mener at det ikke nødvendigvis er de yngste som er mest positive til nye løsninger, mens de eldre kvier seg.

– Det er ofte å sette seg inn i nye ting i en veldig hektisk hverdag som er utfordringen, sier han.

Han forteller videre at det er kjøpt inn iPader til alle ansatte som de kan ha med seg i retten, og at de ønsker å legge til rette for at alle advokatene skal kunne bli helt papirløse.

– Det er så mange fordeler. Alle saksdokumentene mine ligger der. Det er enklere å søke, sette bokmerker, jobbe hjemmefra og kommunisere med både kollegaer, klienter og domstolene, sier Skaldebø-Rød.





JURIST  
FORBUNDET

## GRATIS

Deltakelse og opphold  
i enkeltrom er gratis.  
Reiseutgifter dekkes  
etter billigste  
reisemåte.

Foto: Stockton, Narico

# Konflikthåndtering

## Kurs for tillitsvalgte

Målgruppe: **Tillitsvalgte i alle sektorer**

Fra: **Onsdag 5. desember 2018 kl. 10.00**  
Til: **Torsdag 6. desember 2018 kl. 14.00**  
Sted: **Clarion Hotel Bergen Airport**

Kursnummer: **2018681**  
Påmeldingsfrist: **1. oktober 2018**

Som tillitsvalgt vil du av og til komme opp i situasjoner hvor medlemmene opplever å være involvert i konflikter og/eller utsatt for trakassering. Hovedmålet med kurset er å bidra til at tillitsvalgte skal bli trygge på å håndtere disse sakene riktig. Kurset vil også gi en grunnleggende innsikt i hva konflikter er og hvordan de eskalerer.

Undervisningen vil legges opp med summe-/refleksjonsoppgaver i plenum og minst ett større gruppearbeid.

På dette kurset lærer du:

- De juridiske spillereglene i konflikter, herunder hvilke aktører som plikter å gjøre hva i disse sakene.
- Hva er konflikter – årsaker og utviklingsforløp, hvorfor er konflikter vanskelige, og hvilke holdninger har vi til konflikter?
- Trakassering, årsaksforhold og uttrykksformer – rettslig plattform.
- Hvordan håndtere harde personkonflikter og trakassering på en måte som både holder over tid og er i samsvar med regelverket.
- Juridiske, menneskelige og økonomiske perspektiver når saken resulterer i at arbeidsforholdet avsluttes for en eller flere involverte.

Kurslederne: Harald Pedersen er advokat og spesialist på arbeidsmiljørett. Ståle Einarsen er professor i arbeids- og organisasjonspsykologi. Han er psykolog med doktorgrad om mobbing i arbeidslivet.

Påmelding: [www.juristforbundet.no/tillitsvalgt](http://www.juristforbundet.no/tillitsvalgt) Spørsmål: [kursdeltager@juristforbundet.no](mailto:kursdeltager@juristforbundet.no) | 915 55 268

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

# Cruisesjefen

|| Jeg bruker min  
jusbakgrunn i nesten  
alt jeg gjør

Hun tok master i rettsvitenskap i Oslo i 2009, men har ikke jobbet som jurist. Likevel har utdannelsen og juridisk kunnskap bidratt sterkt i Julie Ødegaards karriere. Hun er nå en av få kvinner i toppstilling i ett av verdens største rederier - cruiserederiet Royal Caribbean International Ltd, som konstituert sjef for RCL i Norden.

*Tekst: Tore Letvik*

Julie Ødegaard (33) vokste opp ved Drøbak og kunne som barn se cruise-skipene passere på sin vei til og fra Oslo. Hun studerte juss, men ble verken advokat, påtalejurist eller juridisk saksbehandler, og er klokkeklar på at det å ha en juridikum kan by på mange muligheter i yrkeslivet.

– Å ha juridikum gir mange muligheter og er en god bakgrunn. Det er veldig mange som automatisk tror at man skal bli advokat hvis man tar master i rettsvitenskap. Dette er noe jeg har blitt møtt med flere ganger etter endt studie og jeg tror også det er en oppfatning blant mange studenter. Man leser jevnlig artikler om karakterer og press på jussen, og jeg tror det er mange som føler at de må ta de tradisjonelle valgene for å lykkes. Mange setter egne begrensninger og det synes jeg er synd, for det finnes så utrolige mange muligheter, sier Ødegaard, som under studiene, og i tiden etter, jobbet i ALS Scandinavia AB, som er et firma innen analyse av kjemiske stoffer.

Der jobbet hun med finans og økonomi, som finansdirektør fra 2010. Før hun i en alder av 29 år begynte som finansdirektør for Royal Caribbean International i Norden. En stilling hun hadde i 3,5 år før hun sist

desember tok hun over som konstituert Norden-sjef etter Mats Jacobsen. Hun forteller at hun henter inspirasjon fra å jobbe med flinke mennesker, og at hun har vært heldig som har hatt gode ledere som har hatt tro på henne.

– På hvilken måte får du brukt jussen i jobben din?

– Jussen er en akademisk utdanning som jeg føler jeg benytter mer eller mindre hver eneste dag. Både når det gjelder metode og tilnærming til problemstillinger, men også mer spesifikt ved for eksempel kontraktsinn-gåelser. Med ansvar for en region og ansatte har jeg naturligvis også god bruk for innsikt i arbeidsretten. Understreker at jeg imidlertid synes det er viktig å benytte eksterne parter, med kompetanse innenfor de respektive områdene, men jeg har god nytte av å ha litt innsikt og det bedrer samarbeidet og forståelsen.

– Hvor reiser du og familien når dere skal slappe av og ha ferie?

– Jeg har reist med familien på cruise flere ganger. Min første cruise-opplevelse var under studietiden, da familien feiret mamma sin 50 års dag. Hele familien var med, inkludert besteforeldre og helt ned til den yngste på et halvt år. En perfekt ferieform når man er mange ettersom man får mye tid sammen, men man også får tid og anledning til å kunne være alene og gjøre ulike aktiviteter. Har reist flere ganger etter det også, seneste var i fjor sommer langs Amalfikysten. I hverdagen ellers har vi kjøpt en hytte på Hallangen, utenfor Drøbak, sammen med broren min. Her er jeg faktisk oppvokst og det er mitt sommerparadis, hvor vi bruker tid sammen med familien i helger og øvrig ferie.

### Nye skip

Hun forteller om en bransje i vekst

– Cruise er fortsatt verdens hurtigst voksende ferieform og bransjens fremtid er positiv. Flere rederier, inkludert RCL, investerer i mange nye skip i tiden som kommer. Alene

skal vi lansere ett nytt skip hvert eneste år de neste ti årene. Videre satser vi stort på å tilby gode opplevelser også på land, sier hun.

Også Norge og norsk natur er noe cruise-turistene etterspør.

– Vi har en del seilinger som går til Norge hvert eneste år – med flere ulike skip. Disse seilingene er veldig populære og normalt utsolgt.

Tidligere i år lanserte rederiet verdens største cruise skip, Symphony of the Seas.

– Dette er et svært populært produkt, både i Middelhavet og Karibien.

– Vil bransjen måtte omstille seg mye til økte miljøvernkrav?

– Vi har en stor interesse av å ivareta miljøet og spesielt miljøet i havet. Uten havene, ingen cruisevirksomhet. Derfor har vi i mange år vært dedikert i forhold til hva vi kan gjøre om bord og hva vi kan bidra med på land og i havene, sier Ødegaard og vider til flere tiltak og teknisk innovasjon for å redusere energiforbruket.

– Går det bra å kombinere denne jobben med familieliv?

– Ja, men det krever samtidig noen prioriteringer. Jeg har en fleksibel hverdag, hvor jeg også har mulighet til å jobbe om kvelden, hvilket ofte kan være en fordel med tanke på samarbeid med andre regioner og spesielt hovedkontoret i Miami. Totalt sett tilbringer jeg antagelig noen færre timer med sønnen min i løpet av en uke enn mange andre, men jeg er opptatt av å ha kvalitetstid sammen.

– Har den varme sommeren påvirket antall bestillinger?

– Sommeren har vært spesiell på mange måter, men i cruisenæringen har vi et booking-vindu som ligger litt lenger fram i tid, og bookingene for 2019 har ligget godt an. Min erfaring er at folk har en tendens til å tenke lenger fram i tid når de planlegger å dra på cruise, sier Julie Ødegaard, som er sjef for 35 ansatte i RCL Norden, fordelt på hovedkontoret i Oslo, og salgskontorene i de andre nordiske hovedstedene.



- Hos oss betyr haster - nå! Det kan være avgjørende i sikringsaker, sier sorenskriver Inga Merethe Vik ved Oslo byfogdembete.

---

# Der dommerne slåss mot klokka

---

Hun er sjef i en domstol hvor hastesakene dominerer. Oslo byfogdembetes 15 dømmende må være i besittelse av lynrask og sikker juridisk fingerspitzgefühl. Ikke sjeldent avgjøres krav i krevende tvistesaker samme dag som tvisten er brakt over dørstokken. Avgjørelser som kan få store konsekvenser for minst en av partene. Men sorenskriver Inga Merethe Vik er likevel rolig.

*Tekst: Tore Letvik  
Foto: John Vige Pedersen*

– Vi vet ofte ikke hva dagen bringer og er vant til å slippe det vi har i hendene når hastesakene kommer inn. Hos oss betyr haster – nå! Det kan være avgjørende i sikringssaker, for eksempel når en part begjærer arrest i en bankkonto for å sikre seg å få dekning for et krav, sier Vik til Juristen.

Sikringssakene består av arrest og midlertidig forføyning. Arrest gjelder sikring av pengekrav, mens midlertidig forføyning er sikring av krav på annet

enn penger. Sakene reiser spørsmål innenfor hele det sivilrettslige området.

Ved å kontinuerlig trimme sine systemer og å sikre kvalitet og kompetanse til å avsi velbegrunnede kjennelser raskt, klarer dommerne å holde pulsen under kontroll til tross for en stadig kamp mot klokka.

Et ferskt eksempel på midlertidig forføyning er tvisten som Juristen tidligere har omtalt, hvor Lovdata gikk til sak mot nettstedet rettspraksis.no, som vil gjøre tilgangen til rettspraksis åpen og gratis for hele befolkningen. Over 40.000 høyesterettsavgjørelser ble gjort fritt tilgjengelig for alle etter lanseringen av nettstedet den 17. mai år. Den 31. mai saksøkte Lovdata to av personene som har jobbet med rettspraksis.no og krevde nettstedet stengt med påstand om at offentliggjøringen av dommene krenket Lovdatas databasevern etter åndsverklovens § 43. Lovdata selger abonnementer som gir tilgang til rettskildene og juridiske verktøy.

Allerede dagen etter begjæringen fra Lovdata kom Oslo byfogdembete, den 1. juni, med sin avgjørelse hvor rettspraksis.no ble pålagt å fjerne dommer som nettstedets initiativtakere hadde lagt ut. Saken gikk videre til behandling i rettsalen. Rettspraksis.no har benyttet sin rett til å begjære muntlige forhandlinger.

## Sommer i «Vællers»

Mange er kanskje ikke klar over størrelsen på domstolen, men Oslo byfogdembete er landets tredje største førsteinstansdomstol, bare «slått» av tingrettene i Oslo og Bergen. Med rundt 60 ansatte, hvorav 12 dommere og tre dommerfullmektiger, er den slett ingen lettvekter, og Inga Merethe Vik er sorenskriver for landets eneste spesialdomstol i sitt slag i Norge.

Domstolen har en variert saksammensetning. I tillegg til sikringssakene er viktige saksfelt konkurs, dødsboskifte, felleseieskifte og tvangsfullbyrdelse, som fravikelser, klage over namsmannens avgjørelser, utenlandske tvangsgrunnlag og gjeldsordning. Oslo byfogdembetes saksområder utgjør om lag en fjerdedel av sakene i landets fullfaglige tingretter og saksmengden er mer kompleks.

– Vi har flere saker i Oslo, både på grunn av antall innbyggere, at mange store virksomheter har sitt hovedsete her og fordi domstolen er verneting for staten, sier Vik.

Hun forteller at dette er faktorer som gjør at domstolen har opparbeidet lang erfaring og kompetanse på disse saksfeltene, og at den regnes som et kompetansesenter for andre domstoler. Et eksempel på dette er at Oslo byfogdembete står bak fagsidene på domstol.no.

Sorenskriveren legger ikke skjul på at det er godt å få senket skuldrene ▶

litt ekstra i ferietiden, selv om sommerferie ikke betyr rettsferie for Oslo byfogdembete.

– Vi opplever ikke rettsferie overheadet og har nødvendig bemanning gjennom hele sommeren, sier Vik som røper at hun – når vaktplaner har sikret driften av domstolen for sommeren, søker seg til hytta i Valdres som ble bygget i 1887, og til den svenske skjærgården ved Strømstad. Da får begjæring om midlertidige forføyninger gå sin gang i tinghuset i Oslo, mens sorenskriveren nyter stillheten og roen på landet.

### Nye prosjekter venter

Etter endt ferie har ferden gått tilbake til Oslo tinghus, hvor utvikling av nye prosjekter står for døren. Ny og effektiviserende teknologi byr på nye muligheter. Men økonomi-spøkelset er også tilstede her.

– Digital satsing preger hverdagen til domstolene i stadig større grad. Oslo byfogdembete er glad for å være med i denne spennende utviklingen. Samtidig opplever vi betydelige budsjettkutt, som skaper utfordringer for domstolen, sier Vik.

Regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform (ABE-reformen) har gjort det nødvendig å kutte bemanningen med flere årverk. Hun forteller videre at en mindre saksnedgang har bidratt til at konsekvensene så langt ikke har blitt for alvorlige.

– Dette kan endre seg raskt når saksmengden igjen går opp. Vi er bekymret for situasjonen, samtidig som vi arbeider målbevisst med spare- og effektiviseringstiltak for å forenkle og forbedre saksløp og arbeidsprosesser, sier hun og understreker at kvalitets- og kompetansearbeid står sentralt for Oslo byfogdembete som spesialdomstol.

– I 2017 hadde vi blant annet fokus på personvern, sikringssaker og på utviklingsarbeid i regi av Domstoladministrasjonens prosjekt «Digitale Domstoler». På flere av våre saksfelt oppstår det stadig spørsmål

om jurisdiksjon og lovvalg, og vi har derfor valgt internasjonalisering som årets fagtema for 2018, sier Vik.

## // Det var med et visst vemod vi gjennomførte den siste borgerlige vigselen

### Første år uten vigslar

Mulighetene for digital samhandling mellom domstol og advokater ble en realitet med Aktørportalen, som gradvis er blitt rullet ut i domstolene. Oslo byfogdembete har kommet på etter hvert, senest med sikringssakene i mars 2017.

– Vi opplever et stort engasjement blant våre medarbeidere til å se på mulighetene for digitalisering i blant annet saker som skifte, konkurs, tvangs salg og midlertidig sikring. Vi har også deltatt i et prosjekt i regi av Justis- og beredskapsdepartementet om digitalisering i justissektoren. Høsten 2018 starter utrulling av digitale dødsfallsmeldinger. Det vil bli innført digitale skifteattester i løpet av få år. Denne innføringen vil få stor betydning for arvinger og for eksempel også banker, sier sorenskriveren.

2018 er det første året Oslo byfogdembete ikke har gjennomført vigslar. Det er en oppgave som nå ligger på kommunale hender, og finner sted i Rådhuset i Oslo.

– Det var med et visst vemod vi gjennomførte den siste borgerlige vigselen i Oslo tinghus i romjulen. Oslo byfogdembete har stått for de borgerlige vigslene siden de ble innført i 1845. Da vigslene gikk over til kommunene ved årsskiftet, var det 170 år siden den første vigselen fant sted i Oslo, sier Vik som ikke legger skjul på at innslaget av lykke og begeistring fra de som ble smidd i hymens lenker i tinghuset var et innslag av trivsel og hygge – innimellom arrest- og sikringssakene.

Hele 1500 borgerlige vigslar ble hvert år foretatt av domstolen, og da særlig i sommerhalvåret. Vik har sammen med flere i Oslo byfogdembete bistått Oslo rådhus med råd og veiledning for å få til en god overgang.

### Kun 130 offentlige skifter

Domstolen har omkring 500 sikringsaker i året, noe som utgjør en tredel av alle slike saker her i landet. Eksempler på saker er alt fra krangel om nabohekk, stans av bokutgivelser, krav om å stoppe utsendelser i utlendingsaker, patentsaker og tvist om offentlige anskaffelser.

Oslo byfogdembete behandler også omkring 2400 begjæring om konkurs i året, av disse om lag 1700 rene konkurser. Det åpnes konkurs i omlag halvparten av sakene, om lag 800 hvert år. Skatteetaten står bak 60 prosent av disse konkursbegjæringene. Vik peker på viktigheten av å ha en strømlinjeformet saksavvikling og at tempo i saksbehandlingen er viktig for å sikre verdiene i boet. Bostyrerkorpsset i Oslo består av så mange som 45 advokater.

Om lag 200-300 personer befinner seg i domstolens ekspedisjonslokale hver dag, hvor det gjennomføres rundt 100 daglige ekspedisjoner. Det er i hovedsak notarialbekreftelser, nesten halvparten av de omkring 55 000 notarialesakerne på landsbasis.

Også etterlatte kommer til ekspedisjonen for å få bistand. Domstolen behandler alle dødsfallsaker i Oslo, i tallet rundt 4500 i året. Erfaringene fra Oslo byfogdembete er at nesten alle skifter privat. Kun rundt 130 offentlige skifter begjæres årlig. Sorenskriver nevner også at Justis- og beredskapsdepartementet nå har kommet med forslag til ny lov om arv og dødsboskifte.

– Vi har gitt en rekke innspill under høringene, og er glade for at vi nådde frem med en god del av våre sentrale forslag, forteller sorenskriver Vik.



JURIST  
FORBUNDET

Privat

**GRATIS**

Deltakelse er gratis  
for medlemmer i  
Juristforbundet – Privat  
Ingen påmelding

# Årsmøte Juristforbundet – Privat

Målgruppe: **Alle medlemmer i privat sektor**  
Tid: **Tirsdag 18. september 2018 kl. 15.30**  
Sted: **Nasjonalmuseet, Oslo, Universitetsgata 13**  
Kursnummer: **2018969**  
Påmeldingsfrist: **Det er ikke påmelding til årsmøtet og arrangementet er gratis for medlemmer i Juristforbundet – Privat.**

Juristforbundet – Privat inviterer til temakveld og årsmøte 18. september på Nasjonalgalleriet. Hvert annet år avholdes årsmøte for medlemmer i privat sektor. På årsmøtet velges blant annet seksjonens styre og delegater som skal representere Juristforbundet – Privat på landsmøtet.

Vi kombinerer årsmøtet med faglig og kulturelt innhold. Henrik Syse holder foredrag om etikk, og det blir muligheter for omvisning på Nasjonalgalleriet. Vi spanderer bevertning før og etter Henrik Syses foredrag.

## Program for dagen:

Kl 15.30: Omvisning i Nasjonalgalleriet  
(send mail til [eso@juristforbundet.no](mailto:eso@juristforbundet.no))  
Kl 16.30: Tapas m/drikke  
Kl 17.00: Årsmøte, Auditoriet, Nasjonalgalleriet  
Kl 18.15: Foredrag om etikk v/Henrik Syse  
Kl 20.00: Mingling med bevertning på Café Amsterdam  
(send mail til [eso@juristforbundet.no](mailto:eso@juristforbundet.no))

Både årsmøtet og foredraget vil bli streamet.

## Obligatorisk etterutdanning

Arrangement i regi av Juristforbundet vil normalt oppfylle kravene til obligatorisk etterutdanning for Advokatforeningens medlemmer. Søknad vil bli sendt inn i etterkant av arrangementet.

Spørsmål kan rettes til: [eso@juristforbundet.no](mailto:eso@juristforbundet.no)

# Bekymret over norske avhørsregler

Europarådets torturforebyggingskomité mener politiets plikt til å informere mistenkte om at tilståelse kan medføre redusert straff kan svekke nye avhørsmetoder.

Tekst: Tore Letvik

Europarådets torturforebyggingskomité (CPT) mener politiets plikt til å informere mistenkte om at tilståelse kan medføre redusert straff, kan være i strid med politiets nye avhørsmetoder hvor bruk av forskningsbaserte, undersøkende intervjuer skal redusere risikoen for falske tilståelser.

Bekymringen fremkommer i en foreløpig rapport fra en CPT-delegasjon som besøkte Norge i månedsskiftet mai/juni i år, bestående av i alt ni personer, deriblant leger og advokater.

Delegasjonen ble ledet av Therese Rytter. Hun er til daglig sjefsjurist ved «Dansk institut mod Tortur» (DIGNITY). Delegasjonen gjorde flere uanmeldte besøk i fengsler, psykiatriske institusjoner, og for første gang også i sykehjem.

Den 10. juni, umiddelbart etter at CPT hadde besøkt Norge, sa sivilombudsmann Aage Tor Falkanger til Dagbladet at han har stor forventning til delegasjonens vurderinger, som til nå ikke har vært kjent.

Delegasjonens endelige rapport vil først bli lagt fram i november.

– Rapporten vil få stor betydning. At disse personene, med uavhengige øyne, ser på hvordan vi i Norge håndterer slike institusjoner, er svært nyttig, sa Falkanger, som fortalte at

Sivilombudsmannen, som også selv foretar liknende besøk, aktivt bruker rapportene fra CPT og standardene de setter opp.



Riksadvokaten har gjennom flere år arbeidet for å forbedre politiets avhørsteknikker, og ga i 2013 ut denne rapporten. Men Europarådets torturforebyggingskomité mener enkelte norske lovbestemmelser kan svekke avhørsmetodene (Foto: faksimile riksadvokatens rapport)

I den foreløpige rapporten, som er oversendt Justis- og beredskapsdepartementet, beskriver delegasjonen sine observasjoner av hvordan norsk politi har endret sine avhørsmetoder:

«Etter å ha gått fra bekjemningsbasert undersøkelse har Norge vedtatt paradigmat av undersøkende intervjuer (den såkalte KREATIV-modellen) som har som mål å skaffe seg nøyaktig og pålitelig informasjon for å oppdage sannheten om saker under etterforskning, i stedet for å skaffe seg en bekjennelse fra noen som allerede antas å være skyldig i avhørens øyne», heter det.

## Tilståelse

Delegasjonen skriver også at den har merket seg at den norske riksadvokaten i 2016 sendte ut rundskriv hvor de sentrale aspektene av undersø-

kende intervjuer/avhør, og gir ros for hvordan dette gjennomføres.

«Det er delegasjonens foreløpige vurdering at norsk politis avhørsmetoder – inspirert av den britiske PEACE-modellen, er et eksempel på beste praksis, selv utenfor Norges grenser».

Delegasjonen viser til at den hadde mulighet til å selv observere noen politiavhør med mistenkte og å snakke med personer som nylig ble intervjuet av politiet.

«Det viste seg fra disse to kildene at KREATIV-modellen av undersøkende intervjuer ble fulgt fullt ut i disse aktuelle tilfellene», heter det i den midlertidige rapporten.

Delegasjonen er imidlertid oppatt av at enkelte bestemmelser i nasjonal lovgivning kan være i strid med det undersøkende intervjuparadigmat.

«For det første er politiet forpliktet til å informere den mistenkte om at hvis han / hun bestemmer seg for å tilstå, så kan dette føre til redusert straff. For det andre kan mistenkte som velger å tie få beskjed om at slik stillhet kan brukes mot dem. Delegasjonen har tvil om hvorvidt disse bestemmelsene, som kan oppfordre de berørte personene til å tilstå de lovbruddene de mistenkes for, er fullt kompatible med det undersøkende intervjuparadigmat. Delegasjonen ønsker å motta norske myndigheters kommentarer i denne saken», heter det i CPTs foreløpige rapport.

## Nye metoder

I kjølvannet av avhørsmetodene brukt under etterforskningen av drapet på Birgitte Tengs, oppsto flere endringsprosesser i norsk politis avhør av mistenkte. En av foregangspersonene på området var og er politioverbetjent Asbjørn Rachlew. Han ble gjennom sine studier i England kjent med den britiske tilnærmingen til avhør, kalt



Investigative Interviewing, og har også tatt en mastergrad på området.

Avhørsteknikk fikk en gradvis større plass ved Politihøgskolens grunnutdanning, og på bakgrunn av Rachlews mastergrad utviklet Oslo politidistrikt opplæringsprogrammet K.R.E.A.T.I.V. som det første, nasjonale utdanningsprogrammet for norske etterforskere.

Riksadvokaten støttet utviklingen. K.R.E.A.T.I.V. ble trukket inn i Justisdepartementets lydopptaksprosjekt. I tråd med grunnverdiene i opplæringsprogrammet ble tanken om «Tillit gjennom åpenhet» understøttet av

Riksadvokatens retningslinjer for bruk av lyd- og videoopptak under politiavhør. I riksadvokatens siste rundskriv går det frem at etterforskere som ikke gjør opptak av lyd eller film for å dokumentere avhør, må begrunne hvorfor dette i så fall ikke gjøres.

Vurderingen av avhør var imidlertid bare en bit av arbeidet som CPTs delegasjon gjorde under sitt besøk i Norge. Hovedmålet med besøket var å vurdere fremdriften i gjennomføringen av anbefalingene fra CPT etter det forrige besøket i 2011.

I denne sammenheng var delegasjonen spesielt oppmerksom på sik-

kerhetsrutiner for å hindre dårlig behandling av politiet, politiavhør og betingelser for frihetsberøvelse av personer i politiets varetekt og personer i asylmottak, samt fengselshelse-tjenesten og fangernes situasjon som er underlagt særlige sikkerhetsregi-mer.

I tillegg har det gjennomført et målrettet besøk til et psykiatrisk sykehus for å undersøke de juridiske prosedyrene og beskyttelsen i sammenheng med ufrivillig plassering og bruk av tvangsmidler. For første gang i Norge besøkte delegasjonen også et sykehjem.



## Juristkongress 2018

Fagspor: **Teknologi**

- ✔ «Kommunikasjonskontroll og personvern – hvor står vi rettslig sett i 2018?» med stipendiat **Ingvild Bruce**
- ✔ «Personvern i digital publisering» med advokat **Jon Wessel-Aas**
- ✔ «Implementering av GDPR – sett fra Datatilsynet» med direktør i Datatilsynet **Bjørn Erik Thon**
- ✔ «Implementering av GDPR – sett fra innsiden av en gigant» med advokat **Ingvild Næss** fra Schibsted ASA
- ✔ .. og mye mer!

Thon Hotel Arena Lillestrøm | 20.-21. november

Påmelding: [juristkongress.no](http://juristkongress.no)

# Samtykkekompetanse til Høyesterett

En kvinne som er erklært ikke-samtykkekompetent og underlagt tvungent psykisk helsevern får nå helsevesenets avgjørelser vurdert av landets øverste domstol.

Tekst: Tore Letvik

Kvinnens ankesak er sluppet inn til behandling i Høyesterett. Hun krever seg «utskrevet» etter å ha vært underlagt tvungent psykisk helsevern i over seks år, men helsevesenet, tingrett og lagmannsrett mener det ikke er bra for 61-åringen, på tross av at hun har egen bolig, arbeid, anses som velfungerende og har oppdrag som støttekontakt. Høyesterett skal vurdere om vilkårene for tvungent psykisk helsevern er oppfylt, herunder om pasienten har samtykkekompetanse.

Juristen har i tidligere reportasjer satt søkelyset på saker hvor personer er blitt fratatt råderetten over eget liv som følge av at de er blitt erklært «ikke-samtykkekompetente».

Justisdepartementets lovavdeling har også kommet med en tolkingsuttalelse av §§ 20 og 33 - Vergemålsloven §§ 20 og 33 – samtykkekompetanse. En tolkning som organisasjonen Norsk Forbund for Utviklingshemmede har karakterisert som forvirrende.

## Begjært seg utskrevet

Når Høyesterett behandler kvinnens sak vil rettskildene på området komme i fokus.

Den 61 år gamle kvinnen har hatt kontakt med den psykiatriske helse-tjenesten siden 1998, og har vært innlagt i det psykiske helsevesenet flere ganger, både frivillig og under tvungent psykisk helsevern. Helsemyndig-



hetene har erklært henne ikke-samtykkekompetent.

Kvinnen ble innlagt på sykehus til tvungen observasjon på sykehus i desember 2011, og ble da overført til tvungent psykisk helsevern som hun siden har vært underlagt. Siden mars 2014 har hun bodd i egen leilighet, hvor hun jevnlig får besøk av et oppsøkende behandlingsteam fra byens sykehus.

Hun har begjært seg utskrevet fra tvungent psykisk helsevern flere ganger, men kontrollkomisjonen har ikke tatt begjæringene til følge, og kvinnen har krevd overprøving av vedtakene flere ganger.

Fire ganger, sist i mai i år, har Frostating lagmannsrett avsagt dommer som har konkludert med at vilkårene for tvungent psykisk helsevern er oppfylt.

## Dissens

Det er Frostatings siste dom som nå er anket inn for Høyesterett. Lagmannsrettens dom ble avsagt under dissens.

Flertallet i Frostating lagmannsrett, tre lagdommere, kom til at det er stor sannsynlighet for at kvinnen får sin tilstand vesentlig forverret i meget nær fremtid dersom det tvungne vernet opphører, og forkastet anken over tingrettens dom – som gir medhold i fortsatt bruk av tvungent psykisk helsevern.

Den dissenterende lagdommeren argumenterte blant annet med at «hun etter 6 års tvungent psykisk helsevern bør få anledning til å teste ut om hun kan makte de utfordringene et liv uten tvangsmedisinering vil innebære.»

# – De sivile juristene glemmes i politiet

De er for få og får både for lite lønn og oppmerksomhet, mener Anne Woldmo i Politijuristene, om de sivilt ansatte juristene i politiet.

Tekst og foto: Tuva Bønke Grønning

Woldmo sitter i styret i Politijuristene, er tillitsvalgt for juristene i Politiets Fellestjenester (PFT) og leder for akademikerne i PFT. Rundt 30 prosent av medlemmene i Politijuristene er sivilt ansatte jurister som jobber med alt fra personvern, offentlige anskaffelser, tvangssaker, våpensaker og andre forvaltningssaker.

– Jeg er bekymret for om arbeidsgiverne forstår viktigheten av juridisk kompetanse, også på den sivile siden, i politiet. Etaten er satt til å forvalte regelverk, og det er derfor ekstremt viktig å ha den juridiske kompetansen på plass. Det er den juridiske kompetansen som gjør etaten i stand til å etterleve de ulike lover og regelverk som etaten skal forvalte, sier Woldmo.

Slik situasjonen er i dag mener Woldmo det er for få ansatte jurister med for høyt arbeidspress og en lønn som ikke står i stil til arbeidet de gjør.

– Det er en utfordring å holde på de gode juristene. De som har mye kompetanse i form av lang fartstid blir ikke alltid verdsatt. Sivile jurister må løftes frem som gruppe. Dette er en gruppe som tidligere har vært litt glemt, sier hun.

Woldmo tror mange sivilt ansatte jurister i politiet kan kjenne seg igjen i at de til tider ses på som en «kjepp i hjulet».

– Det er ikke alltid like populært å sette ned foten og si at «sånn er reglene»,

når noen ønsker at du skal være mer «fleksibel og løsningsorientert», sier hun.

## Offentlige anskaffelser

Selv startet Woldmo sin karriere med jobb i trygdeetaten, og forteller at nettopp trygderett har stått hennes hjerte nært helt siden tiden som justudent.

– Jeg er kanskje litt «nerd» der, men jeg synes folketrygdloven er en av de mest spennende lovene vi har. Å jobbe med ulike saker innen trygderett og forvaltningsrett var drømmejobb for meg da jeg var nyutdannet. Det handler om at jeg er opptatt av å ivareta dem som står svakest i samfunnet vårt av ulike årsaker, sier hun.

Tilfældigheter skulle ha det til at hun senere begynte å jobbe med offentlige anskaffelser, og etter 13 år i NAV begynte hun for fem år siden i politiet, hvor hun også nå jobber med offentlige anskaffelser.

– Det er et omfattende regelverk, og mye av regelverket innenfor offentlige anskaffelser kommer fra EU, også kjent som «byråkratiets vugge». Et problem er at mange offentlige oppdragsgivere har blitt så redde for å gjøre feil i sine anskaffelsesprosesser, at fokuset på å gjøre de gode innkjøpene blir skjøvet i bakgrunnen, sier hun.

## Besøke sivile jurister

Woldmo startet i Politijuristene i en 50 prosents stilling i slutten av mai og ser frem til å ta fatt på jobben. Hun forteller at hun nærmest «alltid» har vært tillitsvalgt.

– Jeg har hatt ulike verv, blant annet som tillitsvalgt i klassen, leder av elevråd, og videre ut i arbeidslivet. Jeg har ikke vært sentralt tillitsvalgt tidligere, så dette er en drømmejobb for meg.



– Jeg skal jobbe sammen med lokalt tillitsvalgte og reise en del rundt og besøke sivile jurister der de jobber, Anne Woldmo.

En av kjepphestene er at Politijuristene skal være en fagforening for alle jurister som jobber i politiet – uavhengig av hvordan de jobber og hva de jobber med.

– Jeg vil jobbe direkte rettet mot de sivile juristene. Jeg skal jobbe sammen med lokalt tillitsvalgte og reise en del rundt og besøke sivile jurister der de jobber, sier hun, og avslutter med å oppfordre medlemmene til å ta kontakt med spørsmål og aktuelle problemstillinger.

# Lydhør sorenskriver på sin første dag

– Å lytte til andre, ha en god dialog og å rette blikket framover er viktig for meg, sier Oslo tingretts nye sorenskriver, Yngve Svendsen.

*Tekst: Tore Letvik*

– Nå skal jeg først bli kjent med de ansatte, og lytte nøye til deres innspill. Oslo tingrett er en veldrevet domstol. Men endringstakten i samfunnet er rask, og stiller stadig nye krav til domstolene. Mitt mål er å bygge en plattform for en enda bedre og mer fremtidsrettet Oslo tingrett, sier Svendsen til Juristen.

Klokka er så vidt slagen åtte mandag morgen 20. august da Svendsen dukker opp utenfor landets største domstol for å ta over «roret» etter domstolens nylige avgåtte sorenskriver, Geir Engebretsen. Svendsen blir ønsket varmt velkommen av Oslo tingretts direktør, Arnhild Olsen. Den nye sorenskriveren i Oslo tingrett har gjennom flere år vært sorenskriver i Kristiansand tingrett.

Har du med deg noe fra Kristiansand som du mener kan være til nytte i Oslo tingrett, spør vi.

– Å ja, masse! Og noe av det viktigste for meg er å ivareta menneskene. Det er viktig å behandle menneskene rundt seg bra. Derfor blir det møter nå, og runder for å bli kjent med de som jobber i Oslo tinghus. Deretter skal vi satse framover på prosjekter som skal sikre god kvalitet og effektivitet i domstolsarbeidet også for fremtiden, for å ivareta samfunnsoppdraget best mulig. Økt bruk av moderat spesialisering er blant annet noe jeg gjerne vil vurdere nærmere. Oslo tingrett skal fortsatt være et lokomotiv for utviklingsarbeid



**Yngve Svendsen ble ønsket velkommen av direktør Arnhild Olsen da han begynte i sin nye jobb (Foto: Tore Letvik)**

og et kompetansesenter andre domstoler kan dra nytte av ved behov, sier Yngve Svendsen.

Han har gjennom mange år vært, og er fortsatt, sentral på toppnivå i domstols-Norge. Blant annet som leder av Domstolkommisjonen. Et verv han beholder fram til kommisjonens arbeid avsluttes om to år. Han har også hatt vervet som leder av Innstillingsrådet for dommere inntil nylig, men sa fra seg dette for å kunne ha fullt fokus på jobben som leder av den største domstolen i Norge.

Svendsen søkte to jobber – jobben som sorenskriver i Oslo tingrett og jobben som førstelagmann i Borgarting lagmannsrett. Han ble innstilt på første plass på begge jobbene, men valgte Oslo tingrett.

## – Krevende å lede

Til Domstoladministrasjonens informasjonsblad, Rett på Sak, forklarer han hvorfor:

– Det gir meg energi og glede å ha vanskelige oppgaver og krevende mål. Oslo tingrett er den av de to domstolene som det over tid vil være mest krevende å lede og utvikle. I endringsprosessene knyttet til domstolene fremover, vil tingrettene, og særlig Oslo tingrett, ha en spesiell viktig rolle, sa han til Rett på Sak.

Han forteller også at han har valgt å flytte fra Kristiansand til Oslo av flere grunner:

– For det første er det å lede Oslo tingrett den mest spennende jobben jeg kan tenke meg. Dernest har alle våre fem barn bosatt seg i Oslo, og etter hvert har vi også fått fire barnebarn. Som følge av dette bestemte min kone oss for at vi skulle flytte til Oslo, og det er jeg enig med henne i, sier Svendsen.

## Marianne Vollan til Borgarting

Samtidig som Oslo tingrett får ny sorenskriver, får Norges største anke-domstol, Borgarting lagmannsrett, ny leder i disse dager. Marianne Vollan blir Borgartings nye førstelagmann.

Vollan kommer fra stillingen som direktør for Kriminalomsorgsdirektoratet, som hun har ledet gjennom flere år.



JURIST  
FORBUNDET

## GRATIS

Deltakelse og opphold  
i enkeltrom er gratis.  
Reiseutgifter dekkes  
etter billigste  
reisemåte.

Foto: Stock.com/falvarez

# Forhandlingsteknikk

## Kurs for tillitsvalgte

Målgruppe: Tillitsvalgte i alle sektorer  
Fra: Torsdag 18. oktober 2018 start kl. 10.00  
Til: Fredag 19. oktober 2018 slutt kl. 14.00  
Sted: Thon Hotel Vetre i Asker  
Kursnummer: 2018656  
Påmeldingsfrist: 13. september 2018

Et intensivt kurs for tillitsvalgte i alle sektorer der deltakerne lærer å forhandle målrettet og effektivt. Innledningsvis gis en teoretisk og strategisk innføring i forhandlingsprosessen. Dette følges opp med øvelser og praktisk trening. Deltakerne får testet ut egne ferdigheter og utviklet disse videre.

Kurset veksler mellom gjennomgang av forhandlingsteori/forhandlingsteknikk og praktiske øvelser. Det legges opp til mye bruk av simuleringsøvelser der deltakerne selv skal gjennomføre ulike typer forhandlinger. Kurset er generelt i formen, dvs. det fokuserer på alle typer forhandlinger. Det kan være en fordel å ha gjennomgått innføringskursene som Juristforbundet tilbyr før man melder seg på dette.

Vi legger vekt på å skape en trygg og åpen atmosfære på kurset. Deltakerne skal få prøvd ut sine ferdigheter, og de får konstruktiv tilbakemelding. Det legges betydelig vekt på egeninnsats fra dem som er med.

Det er en forutsetning for å delta på kurset at alle deltakerne er til stede fra start til slutt.

---

Påmelding: [www.juristforbundet.no/tillitsvalgt](http://www.juristforbundet.no/tillitsvalgt) Spørsmål: [kursdeltager@juristforbundet.no](mailto:kursdeltager@juristforbundet.no) | 915 55 268

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

# Kritisk til særdomstolsutvalgets forslag

Den nye lederen av Dommerforeningen er opptatt av behandling av saker som gjelder barn i domstolene.

*Tekst: Ole-Martin Gangnes*

Wiggo Storhaug Larssen tok 11. juni over som leder av Den norske Dommerforening etter Ingjerd Thune. Wiggo Storhaug Larssen er lagdommer i Gulating lagmannsrett og har sittet i styret i Dommerforeningen i åtte år, de fire siste som nestleder.

– Engasjementet har sin bakgrunn i en generell interesse for at domstolene og dommernes interesser blir ivaretatt på en god måte. Jeg har sett at foreningen, som har hatt et høyt aktivitetsnivå, kan gjøre en forskjell, sier han.

– Hva blir viktig å jobbe for fremover? Hvilke utfordringer står dommerne og domstolene overfor?

– Oppfølging av det viktige arbeidet som nå foregår i Domstolkommisjon. Et viktig fokus for min del er på mandatet; spørsmål som gjelder formell sikring av uavhengigheten, finansiering av domstolene og utnevning av dommere og fremtidig domstolstruktur. Jeg er spesielt glad for at arbeidet med domstolstruktur blir fremskyndet, og kommer som en delinnstilling høsten 2019.

– Jeg er også opptatt av behandling av saker som gjelder barn i domstolene. Særdomstolsutvalget har flere forslag som etter min mening vil bidra til å svekke domstolenes behandling av saker som gjelder barn om de skulle bli fulgt opp. Etter min mening er det naturlig at Domstolkommisjonen også får mandat til å se på flere av de spørsmålene som ble behandlet i den innstillingen, i et bredere perspektiv. Deler av særdomstolsutvalgets innstil-



– Særdomstolsutvalget har flere forslag som etter min mening vil bidra til å svekke domstolenes behandling av saker som gjelder barn om de skulle bli fulgt opp, sier lagdommer Wiggo Storhaug Larssen (Foto: Ole-Martin Gangnes)

ling berører også domstolstruktur og kostnader ved drift av domstolene, sier Larssen.

## Arbeidshverdagen

– Det blir også viktig å videreføre en konstruktiv dialog med Domstoladministrasjonen og også med Justisdepartementet og Stortingets justiskomite.

– Ivaretagelse av dommernes lønns og arbeidsvilkår vil alltid stå høyt på agendaen. Særlig er det viktig at dommernes arbeidshverdag ivaretas på en god måte ved den pågående digitaliseringen i domstolene.

Larssen sier digitaliseringen innebærer en helt ny arbeidshverdag for norske dommere, og representerer langt mer enn et ikt-prosjekt.

– Dette er et viktig og nødvendig prosjekt, men det er viktig at domstolene ivaretas slik at tilliten oppretthol-

des og at dommernes arbeidspress ikke blir urimelig høyt.

Han mener det også er viktig at dommerne har et internasjonalt perspektiv.

– Jeg har over mange år deltatt i viktig arbeid med uavhengighets-spørsmål i European Network of Councils for the Judiciary (ENCJ) og det gjøres viktig arbeid i den internasjonale og europeiske dommerforeningen. Det samme gjelder Europarådets rådgivende komite, CCJE.

Han peker på oppfølging av arbeid for dommerne i Tyrkia og Polen og oppfølging av arbeid i Guatemala.

– Dommerne i Norden arbeider godt sammen, og til ledermøtet i de nordiske dommerforeningene i høst har vi invitert den polske dommerforeningen Ijustitia, for å gi støtte og oppfølging, sier den nye lederen av Dommerforeningen.

# – Behov for flere jurister i NAV

I foredraget «Med advokat på slep til NAV» under Arendalsuka snakket advokat Gro Sandvold om sin erfaring med å hjelpe klienter i vanskelige møter med NAV.

*Tekst: Tuva Bønke Grønning*

Hun forteller at hennes klienter sliter med usynlige sykdommer som psykiske lidelser, muskel-, og skjelettplager og utmattelsessyndrom, og at de opplever møtet med NAV som en kamp om troverdighet.

– På spørsmål om man må bruke advokat for å få det man har krav på fra NAV, vil jeg svare at det ikke burde være en nødvendighet. Men etter 15 år ser jeg at en rekke enkelttilfeller som forteller meg at det er et stort behov, og det kan faktisk være avgjørende å ha en advokat å støtte seg på for å orke og holde ut og nå frem med sin rett, sa hun til forsamlingen.

Sandvold mener at lovgiver har ment at det ikke bør være nødvendig med advokat for å vinne frem med sin rett. Hun påpeker at forvaltningsloven pålegger NAV både utredningsplikt, men også veiledningsplikt overfor sine brukere som henvender seg for hjelp.

– Og det er ikke bare med tanke på veiledning om hvilke ytelser man kan søke om jeg tenker på. Det gjelder også å få frem opplysninger om hvilke dokumenter man må legge frem og hvilke vilkår er det som skal være oppfylt.

Sandvold mener mange klagesaker kunne vært unngått dersom brukerne fikk disse opplysningene tidlig.

## – Behov for jurister

Sandvold har selv tidligere vært ansatt i trygderetten og trekker frem



– Det kan faktisk være avgjørende å ha en advokat å støtte seg på for å orke og holde ut og nå frem med sin rett, sier Gro Sandvold (Foto: Juristforbundet)

mangel på tid og ressurser som en utfordring.

– Det er et stort tidspress med mange saker som skal løses på kort tid, sier hun.

– Folkehelsestrygdloven inneholder kompliserte og skjønsmessige vilkår, og det er et stort behov for god og grundig opplæring av saksbehandlerne.

Sandvold mener det er et klart behov for flere dyktige jurister så brukerne får forsvarlig behandling og for at loven skal tolkes riktig. Hun mener også det er viktig å skille mellom de ulike brukergruppene hos NAV:

– Det kan ikke forventes at utmattede og resignerte enkeltpersoner skal orke å stå i dette alene, og derfor er det viktig for meg at NAV makter å skille mellom brukergruppene. La oss ta søkere av dagpenger som et eksempel: deres eneste lyte er at de lider av arbeidsledighet men de er friske og raske og klare for å gå ut i jobb så raskt det er en jobb de kan ta. Disse har en helt annen forutsetning

for å ivareta sine rettigheter enn en person med ME, store angstproblemer, dype depresjoner, og omfattende smertetilstander. Da er det ikke like godt å konsentrere seg om å skrive en god klage, sier Sandvold.

## – Tillit avgjørende

Katrine Bratteberg, jurist i NAV, snakket også til forsamlingen etter Sandvolds foredrag. Bratteberg sitter også i Juristforeningen hos Arbeids-, og velferdsetaten og er nestleder i seksjonen for statsansatte jurister.

– NAV er den etaten alle av oss kommer i kontakt med gjennom livet, og tillit på feltet er helt avgjørende, sa hun.

Bratteberg påpeker som Sandvold mangel på juridisk kompetanse, både med tanke på opplæring, men også med tanke på antall jurister.

– Det er omtrent 600 jurister som jobber i NAV. Ikke alle kontoret har jurister, men de er heller klumpet sammen på noen steder. Dette mener jeg er en svakhet for etaten, sier hun.

# Får refs etter beslag av førerkort

Beslagla førerkort selv om blodprøven ikke viste funn av rusmidler – og lot være å sende saken til politijurist.

Tekst: Tore Letvik

Vest politidistrikt får sterk kritikk av Sivilombudsmannen for å ha opprettholdt et førerkortbeslag i lang tid selv om blodprøveanalyser tidlig frifant mannen for rusmistanke.

Førerkortet skulle da vært levert tilbake, men politibetjentene stolte mer på egne vurderinger av at mannen så ruset ut, enn på legeundersøkelse og blodprøveresultater.

Saken skulle også vært vurdert av politijurist straks etter beslaget, men i følge Sivilombudsmannen oversendte politibetjentene heller ikke beslagssaken til påtalejurist slik de skulle. Noe ombudsmannen finner alvorlig.

«Den manglende fremleggelsen av saken for påtalemyndigheten innebærer en klar og alvorlig saksbehandlingsfeil fra politiets side. Unnlatelsen av å forelegge saken for påtalemyndigheten innebærer at tilbakekallet og beslaget var urettmessig», heter det blant annet i Sivilombudsmannens uttalelse av 7. august i år.

Av anmeldelsen fremgår det at politiet under samtalen med føreren mistenkte ham for å være «mulig ruset». Politiet gjennomførte en såkalt «tegn-og-symptom-test» på føreren, som skal ha styrket mistanken. Politiets observasjoner og testing medførte at han ble besluttet fremstilt for legevakten.

I den kliniske undersøkelsen gjorde ikke legen tilsvarende funn som politiet. Legen konkluderte med at personen ikke var ruspåvirket.

På spørsmål fra ombudsmannen om hvorfor politiet mente det fortsatt var skjellig grunn til mistanke etter den kliniske undersøkelsen hos legevakten, har politiet svart at den kliniske undersøkelsen hos legevakten ikke fanger opp alle typer rus.

## Blodprøver

«Politiet legger derfor mindre vekt på denne i vurderingen av om det er skjellig grunn til mistanke, og større vekt på politiets egne observasjoner. Om bevisene var tilstrekkelig sterke til å danne sannsynlighetsovervekt for ruspåvirket kjøring på avgjørelsestidspunktet, er en faktisk vurdering som ombudsmannen har begrenset mulighet til å overprøve.

Ombudsmannen finner det likevel noe merkelig at politiet har større tiltro til sine egne observasjoner enn

til resultatet av en klinisk undersøkelse utført av medisinsk personell. I denne saken indikerer jo også analysen av blodprøvene at konklusjonen fra den kliniske undersøkelsen var riktig», skriver ombudsmannen som videre konkluderer med at politiet ikke fulgte saksbehandlingsreglene for midlertidig tilbakekall i vegtrafikkloven § 33 nr. 3.

«Det midlertidige tilbakekallet og beslaget ble ikke forelagt påtalemyndigheten «snarest mulig» – eller på et senere tidspunkt – etter at beslaget var foretatt av politibetjent på stedet. Førerkortet ble heller ikke tilbakelevert innehaveren straks politiet mottok analyseresultatet av blodprøven fra Folkehelseinstituttet, som ikke viste funn av rusmidler. Politiet opprettholdt beslaget ulovlig i 9 uker etter dette. Ombudsmannen ber Vest politidistrikt sørge for at de påpekte feilene ikke gjentas ved behandlingen av fremtidige saker, og vurdere hva som bør gjøres overfor klageren som følge av de påpekte lovbruddene», skriver Sivilombudsmannen.

Juristen har bedt om en kommentar fra Politidirektoratet, som sier de ikke kan kommentere på enkeltsaken, men minner om at personer som ikke er fornøyd av politiets behandling kan klage.





JURIST  
FORBUNDET

## GRATIS

Deltakelse og opphold  
i enkeltrom er gratis.  
Reiseutgifter dekkes  
etter billigste  
reisemåte.

Foto: Shutterstock

# Tilsettingsprosesser

## Kurs for tillitsvalgte og ansattrepresentanter

Målgruppe: **Ansattrepresentanter og tillitsvalgte i statlig sektor**

Fra: **Tirsdag 13. november 2018 kl. 10.45**  
Til: **Onsdag 14. november 2018 kl. 13.50**  
Sted: **Son Spa**

Kursnummer: **2018659**  
Påmeldingsfrist: **4. oktober 2018**

Kurset er praktisk for våre medlemmer som sitter som ansattrepresentanter i innstillings- og ansettelsesråd i statlige virksomheter. Tillitsvalgte som jobber med spørsmål om tilsetting mv. oppfordres også til å delta. Kurset kan være aktuelt for tillitsvalgte i større kommuner med samme tilsettingsprosesser som staten.

På dette kurset lærer du om:

- Regelverket i tilsettingsprosesser
- Rollen som ansattrepresentant. Mulighet for påvirkning og delaktighet ved utforming av kunngjøringstekst, intervju, vurdering av søkere, innstilling og ansettelsesprosessen og ev. anke.
- Likebehandling ved ansettelse
- Kvalifikasjonsprinsippet

Undervisningen foregår ved foredrag og aktiv deltagelse med tid til spørsmål og diskusjon omkring de temaer som behandles.

---

Påmelding: [www.juristforbundet.no/tillitsvalgt](http://www.juristforbundet.no/tillitsvalgt) Spørsmål: [kursdeltager@juristforbundet.no](mailto:kursdeltager@juristforbundet.no) | 915 55 268

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

## Alle presidentens menn

Her om dagen så jeg på nytt filmen «Alle presidentens menn» fra 1976. Den handler om den såkalte Watergateskandalen som medførte at president Nixon måtte gå av. Et av budskapene i filmen er at man må våge å ta opp ting som virker feil eller skadelige, selv om noen med høy status står bak.

Det slår meg hvor mye verden har forandret seg siden den gangen, faktisk bare de siste årene. Da jeg ble valgt som leder av Juristforbundet for åtte og et halvt år siden, var Barack Obama fortsatt ny i presidentembetet. Den første svarte amerikanske presidenten skapte fremtidshåp og tro på en bedre verden.

Senere har det kommet en ny president i Det hvite hus. Han har andre verdier og prioriteringer. «America first», så får resten av verden seile sin egen sjø. Hans frykt for terror og store mengder flyktninger i bevegelse mot den vestlige verden har også satt våre verdier på prøve.

President Donald Trump ville neppe ha følt det nødvendig å gå av hvis Watergateskandalen hadde inntruffet i dag.

Det går ikke en eneste uke uten at det fremkommer nye sjokkerende opplysninger om hvordan Trump og kretsen

rundt ham har opptrådt for å vinne presidentembetet. Som president har han også uttalt seg og opptrådt på måter som ville vært utenkelige for en amerikansk president for bare få år siden. Alt dreier seg om makt.

Det har også vært skremmende å se hvor liten respekt Trump har for påtalemyndighetens og domstolenes uavhengighet i sitt eget land. Alt dette har bidratt til at verden føles mer usikker og utrygg enn noen gang.

Parallelt med det som skjer i USA, har demokrati og rettsstatlige prinsipper blitt satt på kraftig prøve i land mye nærmere oss. Både Tyrkia, Polen og Ungarn har beveget seg vekk fra maktfordelingsprinsippet, og makthaverne opptre i stadig større grad som diktatorer. I disse landene er det i dag vanskelig å virke som dommer eller representant for påtalemyndigheten hvis du ikke er villig til å la deg instruere av landets myndigheter.

Her i Norge er det ingen som på fullt alvor tror at noe tilsvarende kan skje hos oss. I hvert fall ikke i overskuelig fremtid. Likevel er det lett å se at også vi er villige til å gå på akkord med prinsipper som tidligere ble ansett som typisk norske. Etter terrorangrepet i 2011 har vi opplevd et stadig sterkere press for alminnelig bevæpning av politiet. Dette til tross for at det finnes lite forskningsmessig belegg for at det vil gjøre folk flest tryggere.

Etterretningstjenesten og Politiets sikkerhetstjeneste arbeider for at det skal opprettes et digitalt grenseforvar, noe som i realiteten betyr at man får muligheten til å over-

våke også norske borgere. I den senere tid har vi sett at flere personer som jobber i det offentlige, har mistet sikkerhetsklareringen sin, uten at det gis noen forklaring på dette. Konsekvensen av å miste sikkerhetsklareringen er i realiteten at de mister jobben, uten forklaring eller begrunnelse. Forklaring blir ikke gitt av sikkerhets hensyn, noe som gjør det umulig å vite om «oppsigelsen» kan utgjøre et brudd på arbeidsmiljølovens bestemmelser.

Med #metoo kampanjen har vi også blitt oppmerksomme på hvor omfattende seksuell trakassering er som samfunnsproblem. Dette har blitt hevdet av kvinnebevegelsen i en årrekke, men de har rett og slett ikke blitt tatt på alvor. De fleste, og jeg blant dem, har trodd at dette kun var et marginalt problem i Norge. Det viser seg at ingen bransjer eller yrkesgrupper er forskånet for dette, heller ikke vi jurister.

Juristforbundet er både fagforening og interesseorganisasjon for jurister. Jeg mener at vi på dette grunnlaget må ta ansvar for samfunnet rundt oss. Vi må være med å danne en motkraft til slike farlige trender som jeg har nevnt her. Vår stemme er kanskje ikke den kraftigste, men den er likevel viktig.

I november er min vakt over, og Juristforbundets landsmøte skal velge en ny president og et nytt hovedstyre. Uansett hva disse ønsker med forbundet i tiden fremover, håper jeg at de vil fortsette å holde rettssikkerhetens fane høyt. Hvis ikke, hvem skal ellers gjøre det?



# «Vi bare skriver 25 timer i uken, ikke tenk på det du!»

Jussbuss sin arbeids-, sosial- og trygderettsgruppe behandlet 693 arbeidsrettssaker i 2017. I mange av arbeidsrettssakene ser vi at de fleste har en arbeidskontrakt, hvilket er bra. Imidlertid har vi avdekket at i noen saker er kontrakten kun inngått for å ha papirene i orden og i samsvar med lovverket. Den reelle situasjonen kan være at arbeidstaker ikke får overtids-tillegg, ikke egentlig skal få den lønnen som er oppført eller for eksempel skal jobbe vesentlig flere timer i uken. Slike kontrakter kalles pro forma kontrakter, og kjennetegnes ved at de ikke representerer det faktiske arbeidsforholdet.

Jussbuss erfarer at det ofte er utenlandske arbeidstakere som blir utnyttet på denne måten, men dette skjer selvsagt også med norske arbeidstakere. Flere utenlandske arbeidstakere har fortalt Jussbuss at de ønsker å jobbe i Norge fordi har en oppfatning om at «her er alt i orden». Den faktiske situasjonen er ikke alltid slik de forventet.

Hvorfor inngår arbeidstakeren en slik avtale lurer du kanskje på. Det kan være at arbeidstaker ikke er klar over at avtalen ikke vil opprettholdes slik den er skrevet. Det kan også være at arbeidstaker føler seg presset til si ja til en slik kontrakt fordi arbeidskontrakten er bedre enn en de ville fått i hjemlandet sitt eller på et annet arbeidssted. Resonnementet i sistnevnte tilfelle er for eksempel; «Hvis jeg sier ja til denne au pair stillingen så jobber jeg mer enn jeg egentlig må



Ingeborg Hjeltnes

etter utlendingsloven, men jeg får bo gratis i Norge, lære meg norsk og kanskje bedre muligheter senere». Spørsmålet er om vi vil stille våre medmennsker i dilemmaer av denne typen?

Det kan fint være at det faktiske arbeidsforholdet som skjuler seg bak en pro forma kontrakt er bedre enn det arbeidstakeren ville fått andre steder. Imidlertid endrer ikke det faktumet at kontrakten for eksempel strider med arbeidsmiljøloven eller utlendingsloven, og derfor ikke er lovlig i Norge. Jussbuss har inntrykk av at

mange arbeidsgivere føler at de kan tøy lovens grenser til sin fordel på denne måten fordi sannsynligheten for å bli oppdaget er lav.

Jussbuss har hatt klienter som forteller at de har henvendt seg til arbeidstilsynet og der har svaret vært at det er lite som kan gjøres.

Problemet for arbeidstakere som av ulike grunner har pro forma kontrakter er at det er vanskelig å bevise hvor mye man faktisk har arbeidet og hva som egentlig følger av kontrakten, og dermed hvor mye lønn man egentlig har krav på.

En annen utfordring er hvordan man skal bekjempe dette samfunnsproblemet. Hvilke virkemidler er det som kan bidra til en endring? Jussbuss har lite forståelse for at det er så vanskelig som mange skal ha det til. Der som man hadde hatt gode informasjonskanaler til arbeidstakerne hadde mye vært gjort. Det er mange som søker om arbeidstillatelse hos UDI. Et tiltak kan være å gi informasjon, om reglene som gjelder i det norske arbeidslivet samtidig som man får innvilgelse av arbeidstillatelse.

Arbeidstilsynet kontrollerer arbeidsplasser i særlig utsatte yrker. Så lenge det er arbeidstakere som utnyttes i Norge er det tydelig at dette ikke er tilstrekkelig. Skal vi fortsette å la folk falle gjennom sprekkene eller er det noen som har tenkt til å sette en stopper for dette snart?

*Ingeborg Hjeltnes, Jussbuss*



Annette Narverud,  
seniorrådgiver



Rikke C. Ringsrød,  
forhandlingssjef

## Tid for lokale forhandlinger

Nå er tiden der hvor de lokale lønnsforhandlingene i stat og kommune skal gjennomføres. Økonomi og avtaler er noe ulikt i de forskjellige tariffområdene, men noen tips til forhandlingene og utforming av krav kan benyttes uavhengig av sektor.

I offentlig sektor er det Juristforbundets tillitsvalgte som har ansvaret for å gjennomføre de lokale forhandlingene på vegne av våre medlemmer. De tillitsvalgte går en travel tid i møte med forberedelser, gjennomføring og etter hvert evaluering av lønnsoppgjøret. Det er viktig at du som medlem setter deg inn i grunnlaget for forhandlingene og tenker gjennom eget lønnskrav og hvilken argumentasjon og begrunnelser som skal benyttes. Enkelte synes det er vanskelig å fremme krav. Her kommer noen tips om hva du bør sjekke og hvordan du kan utforme lønnskravet uavhengig av hvilken sektor du jobber i:

- Delta på informasjonsmøter eller ta kontakt med din tillitsvalgt for å forhøre deg om frister og prosess. Her kan du også delta i diskusjon om strategi og prioriteringer.
- Be om en lønnsamtale med nærmeste leder.
- Les den lokale lønnspolitikken på egen arbeidsplass, og bruk argumenter herfra til å underbygge eget lønnskrav.
- Bruk Juristforbundets lønnsstatistikk som grunnlag.
- Finn ut hvilke forhandlingshjemler som kan benyttes, og tilpass din argumentasjon til den aktuelle bestemmelsen.
- Sjekk den økonomiske rammen det skal forhandles om på ditt forhandlingssted. Undersøk pottens størrelse og hvor mange Akademikermedlemmer det skal forhandles om.
- Få frem hva du har påtatt deg av nye oppgaver og ansvar, kompetanseutvikling og hvilke resultater du har oppnådd.

- Merk at kravet kan inneholde både endring av stillingsbetegnelse/tittel og lønn.

Som arbeidstaker kjenner du din arbeidshverdag, dine arbeidsoppgaver og utviklingsmuligheter best, og dette danner grunnlaget for ditt krav i lønnsforhandlingene. Vær realistisk men ikke beskjeden. Et godt tips er å formulere kravet på en kort og konsis måte.

Det er viktig at den tillitsvalgte har god oversikt over medlemmene på forhandlingsstedet. Dersom du er i tvil om du er registrert på riktig arbeidsplass, sjekk din medlemsinformasjon på våre nettsider. Hvis det er feil i disse oversiktene, ber vi deg gi sekretariatet og din tillitsvalgt beskjed om dette. Et oppdatert medlemsregister er nødvendig for å bistå våre medlemmer. De tillitsvalgte kan logge seg inn på våre nettsider for å få oversikt over alle medlemmer i den virksomheten de representerer.

Vi oppfordrer alle medlemmer til å bruke Juristforbundets nettsider til å forberede seg til de lokale forhandlingene. Her finner du kravskjema, tariffordbok, hovedtariffavtaler, lønnsstatistikk, lønnskalkulator og forhandlingsveileder. Hvis du ønsker råd og veiledning i forbindelse med forhandlingene, kan du kontakte sekretariatet på lokaleforhandlinger@juristforbundet.no eller direkte til kontaktperson for ditt arbeidssted. Kontaktinformasjon finner du på våre nettsider.

### **Kommunal sektor - KS**

I kommunal sektor tilhører de fleste av Juristforbundets medlemmer kapittel 3 eller kapittel 5 i Hovedtariffavtalen (HTA). Dette kapittelet omfatter de fleste fagstillingene inkludert faglige lederstillinger. Det innebærer at lønnsoppgjøret i sin helhet skjer gjennom lokale forhandlinger for disse medlemmene. Forhandlingene skal i utgangspunktet være gjennomført innen 1. oktober med mindre det blir enighet om noe annet lokalt. Medlem ansatt i kommunen pr. den 30. april i år omfattes av forhandlingene. Medlemmer i foreldrepermisjon og andre som er i lønnet permisjon skal vurderes på lik linje med de som er på

### Råd og bistand fra Juristforbundet

Juristforbundet tilbyr sine medlemmer juridisk rådgivning og bistand innenfor arbeidsrettslige spørsmål. Kommer du som medlem i en vanskelig situasjon på arbeidsplassen, er det bare å kontakte Juristforbundets advokater.

### Kontakt

Tlf.: 40 00 24 25

advokat@juristforbundet.no

jobb. De medlemmene som er i ulønnet permisjon bør også vurderes, men har ikke samme krav på tilsvarende lønnsutvikling som de som er i fullt arbeide. Virkningstidspunktet for forhandlingsresultatet skal være 1. mai med mindre annet er avtalt. (HTA 5.1, fjerde avsnitt)

Noen av våre medlemmer i kommunal sektor er fortsatt plassert i kapittel 4. Dette bør det ryddes opp i innledningsvis. De sentrale partene, Akademikerne og KS, er enige om at alle våre medlemmer skal omfattes av enten kapittel 3 eller 5. Dersom det oppstår problemer, ber vi om at sekretariatet blir kontaktet.

Rammen for årets oppgjør i kapittel 4 ble 2,8 % på årsbasis. Dette omfatter overheng fra 2017 og glidning på til sammen 1,7 %. Rammen for oppgjøret i privat sektor, eller frontfaget som det kalles, ble også 2,8%. Inflasjon viser for tiden en fallende tendens og ligger under målet på 2%. Det betyr at det skal være mulig å sikre reallønnsøkning i 2018, etter at 2017 ga reallønnsnedgang for svært mange.

Det er viktig å understreke at forhandlingsresultatet i kapittel 4 gjelder kun for medlemmer som er omfattet av dette kapittelet. Resultatet kan ikke overføres til kapittel 3 eller 5 ettersom det her er lokale forhandlinger som skal gjennomføres på fritt grunnlag. Erfaringsvis er det likevel mange kommuner som ser hen til resultatet i kapittel 4 når man forhandler i kapittel 3 og 5. Slike sammenligninger bør avvises, under henvisning til hovedtariffavtalens forutsetninger om frie, lokale forhandlinger etter avtalte kriterier, og at lokale forhold skal tillegges vekt.

### **Oslo kommune**

For første gang siden 2014 er det satt av midler til lokale forhandlinger i Oslo kommune. Potten det forhandles om er på 0,40% av lønnsmassen. Det betyr at det er en del penger til fordeling, selv om ikke alle utfordringene blir løst med

en slik ramme. Det viktigste nå er likevel at jobben gjøres lokalt slik at Juristforbundets medlemmer får en solid andel av de avsatte midlene.

I de sentrale forhandlingene ble det etablert en ny stillingskode, jurist 2. Koden «jurist» ble allerede innført ved justeringsoppgjøret i 2016, og juristene har nå fått en påbygging av denne. Den nye koden er plassert i 6701 og har et lønnsintervall som går fra trinn 53 til trinn 77. Juristkoden som ble opprettet i 2016 går fra trinn 31 til trinn 54. Det betyr at de to kodene overlapper hverandre, og at det er et sammenhengene profesjonsbasert avlønningssløp fra ca. 445 000,- per år til ca. 1 060 000,- per år. Disse to kodene vil kunne fange opp alle medlemmene som har faglige stillinger. For medlemmer med lederansvar skal lederkoden benyttes.

I de lokale forhandlingene kan et krav om økning av antall lønnstrinn fremmes samtidig som det kreves overflytting til stillingskodene jurist 1 eller jurist 2, eller fra den ene juristkoden til den andre. Juristforbundet oppfordrer alle sine medlemmer om å legge inn krav i de lokale forhandlingene til høsten uansett hvilken kode de er plassert i. De lokale forhandlingene vil ta utgangspunkt i lokale forhold i etaten, virksomheten eller bydelen.

### **Statlig sektor**

Akademikernes Hovedtariffavtale, som Juristforbundet er en del av, innebærer at hele lønnsoppgjøret for våre medlemmer er flyttet ut til den enkelte arbeidsplass/forhandlingssted. Dette innebærer at hele den økonomiske rammen på 2,8 % for oppgjøret 2018 skal forhandles gjennom lokale, kollektive forhandlinger. Rammen på 2,8 % er et «samletall» som viser statens økte lønnskostnader. Den sier ikke hvor mye hver enkelt arbeidstaker vil få i lønnsøkning. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) beregner gjennomsnittslønn for henholdsvis

Akademikernes og de øvrige organisasjonenes tariffavtaler. Gjennomsnittet multipliseres med antall årsverk på hvert enkelt forhandlingssted.

Lønnsregulering for ledere som omfattes av HTAs pkt. 2.5.2 skal telles med i årsverkene som legges til grunn for beregning av den lokale potten, men lønnsendringen for disse lederne dekkes av av virksomhetens eget budsjett.

Som i øvrige områder skal medlemmer i foreldrepermisjon og andre som er i lønnet permisjon, vurderes på lik linje med de som er på jobb.

Forhandlingene etter pkt. 2.5.1 skal være gjennomført innen 31. oktober 2018, og virkningstidspunktet er 1. mai 2018.

I Akademikernes avtale finnes ikke lenger lønnstrinn og lønnsrammer. I stedet er dette erstattet med kroner/årslønn og en ny lønnsstige. Lønnsstigen omfatter medlemmer som tidligere var innplassert i en lønnsramme, som f.eks. førstekonsulenter. Disse vil få en årlig lønnsvekst på 1,1 % i inntil 10 år basert på den enkeltes innplassering i stigen. Dette opprykket er automatisk basert på ansiennitet, og er uavhengig av 2.5.1 forhandlingene. For arbeidstakere ansatt fra og med 1. mai 2018 i en av disse stillingene, er ny minstelønn på kr. 449 400,-

Akademikernes HTA gir mulighet til å benytte både generelle tillegg, gruppetillegg og individuelle tillegg. Det er viktig at alle våre medlemmer får en lønnsutvikling. Juristforbundet anbefaler våre tillitsvalgte å benytte gjeldende virkemidler for å oppnå dette. I tillegg oppfordrer vi våre medlemmer til å stille krav om juridiske stillingsstitler i tillegg til de fastsatte stillingskodene. Et eksempel kan være en rådgiver som også får tittelen jurist eller juridisk rådgiver. Denne muligheten er presisert i HTAs pkt. 2.3.

*Lykke til med årets lokale forhandlinger!*



JURIST  
FORBUNDET

Rettsikkerhet



# Rettsikkerhetskonferansen 2018

Onsdag 26. september | Kl. 12.00-15.30 | Gamle Logen, Oslo

- Tingrettsdommer **Åsne Julsrud**:  
Menneskerettigheter og rettsikkerhet
- Advokat **Ida Andenæs**:  
Hvordan forsvare et «monster»?
- Teatersjef **Thomas Bye**:  
Om justismordets dramaturgi
- Forfatter og samfunnsdebattant **Nancy Herz**:  
«Vi er de skamløse» - om ytringsfrihet i kampen for individuell frihet
- Barneombud **Inga Bejer Engh**:  
Barns rettsikkerhet
- **Nils Asbjørn Engstad**, vinner av Rettsikkerhetsprisen 2018
- Åpning: president i Juristforbundet **Curt A. Lier**
- Juryleder: fagdirektør **Anine Kierulf**
- Konferansier: advokatfullmektig **Matias L'Abée-Lund**

Gratis  
adgang  
og åpent  
for alle

Påmelding innen **19. september** på [www.juristforbundet.no](http://www.juristforbundet.no)

Her finner du både de juridiske fagartiklene og meningsytringer / debatt om jus, politikk og samfunn. Juristkontakt oppfordrer alle lesere til å delta. Enten du ønsker å dele en fagartikkel med andre eller du har en mening å ytre. Både små og store temaer er interessante. Send gjerne med et foto av deg selv. Juristkontakt tar forbehold om at svært lange innlegg må forkortes.

Innlegg sendes med e-post til [omg@juristkontakt.no](mailto:omg@juristkontakt.no)

## Jusstudiet

For tur står forslag om en reduksjon av gjenopptakskvoten

# UiO-studenter ønsker å bli inkludert

Av Marie Bakke, tillitsvalgt i Juristforbundet-Student Oslo og Helene Wulfsberg, tillitsvalgt i Juristforbundet-Student Oslo

Våren 2018 var et urolig semester på Juridisk fakultet i Oslo, preget av opphetede debatter på sosiale medier og en frustrasjon hos jusstudentene.

Urolighetene har særlig knyttet seg til omlegginger av eksamensgjennomføringen; herunder nye eksamenslokaler, nytt digitalt eksamenssystem samt endringer hva gjelder gjenopptak av eksamen.

Gjennomgangstema i innspillene fra jusstudentene og studentorganisasjonene, er at de ikke føler seg inkludert i beslutningsprosessene fra fakultetets side. Særlig informasjonsflyten vedrørende hvilke endringer fakultet planlegger, trekkes frem.

Et eksempel er innføringen av en redusert gjenopptakskvoten og emnesperre, hvilket innebærer at adgangen til å ta eksamener på nytt blir betraktelig innskrenket. Emnesperren, som trer i kraft høstsemesteret 2019, innebærer at det ikke vil være mulig å ta opp fag dersom studenten har meldt seg opp til viderekomne emner.

For tur står forslag om en reduksjon av gjenopptakskvoten. Per i dag kan studentene velge å ta opp eksamen i opptil fire beståtte fag. Forslaget som



– Anledningen til å bedre samarbeidet byr seg allerede i anledning den forestående beslutningen om gjenopptakskvoten, skriver Marie Bakke og Helene Wulfsberg.

ligger på bordet, er at gjenopptakskvoten skal halveres. Ryktene om innskjerpingene spredte seg som ild i tørt gress på sosiale medier i april måned. Misfornøyde studenter har forsøkt å komme med innspill til ledelsen gjennom flere kanaler; blant annet via JSU (juridisk studentutvalg), ved å sende epost til ledelsen og ved å skrive brev som har blitt publi-

sert på Facebook som en underskriftskampanje.

JSU har i møte med dekanatet gitt klar beskjed om at studenter som allerede har planlagt sitt studieløp etter gjeldende betingelser, vil bli misfornøyd med endringer. Endringer i gjenopptakskvoten kan ha betydning for en ambisiøs og strukturert jusstudent som kan ha planlagt at det er hensikts-

messig for henne å ta opp avlagte eksamener.

Juristforbundet-Student har i det samme møtet med dekanen, oppfordret til bedre informasjonsflyt, en mer transparent beslutningsprosess og et tettere samarbeid. Et eksempel til etterfølgelse er samarbeidet mellom studentene og ledelsen ved det juridiske fakultetet i Tromsø. JSU i Tromsø beskriver en situasjon der studentene inkluderes i beslutningsprosessene. At det foreligger et funge-

rende samarbeid mellom studentene og ledelsen, gir seg utslag på trivselsundersøkelser der Tromsø kommer best ut av de juridiske fakultetene.

Anledningen til å bedre samarbeidet byr seg allerede i anledning den forestående beslutningen om gjenopptakskvote. Debatten rundt den forestående endringen har versert på sosiale medier. På Facebook ble det publisert et brev fra studenter til ledelsen, som 407 studenter kommenterte at de ønsket å skrive under før det ble sendt. Ved revidering av gjentakskvoten har ledelsen

mulighet til å involvere studentene i utredning, utforming og innfasingsplan, slik at alle kan bli mest mulig fornøyd med en eventuelt ny ordning.

Juristforbundet-Student oppfordrer ledelsen ved juridisk fakultet i Oslo til å involvere JSU i prosessen med endring av gjentakskvoten. Videre å lage systemer og rutiner som sikrer informasjonsflyt, transparens i beslutningsprosessene og som involverer studentene på en meningsfylt måte. På den måten kan man skape et bedre samarbeid.

## Organisering av Juristforbundet

# Replikk til presidenten i Juristforbundet

■ Av Jørn H. Hammer, leder av seksjon Privat i Juristforbundet

I forrige nummer av Juristkontakt kommenterte Presidenten mine tanker om reformbehov.

Helt unødvendig ifølge ham, og henviser til at han har vært sentral i forbundet i 18 år. Det er som forventet.

Han viser til tidligere utredninger, og nå sist endringene på siste representantskapsmøte i november 2016. Representantskapet endret navn til Landsmøte og antallet delegater ble økt fra 29 til 59. Materielt og innholdsmessig ledet det organisasjonsarbeidet han beskriver til ingen reform. Det er realiteten.

Den største faktiske endringen kom etter innspill fra meg senhøsten 2016, nemlig at seksjonene skulle få større autonomi. Seksjonene fikk egen økonomi, og har de siste 2 årene kun-

ne prioritere satsninger. Det har vært vellykket, og i forlengelsen av det spiller jeg inn en ytterligere styrking av seksjonene. Det er mitt inntrykk at det er blitt godt mottatt.

Det er nå et stort behov for å demokratisere forbundet slik at alle medlemmer får reell stemmerett. Det er både lett og enkelt å realisere.

Og det er viktigere nå enn noen gang. Lederen i Akademikerne, som vi er en del av, uttaler: «Me ønsker at våre tillitsvalgte ute i verksemdene skal forhandle lønn med lokal arbeidsgiver.» Det er slutt på egalitære lønnsoppgjør. Noen får lønnsjustering. Andre får det ikke. Da er det helt nødvendig at våre tillitsvalgte har solid legitimitet for de løsninger de forhandler frem, og at de er utsatt for åpne og hemmelige valg hvor alle som omfattes av forhandlingen kan delta.

Presidenten viser til en ekstern rapport om bruken av ressursene i Juristforbundet. Hovedstyret har fått den til orientering, og besluttet å sende den på høring i organisasjonen før Hovedstyret tok stilling til den. Presidenten overser det, og melder hardt og sterkt, men uriktig, at rapporten viser at ressursbruken fordeler seg likt på de medlemmene som har tariffavtale i bunn, og medlemmer uten en tariffavtale, i det alt vesentlige medlemmene fra privat sektor. Det blir en diskusjon i løpet av høsten frem til Landsmøtet.

*Juristen har tilbudt Juristforbundets president Curt A. Lier en imøtegåelse av Hammers replikk. Lier mener det ikke fremkommer noe nytt i Hammers replikk og han viser til sitt innlegg i forrige utgave.*



## Valg i Juristforbundet

# Jeg skulle ønske vi hadde valgkamp i Juristforbundet

■ Av *Susanne Eliassen, visepresident i Juristforbundet*

I november i år skal vi for første gang ha Landsmøte i Juristforbundet. Det er for min del knyttet stor spenning og forventning til det.

For det første håper jeg inderlig at mange av våre medlemmer kommer. Representantskapet besluttet i 2016 at møtet skal være åpent for alle medlemmer. Selv om man ikke har tale og forslagsrett er det likevel store mulighet for å diskutere og påvirke delegatene og oss i hovedstyret. Jeg vil tro at de fleste delegatene vil være svært lydhør overfor medlemmer som viser så stor interesse for forbundet at de deltar på landsmøtet.

Det er også andre store nyvinninger med overgangen til landsmøte. Nå skal forbundets øverste organ i større grad foreta prioriteringer. De skal avgjøre hva vi skal bruke det meste av tiden og pengene på i den kommende 2-årsperioden ved å vedta hovedsatsinger for forbundets aktivitet og rammebudsjettet. Noe av debatten mellom presidenten og leder for privat den senere tiden har nettopp handlet om prioritering, og den viser at det er flere måter og se det på.

Videre vil Landsmøte på ny ta stilling til spørsmålet om mer frikjøp av tillitsvalgte ved at det nedsatte visepresidentutvalget skal fremlegge sin rapport. I den fremkommer det dissens på en rekke spørsmål slik at her er det duket for gode, konstruk-



– Kanskje blir det en aldri så liten valgkamp i forbundet, skriver Juristforbundets visepresident Susanne Eliassen (Foto: Thomas Haugersveen)

tive og kanskje heftige debatter. Dette er i aller høyeste grad også et spørsmål om prioritering og visjoner for forbundet fremover.

Andre mer politiske spørsmål vil være hvor mye av kontingenten forbundet skal benytte til humanitære formål og hvilke organisasjoner eller prosjekter skal nyte godt av det den kommende perioden. Skal det kunne være organisasjoner som er knyttet til religiøse eller politiske organisasjoner eller skal det være en absolutt grense her?

Et spørsmål som var opp på forrige representantskapsmøte var krav om andel av menn og kvinner som sitter i våre valgte organer, eller kvote-

ring som noen også vil kalle det. Dette forslaget ble trukket etter prøveavstemning, men det er vel stor sannsynlighet for at det kommer opp igjen i en eller annen form. Herunder vil det også kanskje bli spørsmål om å opprette et eget kvinneutvalg. Eller kanskje blir det et likestillings- og diskrimineringsutvalg?

Til sist skal vi foreta valg av nytt hovedstyre. Valgkomiteen har avlevert sin innstilling og Juristkontakt har presentert kandidatene med cv og valgkomiteens hovedbegrunnelse.

Men her kommer mitt ønske inn, «jeg skulle ønske vi hadde valgkamp i for-

bundet». Jeg skulle ønske vi visste så mye mer om kandidatene, hva de står for og hva de vil fremover. Jeg er redd for at uten den kunnskapen blir det fort at vi velger ut fra hvilken seksjon kandidatene tilhører akkurat nå og en eller annen fordelingsnøkkel som skal gå opp - snarere enn ut fra overbevisning om at den kandidatene er den jeg mest har tro på står for og vil det det samme for forbundet fremover som meg/oss. Å være øverste tillitsvalgt i Juristforbundet handler ikke om å ha den beste CVen. I så fall ville aldri en yngre kandidat til president eller visepresidentvervet nådd opp i forhold til kandidater som har juridikum fra 1980 og -90 tallet.

Det er så mye jeg lurer på og som jeg håper kanskje Juristkontakt kan utfordre kandidatene på eller at de selv avklarer med innlegg i bladet.

For det første er det store spørsmålet som den nordiske modellen og trepartssamarbeid, overslagseffekt for tariffavtale til de deler og for de medlemmene som ikke har det. Oppstår lønnsutvikling og økte goder for eksempel ferie, permisjon med lønn i et vakuum eller er det slik at de kollektive avtalene og forhandlinger også blir gjeldene for alle og det således er ikke ressurs som bare går til noen medlemmer når forbundet deltar hele året i tarifforhandlinger.

I samme sammenheng spørsmålet om forbundet fortsatt skal jobbe for å få tariffavtaler i deler av privat sektor hvor vi ikke har det, for eksempel for advokater og advokatfullmektiger? Og da kanskje med ønske om at iallfall store firmaer blir medlem i en arbeidsgiverorganisasjon.

Hvordan skal demokratiet i Juristforbundet være? Skal vi ha store spørsmål som pensjonsforliket ut på uravstemning, hvor mange delegater skal vi ha på Landsmøtet, skal ansatte i

### **|| Jeg oppfordrer flere til å sende inn spørsmål og Juristkontakt til å ta ansvar for at vi får de svar vi trenger for å ta valg basert på kunnskap**

forbundet kunne representere oss i utvalg i Akademikerne, skal en seksjon kunne levere en høringsuttalelse på tvers av en høringsuttalelse fra Hovedstyret? Hva tenker man om Advokatlovutvalgets rapport? Hvordan bør advokatutdannelsen være? Og bør juristtittelen være lovbeskyttet? Bør kandidater med bachelor i juss kunne bli medlemmer? Skal de i så fall ha samme status i forbundet? Skal vi ha et dele mellom politi og påtale eller skal vi fortsette med nåværende ordning? Skal forbundet aktiv gå ut å være mot allmenn bevæpning i politiet? Skal vi fortsette vårt engasjement og tidsbruk på samarbeid med kvinneorganisasjoner, herunder samarbeid med Fokus? Skal vi fortsette å delta på FNs kvinnekonferanse? Delta i forhold til skyggerapportering til FNs kvinnekommisjon? Skal vi fortsatt si ja til å holde et foredrag for SVs kvinneutvalg, Ottars landsmøte, Skeiv ungdom og det som kan virke kontroversielt i forhold til våre vedtekter og prinsippogram? Skal vi fortsette vårt engasjement for barns rettigheter ved blant annet å delta i forum for barnekonvensjon? Herunder i samarbeid med organisasjoner som er mye mer politisk unøytrale enn oss. Delta i ulike fora, nettverk og departementsnedsatt utvalg? Hva tenker man om særdomstoler for barne- og familiesaker?

Jeg fikk spørsmål fra valgkomiteen om og hvordan man skal jobbe med kunnskap om jurister og juristers anseelse. Jeg regner med at de andre kandidatene fikk det spørsmålet og jeg skulle veldig gjerne ønske å høre svaret. Jeg mener spørsmålet er feil stilt, for det handler om den enkelte og befolkningens behov for kunnskap om rettigheter og behovet for tilgang til juridisk kompetanse.

Det handler om samfunnets forpliktelse til å sørge for at de som trenger oss og vår kompetanse får det. Det handler om å løse saker med våre verktøy for den enkelte og for samfunnet. Det handler ikke om jurister men om samfunnets behov for oss - og for meg særlig de som trenger det mest. Et barn som er tvistetema i en barnefordelingssak eller i en barnvernssak, en ansatt som blir sagt opp (riktig eller uriktig), rus og psykiatrispasienter som er avhengig av behandlingstilbud og hvor det er adgang til tvangsbruk, asylsøkere og flyktninger, voldsutsatt kvinner og menn, familier som går i oppløsning pga arvestrid eller nabokonflikter som ødelegger livskvaliteten til de involverte.

Rekken er lang, men poenget er at vår prioritet bør handle om de som trenger at den enkelte og samfunnet får mer kunnskap om hva jurister kan og bør bidra med og viktighet av vårt bidrag og av tilgang til oss og ikke om vår anseelse og lønn.

Jeg er sikker på at det er mange flere spørsmål og noe som er essensielt for medlemmer, foreninger og seksjoner å få svar på. Fra i alle fall fra president- og visepresidentkandidatene og jeg oppfordrer flere til å sende inn spørsmål og Juristkontakt til å ta ansvar for at vi får de svar vi trenger for å ta valg basert på kunnskap. Og kanskje blir det da en aldri så liten valgkamp i forbundet.

INC 2018

# Forhandlingskonkurransen i Cardiff

■ Av Marte Reinnes og Tuva Fretheim Walle



Under mottakelsen ved prisoverrekkelsen med noen av deltakerne. Tuva i hvit kjole, Marte i gul og mellom dem Kaja Piene i ELSA.

I februar dette året meldte vi oss på ELSAs forhandlingskonkurransen i Oslo. På dette tidspunktet hadde vi akkurat begynt på vårt andre år på juss-studiet.

Vi hadde et sterkt ønske om å lære mer om forhandlingsteknikk og ble fristet av et gratis kurs hos Advokatfirmaet Ræder. Aldri hadde vi trodd, at vi skulle ende opp som forhandlings-

deltakere ved den internasjonale forhandlingskonkurransen (INC).

Det har gått slag i slag med forhandlinger, og vi har lært utrolig mye gjennom intense runder og gode tilbakemeldinger fra dyktige dommere.

Som to ferske studenter har vi hatt enormt utbytte av å komme i kontakt med dyktige jurister og forhandlere. Grunnkunnskaper fikk vi på kurs med advokater hos Ræder (Stine Eriksrød og Joachim Ulltveit-Moe). Under finalen i den nasjonale konkurransen fikk vi veiledning av Stein-Erik Mellemsæter (CEO, *Alpha Negotiations*). Stein-

Erik lærte oss blant annet verdien av Excel og tall i forhandlinger (noe vi ikke har mye av på juss-studiet).

Da vi kom videre til den internasjonale finalen fikk vi to nye coacher som skulle veilede oss frem mot og under konkurransen i Cardiff – Michael Rummelhoff (*Juristforbundet*) og Roar Thun Wægger (*WNI, Wægger Negotiation Institute*). De veiledet oss i forhandlingsteknikk i forkant av konkurransen. Vi jobbet både med teori og forhandling oss i mellom. I juni var de begge med til Cardiff hvor de bistod oss med strategi til

de ulike forhandlingene. Vi setter veldig pris alle nevntes smittende engasjement for forhandling og kunnskapen de har videreført til oss.

Selve forhandlingskonkurransen (INC) ble dette året avholdt ved universitetet i Cardiff, Wales. I konkurransen møtes juss-studenter fra hele verden, der de deler læring, forhandling og knytter kontakter. Vi retter en stor takk til Juristforbundet som sponset tur og opphold for oss som representanter for Norge.

Det var totalt 28 lag bestående av to personer som deltok i forhandlingskonkurransen. Deltakerne hadde allerede deltatt i nasjonale forhandlingsrunder for å kvalifisere seg til INC. Forhandlingene i Cardiff ble arrangert over 3 runder, der to lag møttes for å forsøke å komme til en avtale. I den

siste runden i konkurransen var en flerpartsforhandling. Her var det totalt fire lag som møttes, der alle representerte ulike klienter.

Vi syntes flerpartsforhandlingen var spesielt lærerik. Her måtte vi jobbe aktivt med dynamikk og flere motstridende interesser. I denne runden forhandlet vi med Japan, Italia og USA. Under forhandlingen opplevde vi kulturelle forskjeller som vi løste ved å opparbeide tillit mellom de ulike lagene.

Oppbygningen av forhandlingene har et tydelig pedagogisk preg. Formålet med den internasjonale forhandlingskonkurransen er at deltakerne skal ha et stort læringsutbytte. Før hver forhandling måtte alle deltakerne presentere en pre-negotiation, der de la frem sin stra-

tegi og taktikk for den forestående forhandlingen. I etterkant av forhandlingen ble dette oppfulgt ved en refleksjonsrunde med spørsmål fra dommerne. Her måtte deltakerne evaluere om strategi fungerte og hva som kunne blitt gjort annerledes.

Etter de enkelte rundene fikk lagene evaluering og poengscore fra et dommerpanel. Dette bestod av profilerte advokater, jurister og professorer fra de ulike deltakerlandene. På slutten av konkurransen ble de ulike poengscorene lagt sammen, og laget fra USA ble kåret til vinner av konkurransen. Laget fra Norge kom på 10 plass.

Vi er veldig takknemlige for at vi fikk mulighet til å være med på INC, dette har vært en fantastisk opplevelse!

## Forum for næringsdrivende

# Tilbakemelding fra Frøya-seminaret

■ Av advokat Siri Øvstebø

Norges Juristforbund, Forum for næringsdrivende, inviterte til et seminar på Frøya i Trøndelag i april i år.

Vi i styret i forumet, var spente på hvordan deltakerne tenkte om både kursets innhold og plassering.

I tillegg til foredrag og kurs med fokus på hvordan effektivisere små og mellomstore advokatkontorer, fikk deltakerne delta på en utflukt til oppdrettsanlegg. Reisen gikk i flott natur i stor fart med RIB (rigid inflatable boat), og var et høydepunkt for mange av oss i vakre, vårlige omgivelser.

Fra England kom Michelle Peters, som holdt et kurs med tittelen «Profitable practice secrets» som handler



Deltakerne fikk delta på en utflukt til oppdrettsanlegg, der reisen gikk i flott natur med RIB.



Michelle Peters holdt et kurs med tittelen «Profitable practice secrets» (Foto: David Millington)

om hvordan skaffe flere klienter og øke profitten uten å jobbe flere timer. Hun startet med at hun regnet med at deltakerne allerede jobbet alt for mange timer, og dro kursdeltakerne gjennom flere øvelser med tanke på å identifisere utfordringer og muligheter for nettopp å gjøre bedriften mer lønnsom uten samtidig å øke arbeidstida. For mange er det vanskelig å sette av tid til nettopp å tenke mer systematisk om hva vi gjør, og hvordan gjøre noen justeringer. Et av poengene til Peters, var at advokaten må vise klienten at hun forstår hva klienten trenger. Kurset var lagt opp som en workshop, slik at deltakerne utvekslet erfaringer med hverandre og de øvrige kursdeltakerne. En av deltakerne skrev i etterkant at det var godt at kurset ga deltakerne konkrete redskaper til å bruke i egen virksomhet.

Sandra Stenersen Henden fra Lovdata, med master i medier og rettsinformatikk, viste oss muligheter for mer avansert bruk av Lovdata. Hun inviterte også deltakerne til å komme med innspill om funksjoner de ønsker. En ny funksjon var lagt inn dagen før kurset ble holdt. Det er nå mulighet for å markere direkte i dokumentene, og disse markeringene vil vise når dokumentet lastes ned. Årsaken til at funksjonen er lagt inn, er at studenter nå bruker Lovdata på eksamen. En av deltakerne uttalte i evalueringen av kurset:

«For min egen del hadde jeg best utbytte av innslaget fra Lovdata. Det var nye gode tips, selv om jeg har vært på kurs hos Lovdata før, og anser meg som en ganske flink bruker.»

Jepp Normann, partner i Normann & Bjørnsen as, hadde fått i oppdrag å si noe mer om forholdet mellom advokatfullmektig og prinsipal. Dette er noe som Norges Juristforbund har fått spørsmål om tidligere. Han poengterte at forventinger til arbeidsgiverrollen i arbeidsrettslig forstand er noe annet enn profesjonsansvaret til prinsipalen overfor klient, jf. etikkreglene i advokatforskriften.

Bruk av sms i kommunikasjon med klienter ble også belyst. Det var ulike oppfatninger om hvorvidt det er tilstrekkelig at juridisk råd blir gitt pr sms. I noen tilfeller, er det eneste måten å nå klienter på, uttalte en av deltakerne som jobber mye som bistandsadvokat. Normanns evne til å levendegjøre og skape engasjement om etikkregler var veldig nyttig for oss som var tilstede.

Terje Svendsen, som er med i styret i forumet, er partner i firmaet Stockholm Svendsen as og er basert på nettopp Frøya. Stockholm Svendsen as har opprettet en filial i Viborg i Danmark. Svendsen er også godkjent EU-advokat i Danmark. Han forklarte

om etablering av kontor på tvers av landegrenser, som var upløyd mark, og hvordan klienter fant fram til kontoret på Frøya. Han uttalte «Geografi er ikke nødvendigvis så avgjørende lenger. Det er mulig å gjøre noe som er utradisjonelt», sa han, og viste til at Frøya og nabokommunen Hitra er episesenter innen havbruksnæringen. Han ga også informasjon om hvor vi var, og informerte om regionen. Han opplyste at 70 trailere var innoom Frøya og fraktet ut 5 250 000 laksemiddager pr døgn.

Vi i forumet er veldig glade for at deltakerne var så aktive på kurset. Det var veldig lærerikt for oss. Forumet ønsket tilbakemelding om nye temaer ved framtidige arrangement. Det kom blant annet forslag om bruk av sosiale medier, markedsføring, sikring av klientopplysninger, outsourcing og ansvar samt rekruttering. I tillegg til innspill om kurs/foredrag med konkrete temaer relatert til drift av advokatkontor, ble det også satt fokus på behovet for coaching, egenutvikling og motivasjonsseminar for selvstendig næringsdrivende og eiere av selskap der de også er ansatt.

Vi håper å videreutvikle kurset, og at vi kan invitere til et nytt kurs med fokus på drift av små og mellomstore advokatkontor.



Det var Juristforbundets Forum for næringsdrivende som arrangerte seminaret på Frøya (Foto: David Millington)

## Mekling

## Faktorer som påvirker partene under mekling

■ Av Désirée Bjørne-Larsen

Det er spesielt tre faktorer jeg under min praksis som mekler har opplevd at er sentrale.

Jeg har gjennomført Meklingsakademiet og deltatt på flere meklings- og forhandlingskurs. Jeg har vært advokatmekler, rettsmekler, prosessfullemtiktig og part i ulike meglings situasjoner. Etter min mening finnes det ingen mal eller oppskrift for hvordan en mekling skal gjennomføres. Det finnes imidlertid flere teorier og teknikker som er utviklet for å bidra til en vellykket mekling. I tillegg mener jeg at det finnes noen menneskelige faktorer som påvirker partenes vilje til å løse saken i minnelighet (inngå forlik).

Det er spesielt tre faktorer jeg under min praksis som mekler har opplevd at er sentrale og har sterk påvirkning på partene i en meglings situasjon. Disse ønsker jeg å redegjøre for nedenfor.

*Partene har kontrollen*

Den første faktoren jeg vil trekke frem er partenes kontroll over meglings situasjonen. Min erfaring er at partene ofte ikke er bevisst deres rolle og makt under mekling. De tenker ikke over at det er partene selv om har kontrollen over løsningen.

Ved en mekling er det partene alene som bestemmer om det skal inngås forlik. Jeg har flere ganger opplevd at partene kommer til mekling med en forventning om at jeg som mekler skal løse tvisten. Slik er det ikke ved mekling. Meklerens rolle er å bistå partene under en prosess med en målsetning

om å løse saken i minnelighet. Mekleren kan komme med forslag til løsning og gjøre partene bevisst på sakens sterke og svake sider, men det er ikke mekleren som har kontroll eller beslutningsmyndighet over sakens utfall.

I mekling har partene ikke bare kontroll over hvorvidt det skal inngås forlik. Partene er også selv med på å utforme selve løsningen (forliket). Det er ved mekling vide rammer for hvordan en tvist kan løses. Det kan for eksempel avtales avdragsløsninger, kompromisser eller betingelser for løsningen. Partenes spillerom er langt videre enn ved en rettslig prosess hvor utfallet ofte ender med tap eller seier.

Alternativet til løsning gjennom mekling vil normalt være en rettslig avgjørelse. Ved en rettslig avgjørelse er det ikke lenger partene, men en dommer eller tvisteløser, som bestemmer utfallet av saken. Partene er fratatt kontrollen og vil bli påtvunget et resultat som de ikke selv har vært med å utforme. Resultatet må partene akseptere eller bringe videre til ny rettslig behandling om mulig.

Jeg mener er det viktig å gjøre partene oppmerksomme på kontrollen og muligheten de sitter med til selv å bestemme sakens utfall under mekling. Mange er ikke bevisst denne kontrollen, og det er etter min mening meklerens oppgave å minne om denne. Min erfaring er at partene ofte helst ønsker å være delaktig i å bestemme utfallet av egen tvist.

*Risiko*

Den andre faktoren jeg som mekler har opplevd at utgjør en sterk pådri-

ver for partene til å inngå forlik er risikoen det medfører å la saken gå videre til avgjørelse. Dersom saken ikke løses gjennom mekling mister partene kontrollen over sakens utfall, og det vil normalt være en dommer eller tvisteløser som bestemmer hvordan tvisten skal løses. Det oppstår da en risiko for at en av partene helt eller delvis kan tape saken.

Ved en rettslig prosess er det ikke lenger hva partene mener er rimelig og rettferdig som er avgjørende. Det er dommerens vurdering av sakens bevis og rettsreglene som bestemmer utfallet av saken. Partene må derfor i en meglings situasjon vurdere hvorvidt de mener å være bedre tjent med å løse saken ved et forlik enn å la en utenforstående bestemme.

Risikoen ved å la tvisten gå til rettslig avgjørelse kan være stor eller liten. Det er ikke alltid partene kan bevise det faktum de mener er riktig, og det kan derfor tenkes at de, uavhengig av sannheten, løper en risiko for å ikke få medhold i sine synspunkter. Det kan også hende at rettsreglene er uklare og at det derfor skapes en usikkerhet om hva det rettslige utfall av saken vil bli. Avhengig av størrelsen på risikoen for å ikke få medhold i sine synspunkter må partene vurdere om saken heller bør løses gjennom et forlik som de selv er mer på å bestemme innholdet av.

Ettersom mekleren ofte vil ha større kjennskap til rettsreglene og den rettslige prosessen vil det ofte bli naturlig at mekleren peker på risikomomenter i saken. Mekleren kan selvfølgelig ikke gi partene noen garanti for utfall av saken ved en rettslig pro-

sess, men kanskje kan mekleren realitetsorientere partene noe dersom dette er hensiktsmessig.

#### Verdien av å løse tvisten

Den siste faktoren jeg vil nevne synes kanskje noe enkel og banal, men jeg har som mekler flere ganger opplevd at denne faktoren er vel så viktig for partene som de to ovennevnte. Verdien av å løse tvisten, spesielt på et tidlig tidspunkt, har ofte stor verdi for partene.

De fleste mennesker liker ikke å være del av en konflikt. En konflikt kan oppleves som uforutsigbar, tidkrevende og kan både være økonomisk og følelsesmessig belastende. Er det advokater involvert skal de ha sitt

honorar betalt, og er det ikke advokater involvert er det partene selv som må arbeide for å bevise og redegjøre for sitt synspunkt. Et forlik vil medføre at saken avsluttes, og ingen av partene trenger å bruke mer tid, penger eller krefter på tvisten. Partene slipper også å leve i uvisshet om sakens utfall.

Jeg har i mekling selv erfart at det under prosessen kommer frem at det for partene er viktigst å finne en løsning. Dette kan skyldes ubehaget ved å stå i konflikt, økonomi eller et sterkt ønske om å anvende tiden på noe annet. En gang hadde jeg en part som viste seg å være betydelig mer interessert i fugletitting enn tvisten, og var derfor mest ivrig på å komme i mål

med konflikten som tok opp unødige mye tid.

Det er som mekler viktig å huske på at det er partene som er i konflikt, og derfor partene som må leve videre med konflikten inntil denne er løst. Dette kan være krevende og for enkelte ødeleggende. Mekleren må derfor lytte til partene og huske på at også det å kunne finne en løsning på saken har en verdi.

Etter min mening er alle de tre nevnte faktorene nyttig både i rollen som mekler, prosessfullmektig og part. Jeg håper at mine tanker, erfaringer og synpunkter kan bidra til å skape bedre meklingsopplevelser og kanskje også flere minnelige løsninger.



## Juristkongress 2018

Fagspor: Eierstyring

- ✔ «Etterlevelse og god eierstyring i offentlig sektor fra et eierperspektiv» med advokat [Geir Lippestad](#)
- ✔ «Gransking i offentlig sektor» med advokat [Anne Helsingeng](#)
- ✔ «Varsling i offentlig sektor – rettslige rammer og utfordringer» med advokat [Birthe Eriksen](#)
- ✔ «Boligbyggsaken» med DN-journalistene [Kjetil Sæter](#) og [Knut Gjernes](#)
- ✔ .. og mye mer!

Thon Hotel Arena Lillestrøm | 20.-21. november

Påmelding: [juristkongress.no](http://juristkongress.no)

## Hull i CV-en?

Vi vet at arbeidsgivere og de som rekrutterer legger merke til «huller i CV-en» og at det kan føre til at du ikke kommer på intervju.



Av **Inger-Christine Lindstrøm**,  
karriererådgiver  
i **Juristforbundet**

De som skal ansette vil ha mest mulig informasjon om deg. Samtidig kan noe av denne informasjonen gjøre dem usikre - uforklarlige hull i en CV skaper usikkerhet, og dermed kan man havne i nei-bunken. Eksempelene er mange: Sykdom og helseproblemer (egen eller andres), utvidet permisjon i forbindelse med fødsler, ute av lønnet arbeid for å følge partner med jobb i utlandet, administrere familielivet på heltid eller lignende. Noen tar et friår for å dyrke interesser eller studere «noe helt annet», reise, skrive, utforske osv. Eller kanskje har du mistet jobben uventet som følge av nedbemanning.

Uansett årsaken, må man ha tenkt ut hvordan og når en skal fortelle om hullet i CV-en – din potensielle nye arbeidsgiver vil høyst sannsynlig interessere seg for dem. Jo tryggere du er på din egen CV-historie, desto tryggere blir også andre på at alt er ok nå.

### *Hva kan du gjøre?*

Det du selv tror er negativt på CV-en er ikke alltid det for en arbeidsgiver. Har du brukt lengre tid på studiet enn vanlig og tenker at arbeidsgivere vil reagere negativt på det? Forklar hvorfor. Kort og uten detaljer. Hadde du mange verv i studietiden? Jobbet mye ved siden av studiene? Tok en pause? Reiste? Hadde omsorgspermisjon? Gjorde noe helt annet?

Du må naturligvis aldri lyve, men du behøver ikke å komme med detaljer. Dere kan eventuelt snakke nærmere om det i jobbintervjuet. Det du selv tror er et hull i CV kan noen arbeidsgivere se på som god livserfaring.

Har du en lengre periode ute av arbeidslivet, kan det i første omgang være tilstrekkelig at du skriver det som «ute av arbeidslivet» i den aktuelle tidsperioden. «Ute av arbeidslivet» er sant og riktig også dersom årsaken er egen sykdom. Arbeidsgiver vil da forstå at det dreier seg om personlige grunner, og at du ikke er redd for å snakke nærmere om det. I et intervju vil det være lettere å ordlegge seg slik at det blir tydelig at dette er tilbakelagt historie, og at arbeidsgiver ikke behøver å være usikker på deg. Tenk gjennom på forhånd hvordan du vil presentere historien.

Arbeidsgiver kan ikke og skal ikke spørre for mye om akkurat dette, men vil være opptatt av det. Måten du ordlegger deg på kan derfor få stor betydning for hvordan de vurderer deg og håndterer potensiell usikkerhet.

Innhold i CV og søknad skal gjøre at du kommer i intervju. Fremhev kompetansen din. Du øker mulighetene for å bli kalt inn til intervju hvis du er åpen og ærlig på en generell måte som i eksempelet ovenfor.

### *Tenk gjennom*

Du kan også vurdere å ringe kontaktpersonen for stillingen og presentere muntlig hva hullet i CV-en handler om. Da bør du ha tenkt nøye gjennom hva og hvordan du vil legge frem temaet. En slik samtale kan sørge for at du ikke havner i nei-bunken (forutsatt at du er kvalifisert for øvrig).

Kan det du gjorde mens du ikke var i lønnet arbeid presenteres på en måte som gjør det til nyttig erfaring i en arbeidssituasjon? Har du reflektert,

notert deg og satt ord på hva det du gjorde innebar for din utvikling? Har du vært «administrerende direktør» i hjemmet har du kanskje fått trent både administrative ferdigheter, tålmodighet og evne til improvisasjon? Har du reist har du kanskje fått økt din selvstendighet og evne til å ta ansvar og initiativ? Har du vært syk har du kanskje fått økt utholdenhet og tro på at du sammen med andre kan jobbe deg gjennom det meste?

Dersom du ikke lykkes eller synes det tar mye tid og krefter er det sannsynlig at du ikke har møtt den riktige arbeidsgiveren ennå. Det kan også være at du må gjøre litt mer arbeid for å bli tryggere på din egen historie og måten du presenterer den og din kompetanse på. Hold gjerne referansene dine oppdatert og informert underveis når du søker jobber. Det gjelder uansett om du har huller i CV-en eller ikke. Det er den du er nå og fremover din nye arbeidsgiver er mest opptatt av.

- Vær ærlig – skriv «ute av arbeidslivet» eller tilsvarende på CV om det er det som er tilfelle.
- Reflekter over hva du har erfart som kan ha positiv overføringsverdi til arbeidslivet.
- Forbered deg godt på å snakke om perioden, spesielt dersom du synes det er ubehagelig.
- Det kan godt være at du er mer bekymret for «hullet i CV'en» en du behøver.
- Fatt deg i korthet i CV og søknad når du omtaler perioden.
- Det er kompetansen din og resultatene dine du skal fremheve og som åpner døren til intervju.



# Advokat ved LOs juridiske avdeling i Stavanger

LOs juridiske avdeling har en ledig stilling som advokat ved regionkontoret i Stavanger. Arbeidet som advokat i LO er selvstendig, krevende og interessant. LO juridisk er landets største fagmiljø i arbeidsrett og er prosesskontor for forbundene i individuelle tvistesaker, pensjon, yrkesskadesaker og EU/EØS-rett mv. I tillegg må det påregnes noe utredningsarbeid. God tilgang til saker for Høyesterett.

**For å søke på stillingen, se [www.lo.no/stilling-ledig](http://www.lo.no/stilling-ledig) | Søknadsfrist 20. september**



*LO er den ledende arbeidstakerorganisasjonen i Norge, og har ca. 920.000 medlemmer fordelt på 26 forbund.*



## FYLKESNEMNDENE FOR BARNEVERN OG SOSIALE SAKER

### Nemndsleder/jurist

Fylkesnemnda i Buskerud og Vestfold

Vikariat i 100 % stilling. Varighet i inntil ett år, med ønsket tiltredelse så snart om mulig. Stillingen innebærer varierte arbeidsoppgaver på et interessant og viktig fagfelt.

Det vil bli lagt vekt på erfaring fra domstolarbeid, kjennskap til fagfeltet og personlig egnethet for stillingen. Politiattest må fremlegges.

Kontorsted: Drammen.

For fullstendig stillingsutlysning, se [www.jobbnorge.no](http://www.jobbnorge.no) - ID 156453.

Elektronisk søknad sendes innen 14.09.2018 via [www.jobbnorge.no](http://www.jobbnorge.no)

For mer informasjon; se [www.regjeringen.no/BLD](http://www.regjeringen.no/BLD)

jobbnorge.no

Neste magasin kommer 31. oktober.

## Annonsefrist 19. oktober

Tlf.: 918 16 012

E-post: [perolav@07.no](mailto:perolav@07.no)



## FYLKESNEMNDENE FOR BARNEVERN OG SOSIALE SAKER

### Nemndsleder/jurist

1 fast stilling og 1 vikariat

Det er ledig fast 100 % stilling som nemndsleder. Det er også ledig et vikariat som nemndsleder med varighet frem til 20. februar 2019, med mulighet for forlengelse.

Søkere må ha universitetsgraden cand.jur. eller master i rettsvitenskap, fylle kravene til dommere, og ha relevant arbeidserfaring.

Kontorsted: Tromsø sentrum.

For fullstendig stillingsutlysning, se [www.jobbnorge.no](http://www.jobbnorge.no) - ID 155521.

Elektronisk søknad sendes innen 19.09.2018 via [www.jobbnorge.no](http://www.jobbnorge.no)

For mer informasjon; se [www.regjeringen.no/BLD](http://www.regjeringen.no/BLD)

jobbnorge.no

# Nytt om navn

## Ansettelser og utnevnelser

**Aleksander Ryan**, partner, Wahl-Larsen Advokatfirma AS

**Alf-Anton Røst**, konstituert statsadvokat, Nordland statsadvokatembeter

**Anders Syvertsen**, rådgiver, NAV Klageinstans Midt-Norge

**Andreas Kruszewski**, politiadvokat, Oslo politidistrikt

**Anette Rambech Børge-Ask**, advokat, Protector Forsikring ASA

**Anita T. Svendsvoll**, HR-sjef, Modum Bad

**Anne Lise Gryte**, senioradvokat, Advokatfirmaet Wierholm AS

**Anne Ystenes**, seniorrådgiver, Bits AS

**Bente Ulfnes**, seniorrådgiver, Møre og Romsdal politidistrikt - Kristiansund

**Cathrine Møller Faaberg**, advokat/partner, Fend Advokatfirma da

**Cathrine Rosmer**, utredningsleder, Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)

**Christine Elisabeth Kiste**, administrasjonsdirektør, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

**Christine Solberg**, politiadvokat, Oslo politidistrikt - Sentrum

**Elin Mathisen**, advokat/partner, Advokatfirmaet Berngaard Sandbek AS

**Elisabeth Fredheim Faanes**, advokatfullmektig, Advokatfirma DLA Piper Norway DA

**Else Leona Mc Climans**, advokat, Norsk Lektorlag

**Even Greis Terjesønn Hansen**, juridisk rådgiver, Fylkesmannen i Trøndelag - Trondheim

**Fredrik Solem Neraker**, advokatfullmektig/manager, KPMG Law Advokatfirma AS - Oslo

**Frode Stock**, lagdommer, Hålogaland lagmannsrett

**Giselth Alexandra Quinatoa Erikstad**, førstestekonsulent, Nordland politidistrikt - Bodø

**Hanne Terese Støverud**, advokatfullmektig/juridisk rådgiver, Lørenskog kommune

**Hege Marie Hoff**, visesgeneralsekretær, EFTA Sekretariat

**Håvard Fremstad**, advokat, Advokat Håvard Fremstad

**Ida Lothe**, internadvokat, Veidekke Entreprenør AS

**Ina Danielsen**, personvernombud, Universitetet i Agder

**Ingeborg Kristin Sunde**, lagdommer, Borgarting lagmannsrett

**Ingeborg Kristine Lind**, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Storeng, Beck & Due Lund (SBDL) da

**Inger Roll-Matthiesen**, partner, Advokatfirmaet Berngaard Sandbek AS

**Inger Unn Olsen**, advokat, fagsjef arbeidsrett, Tine SA

**Jan-Kristian Kløkstad**, partner, Bodø Advokathus AS

**Janne Terese Sæther Talling**, jurist, Monobank ASA

**Jennifer Bjerkås**, konsulent, Frostating lagmannsrett

**Jens Daniel Vinvand**, advokat, Advokatfirma Stray & Wäländ

**Johan C. Alstad-Øhren**, claims & collection manager, Euler Hermes Kredittforsikring

**Jørn Henry Hammer**, advokat, Advokatfirmaet DAA Hammer AS

**Kaja Breivik Furuseth**, partner, Pacta Advokatfirma AS

**Karianne Moen Hjeldnes**, skattejurist, Skatt Midt-Norge

**Kathrin Aarseth Haram**, advokat, Advokatfirmaet Judicia DA

**Katrine Eidslott**, senior legal counsel, BNP Paribas Cardif

**Kjetil Helvig**, compliance manager, Ikano Bank AB (publ), Norway Branch

**Lars Engebretsen**, Juridisk rådgiver, Norsk Fysioterapeutforbund

**Liv Huus-Hansen**, ambassadesekretær, Utenriksdepartementet

**Marethe Solbakken**, advokat, Eika Forsikring AS

**Mari Jarlsdatter Løvdal**, seniorrådgiver, Arbeidstilsynet Østfold og Akershus

**Maria Hauglund Johnsen**, jurist, Norwegian Claims Link AS

**Marianne Nergaard Magnus**, tingrettsdommer, Lofoten tingrett

**Marit Follegg Paulsen**, juridisk rådgiver, Porsgrunn kommune - Byutvikling

**Marthe Kristine Fjeld Dystland**, legal Officer, EFTA Surveillance Authority (ESA)

**Morten Solvik**, seniorrådgiver, Fylkesmannen i Rogaland

**Nora Bergsjø**, førstestekonsulent, Justis- og beredskapsdepartementet, Lovavdelingen

**Ole Botnen Eide**, universitetslektor, Universitetet i Agder

**Pia Skjørshammer Klafstad**, dommerfullmektig, Halden tingrett

**Pål Magne Ånestad**, personvernombud, Ullensaker kommune

**Ragnhild Vik**, vernepliktig akademisk befal, Sjøforsvaret

**Ragnhild With**, avdelingsleder, Troms politidistrikt

**Randi Hansen Våge**, partner, Stiegler WKS Advokatfirma AS

**Rita Kilvør**, regiondirektør, Kriminalomsorgen Region Sør

**Sadia Zaka**, seniorrådgiver, Unit - Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning - Oslo

**Sandra Ruud Johnsen**, juridisk rådgiver, NAV Klageinstans Oslo og Akershus

**Silje Renée Bårdsen Semb**, førstestekonsulent, Oslo politidistrikt - Namsfogden i Oslo

**Sindre Anfinsen Sandal**, advokatfullmektig, Kluge Advokatfirma AS, Stavanger

**Snorre Nordmo**, chief compliance officer, Sector Asset Management AS

**Steinar Nyrud**, administrerende direktør, Nordisk Skibsfederforening

**Stig Gunleiksrud**, head of legal asia and pacific, Petroleum Geo-Services ASA

**Stine Holbein**, fagleder, NAV Klageinstans Øst

**Svenn Wold Gaulen**, advokat, Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten (Helseklage)

**Therese Sørli Stange Fuglesang**, advisor, Equinor ASA

**Thomas Neuhold**, eiendomsforvalter, Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS

**Thorstein Vale Opdal**, advokat, Advokatfirma DLA Piper Norway DA

**Tor Henning Rustan Knudsen**, specialist counsel, Wikborg Rein Advokatfirma AS, Bergen

**Vegard Lauvdahl**, politiadvokat, Sør-Øst politidistrikt - Skien

**Yngve Folven**, Bergesen, Rådmann, Vindafjord kommune

**Zarah Adele Faye Boone**, rådgiver, Finansdepartementet

**Øystein Hjelmeset**, advokat, Advokat Øystein Hjelmeset AS

**Øyvind Erga Skjeseth**, advokat, Advokatfirmaet Mageli ANS - Hamar

**Øyvind Røthe**, rådgiver, Tromsø kommune

## Nye medlemmer i Juristforbundet

**Aina Janett Tornes**, advokat, Ernst & Young Advokatfirma AS, Stavanger

**Cecilie Ruud**, seniorskatteturist, Skatt Øst - Seksjon for grensekryssende transaksjoner

**Mads Evald Joakimsen**, rådgiver/jurist, Statens vegvesen Region nord - Harstad

**Mari Aspaas Skjeggstad**, rådgiver, NAV Meldal

**Michael Frederick Shanks**, contract advisor, Saipem Norge AS

**Nikoline Frøysa Stokkeland**, Juridisk rådgiver, Statens vegvesen Region midt - Molde

**Nora Steinsland**, rådgiver, NAV Klageinstans

**Saba Samina Arshad**, konsulent/saksbehandler, Oslo kommune - Bymiljøetaten

**Silje Østgård**, byggesaksbehandler/jurist, Røyken kommune

## Nye studentmedlemmer i Juristforbundet

**Alexander Sveta**, Universitetet i Oslo

**André Habbestad**, Universitetet i Bergen

**Ingrid Sunkai Johnsen**, Universitetet i Bergen

**Iqra Tahir**, Universitetet i Oslo

**June Røberg Berntsen**, Universitetet i Tromsø

**Lovise Dahl**, Universitetet i Bergen

**Sumeet Kaur Kumra**, Universitetet i Oslo

**Tuva Henriksen Stave**, Universitetet i Tromsø

**Silje Karlson**, Høgskolen i Sørøst-Norge (HSN) - Campus Ringerike

**Torodd Aastorp**, Universitetet i Bergen

**Trygve Nikolai Bjerke**, Universitetet i Bergen

**Ulrikke Hybel Korup**, Universitetet i Bergen

**Victoria Olsen Tharmalingam**, Universitetet i Tromsø



JURIST  
FORBUNDET

Foto: Stig Jørgensen

## Hovedstyret

### President

**Curt A. Lier**  
cl@juristforbundet.no

### Visepresident

**Susanne Eliassen**  
susanne.eliassen@hel.oslo.kommune.no

### Styremedlemmer valgt av representantskapet

**Marta Trzcinska**  
martatr@hotmai.com

**Frank Grønås**  
frank.gronas@trondheim.kommune.no

**Karoline Dystebakken** (møtende varamedlem)  
karoline.dystebakken@arbeidstilsynet.no

### Styremedlemmer valgt av seksjonene

**Jørn Henry Hammer** (Juristforbundet – Privat)  
jorn.hammer@gjensidige.no

**Sverre J. W. Bromander** (Juristforbundet – Stat)  
sverre.bromander@politiet.no

**Lars Marius Heggberget** (Juristforbundet – Kommune)  
lars-marius.heggberget@kao.oslo.kommune.no

**Lars Sørensen** (Juristforbundet – Student)  
lars@stamsund.org

**Ingjerd Thune** (Juristforbundet – Dommerforeningen)  
ingjerd.thune@domstol.no

### Ansattes representant (observatør)

**Annette Narverud**  
ann@juristforbundet.no

### Generalsekretær

**Magne Skram Hegerberg**  
msh@juristforbundet.no

## Medlemsguide

### Ny stilling eller adresse?

[www.juristforbundet.no](http://www.juristforbundet.no) (Min side)  
medlem@juristforbundet.no | sentralbord: 40 00 24 25

### Forsikring – medlemstilbud

**Juristforbundet Forsikring**  
Nettportal: [www.juristforbundet.no/forsikring](http://www.juristforbundet.no/forsikring)  
Telefon: 23 11 33 11 | e-post: [forsikring@juristforbundet.no](mailto:forsikring@juristforbundet.no)

### Bank – medlemstilbud

**Danske Bank**  
Nettportal: [www.danskebank.no/juristforbundet](http://www.danskebank.no/juristforbundet)  
Telefon: 05550 | e-post: [05550@danskebank.no](mailto:05550@danskebank.no)

### Juristforbundets advokatkontor

[advokat@juristforbundet.no](mailto:advokat@juristforbundet.no)  
[www.juristforbundet.no/advokatkontoret](http://www.juristforbundet.no/advokatkontoret)  
Sentralbord: 40 00 24 25

### Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

[www.juristforbundet.no/lonnskalkulator](http://www.juristforbundet.no/lonnskalkulator)

### Juristkontakt

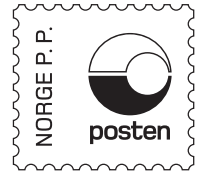
[www.juristkontakt.no](http://www.juristkontakt.no)  
**Redaksjonen:**  
[omg@juristkontakt.no](mailto:omg@juristkontakt.no) | mobil 482 48 352  
**Annonser:**  
[perolav@07.no](mailto:perolav@07.no) | mobil 918 16 012

### Jobbmarkedet

[www.juristkontakt.no/stillinger](http://www.juristkontakt.no/stillinger)

### Juristenes Utdanningscenter

[www.jus.no](http://www.jus.no) | sentralbord: 40 00 26 62



Returadresse:  
Juristforbundet  
Kristian Augusts gt 9  
0164 Oslo

BESTILL GRATIS PRØVETILGANG TIL JURIDIKA PÅ [POST@JURIDIKA.NO](mailto:POST@JURIDIKA.NO)

# Nye titler på Juridika



Nå finner du Universitetsforlagets  
jusstidsskrifter, fagbøker og ajourførte  
lovkommentarer på Juridika.

**Juridika**  
en tjeneste fra Universitetsforlaget